

*Освештана црква
Светог великомученика
Георгија у Шумарицама*

**ЕПАРХИЈА
ШУМАДИЈСКА
СВЕЧАНО
ПРОСЛАВИЛА
ОСАМ ВЕКОВА
САМОСТАЛНОСТИ
СРПСКЕ
ПРАВОСЛАВНЕ
ЦРКВЕ**

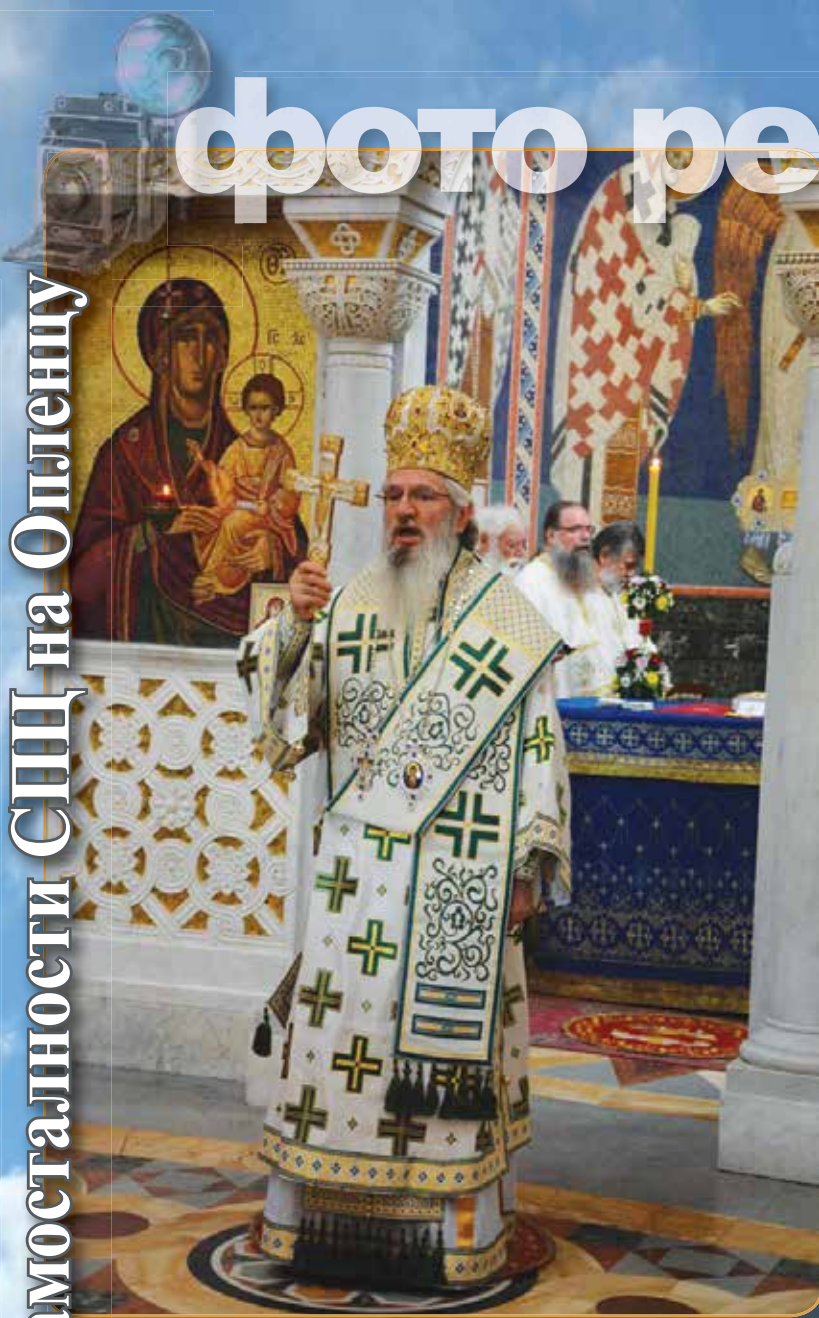
*Освештана црква Светог
великомученика Георгија
у Великом Борку*

*Свети Фотије Цариградски,
Владислав Ципин, Лоренс Ферли,
Георгије Великанов, О. А. Родионов*

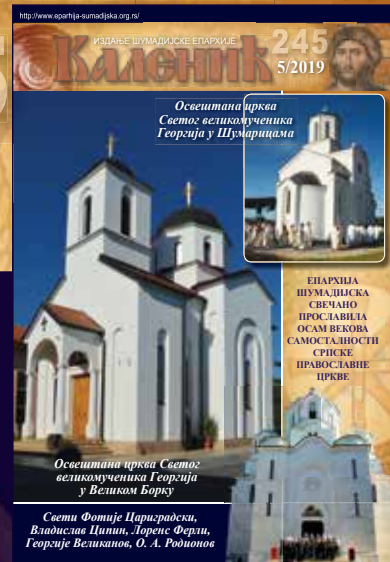

фото репортажа

Прослава осам векова самосталности СЦ на Опленцу

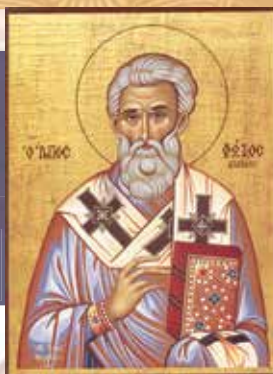

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ 245 Каленик

Свети Фотије Цариградски Домострој Сина

стр. 2

Владислав Ципин, протојереј
Ширење хришћанства у
европским провинцијама
Римског царства у епохи гођења

стр. 4

Лоренс Фарли, свештеник
Историјски контекст
крштавања деце

стр. 10

Георгије Великанов, „Тешка” канонизација.....	12
Епархија шумадијска свечано прославила осам векова самосталности СПЦ... 17	17
Освећење цркве Светог великомученика Георгија у Великом Борку.....	18
Освећење цркве Светог великомученика Георгија у Шумарицама.....	21
О. А. Родионов, Свете горе византијског монаштва.....	31
Пурпурни рукописи.....	35
Марина Нефедова, Египат: Христос међу пирамидама.....	36

Из летописа Епархије шумадијске
Промене у Епархији шумадијској
Служења, приједи и посете Епископа шумадијског Г. Јована
Дечија страна

Излази са благословом
Његовог преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XL,
Број 5, (245), 2019.

Издавач:
Српска православна епархија
шумадијска

Излази:
шест пута годишње

Тираж: 2000 примерака

Штампа: ГРАФОСТИЛ,
Крагујевац

271.222(497.11)
ISSN 1820-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212

Главни и одговорни уредник: Никола Миловић, протојереј
Заменик главног и одговорног уредника: Негослав Јованчевић
Редакција: Др Зоран Крстић, протојереј - ставрофор, Милић Марковић, протојереј,
Марко Митић протојереј, Рајко Стефановић, протојереј - ставрофор, Драган Икић, јереј,
Небојша Младеновић, протојереј, Владан Костадиновић, јереј, Гордана Јоцић

Уредништво и администрација: “Каленик”, Владимира Роловића број 1, 34000 Крагујевац,
e-mail : n.milovic2@gmail.com
Дизајн и прелом: Дејан Манделц

Свети Фотије Цариградски

ДОМОСТРОЈ СИНА

У богатом духовном наслеђу једног од највећих отаца Цркве, Константинопољског патријарха Фотија (858–867, 877–886) особито место заузима његова опширна посланица Јерменском католикосу Захарију I (855–876), која се сачувала само у преводу на јерменски. Представљамо неколико одељака из посланице католикосу Захарију, у којима свети Фотије осветљава аспекте спасоносног домостроја Бога Сина, који се оваплотио и очовечио „ради нас људи и ради нашега спасења”. Настављајући светоотачку традицију, патријарх Фотије предочава домострој Новог Адама као исправљање првог Адама: истовремено бивајући ванвремени Бог и потчињен времену као истинити Човек, Нови Адам се на недокучив начин пробија кроз време и поистовећује са старим Адамом, исправља све његове промашаје (на грчком „амартија” – „грех”), на тај начин приводећи човека циљу његовог бивствовања – обожењу по благодати

Ми верујемо да је Рођени од Оца Бог Логос пре свих векова једносуштан Оцу и слављен са Духом, „кроз којег је (Отац) и векове створио” (Јевр. 1, 2)...

Овај (Бог Логос) вољом Оца и благовољењем Светог Духа на крају времена (Божанственом) природом предаће се из отачког наручја... родиће се Син у Витлејему Јудејском, у граду Давидовом, на славан начин очовечивши се изнад мисли и речи (човечанских), као човек (рођен) од жене и сам као Бог – од Пресвете Деве. Обавијен пеленама, обрете се под власт времена, али (истовремено као) Ванвремени заједно са Оцем и Светим Духом беше покривен неприступном светлошћу. (Бог) Логос лежаše у штали бесловесних, али (као Бог) заједно с Оцем седе на престо. Син Давидов носаше се у загрљајима Деве, али је речју (својом) држао сву твар. По природи плоти Он беше храњен од Родитељке, али је и раздао благе дарове роду човечијем.

Бежао је у Египат због Ирода, али је разрушио идоле египатске. Био је посвећен Храму сагласно Закону, али је и разрешио старца (Симеона) од уза телесних. Као човек крстиће се у Јордану, али је узео грехе света као Бог. Приближиће се болеснима и страдалницима телом, али ће изгонити тескобе телесне. Облепио је око од глине и украсио га светлошћу (очију), да познамо Оног који је створио од праха Адама и који је спојио с њим душу живу. Он заиска као човек, али као Бог с пет хлебова нахрани седам хиљада. Будући да је човечанске природе, Он рече да не знамо дан и час (краја света), али, имјући природу Родитеља, начинио је ученике сапричесницима неизрециве Тајне у горници (сионској). По природи нашој притрча смокови, како би затражио храну, али је одмах у корену исушио дрво; ово је природа Божија. Као човек, као Онај који одиста има нашу природу, упитао је: „Где сте положили Лазара” (уп.: Јн. 11, 34), али као Бог по природи извео је умрлог из ада.

Био је гађан камењем, али није ухваћен. Био је продат за тридесет сребрњака, али је часном крвљу својом искупио свет од греха. Молио се, како би ме научио да молитвом избегнем искушења. Преклонио је колена на земљу, како би сјединио небеске са земаљским. Подигао је главу своју док је клечао, да би земаљске поново сјединио с небеским. Заплакао је, али и обрисао сузе са свих лица (види: Ис. 25, 8).

Био је искушаван од ђавола, али и прослављен од анђела. Био је на суду пред Пилатом и, као човек по природи, био испитиван од Пилата, али су му и анђели прислужи-

вали, јер је био Бог по природи. Он је био свезан, али је све разрешио од грехова. Он је био увенчан трњем, али је извадио из нас трње и бодље греха. Био је распет као човек, али је помрачио светила као Бог. Био је подвргнут мучењима, али је раздвојио стене и потресао земљу. Одено се у црвену хламиду, како би подерао одећу исплетену од листова (смоквиних). Обнажен се успео на крсно дрво, како бих се ја обукао у Христа. Окусио је жуч као храну, да бих ја изригао горчину окушеног (забрањеног плода). Мојем Спаситељу су понудили вино, помешано с миром, али Он је дао (свој) Крст у замену за дрво познања. Свету плот своју дарова уместо горког плода и спасоносну крв своју уместо извора Едемског...

Дакле, Господ наш би предан на суд у онај дан и час када је Ева испунила савет лукавог, обмањена змијом, јер у петак, у трећем часу (првостворени) су окусили

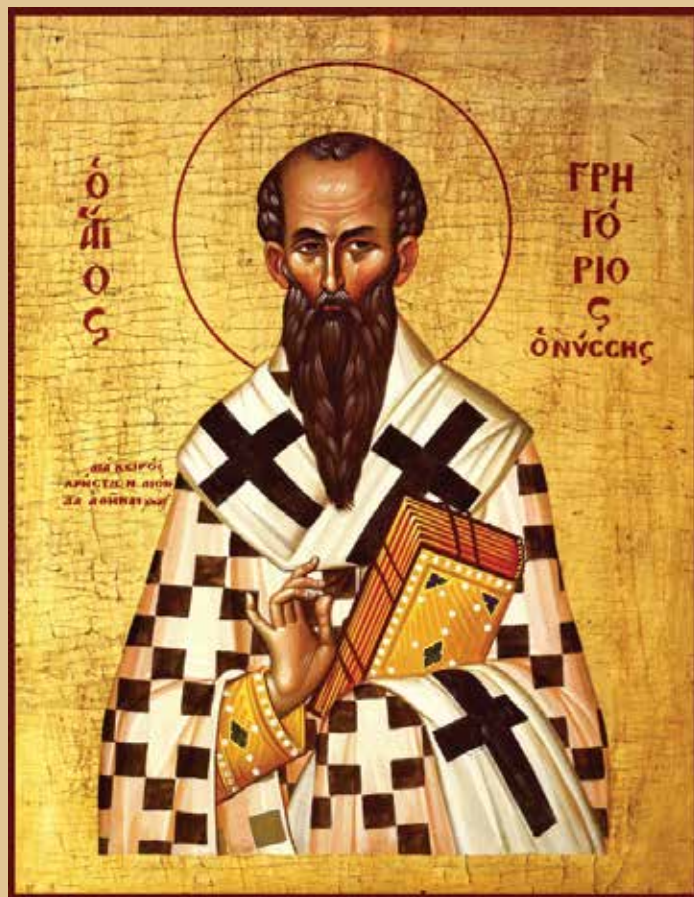
од (забрањеног) плода. У том часу наш Господ узиде на крст, обнажен од одежда, јер се Адам обнажи од славе. И у шестом часу тама је обавијала земљу, јер се (у шестом часу) праотац покрио (смоквиним) лишћем у рају. И када је (Господ) рекао: „Адам је постао као један од Нас, изведимо га из раја” (види: Пост. 3, 22), сада је овај нови Адам – Спаситељ, оличавајући првог Адама, уместо њега завапио и рекао: „Боже мој, Боже мој! Зашто си ме оставио?” (Мт. 27, 46). И пошто га је (Бог) изгнао из раја у овај свет, (Христос) на крсту завапи, испусти дах и телом би положен у гроб, како би укинуо власт смрти и разрушио завет пропадљивости. И одлучно упавши у ад, у вечерње време, дан и ноћ учини чујним своје кораке код врата ада (уп.: Пост. 3, 8). И као што је Адам (претходно) увече зачуо звук корака Господа Бога и рају, он је и овде (у аду) познао звук њихов и пророчким гласом благовестио душама које се налазе у аду...

И (Христос) завапи на Крсту и одлучно посла (своју) човечанску душу (у ад) и истом душом разруши ад блиставим као сунце и надмоћним огњем; Он спали прерисподњу зрацима Божанства, пороби грехољубивог кнеза и спасе заробљене, узе у својству трофеја пророка заједно са свима уснулим. И затворене двери рајске, чуване серафимом, који пламеним мачем, непрестано се осврћући, чува стазе ка жељеном плоду, (Христос) учини отвореним пут за Адама и сав род људски. Дрветом спасења (Крстом) приближи (људе) дрвету Живота и испуни обећање дато разбојнику: „Данас ћеш бити са мном у рају” (Лк. 23, 43).

(Господ) узвесели првозваног заједно са свим праведнима, пребивајући с њима до првог дана недеље (вакрсења). Дивном и славном моћи, блиставим зрацима, бестрасном плоћу и својом влашћу васкрсе Он из гроба на почетку првог дана недеље, (као) Почетак уснулим, Првенац из мртвих (Кол. 1, 18). И отвори за све људе пут ка васкрсењу из мртвих. Када су чувари врата (небеских) отворили пут Цару Славе, (Он) вину се на небеса, да би прошао изнад Власти и Господства духовних и словесних (суштина). Седе на престолу с десне стране Оца у истом телу...

У време славног доласка, када долази да суди живима и мртвима, дођи ће у истом телу, сједињеном с Божанством, да би га угледали они који су га проболи (види: Зах. 12, 10) и како би сабрао све који га љубе у небеске скиније и учинио их причасним анђелским војскама. Нека бисмо их достигли и сви ми благодаћу и човекољубљем Господа и Спаса нашега Исуса Христа, с Њим и Оцу и Светоме Духу приличи слава, сила и част сада и увек и у векове векова. Амин!

Превео са руског Горан Дабетић

Свети Григорије Ниски

КАКО СХВАТИТИ ПЕСМУ НАД ПЕСМАМА

Одломак из Тумачења Песме над песмама

Дакле, ступимо већ у светињу над светињама, то јест приступимо Песми над песмама.

Јер као што у именовању Светиње над светињама од суперлатива ове речи познајемо неко обиље и особиту силу светости, тако и назив Песме над песмама обећава да ће нас научити тајни над тајнама.

Јер постоји много песама у богонадахнутом учењу, од којих се научисмо узвишеним схватањима о Богу, и које су написали велики Давид, Исаија, Мојсије и многи други; из овог наслова дознајемо да, колико су песме светих удаљене од песама спољашње мудрости, толико песме светих премашује тајна, која се садржи у Песми над песмама у поређењу с било чим великим за разумевање, и које не могу ни наћи ни сместити – ни слух ни природа човека.

И због тога што је све силније производио у нама задовољство (разумејмо: страст љубави), то је Соломон загонетно претпоставио излагање догмата, пружајући да преко овога сазнамо да душа, која подиже поглед ка недоступној лепоти Божествене природе, треба да толико заволи друго, колико тело има привезаности ка сродном и блиском, променивши, узгред, страст у бестрасност, тако да би, после гашења сваког телесног расположења, од истог духа у нама љубављу ускипело срце, загревано истим огњем, који је Господ дошао „да баци на земљу” (Лк. 12, 49).

Превео са руског Горан Дабетић

Владислав Ципин, протојереј

ШИРЕЊЕ ХРИШЋАНСТВА У ЕВРОПСКИМ ПРОВИНЦИЈАМА РИМСКОГ ЦАРСТВА У ЕПОХИ ГОЊЕЊА

Јеванђељска проповед први пут се зачула у Европи на приобаљу Егејског мора. Завршавајући друго мисионарско путовање, апостол Павле је заједно са својим сапутницима, међу којима је био и јеванђелиста Лука, први ступио на европско тло. У „Делима” је о томе испричано овако: „Кад се, пак, одвезосмо из Троаде, стигосмо право у Самотрак, и сутрадан у Неапољ, а оданде у Филипе, који је главни град оног дела Македоније, насеобина римска. У том граду остваросмо неколико дана. И у дан суботњи изиђосмо ван града на реку, где се сматрало да је богомоља, и седнувши говорисмо женама које се беху сабрале. И нека богобојазна жена, по имену Лидија, продавачица порфире из града Тијатира, слушаше; њој Господ отвори срце да пази на оно што говори Павле. А кад се крсти она и дом њезин, замоли нас говорећи: Ако сматрате да верујем у Господа, уђите у мој дом и останите. И принуди нас” (Дап. 16, 11–15). Лидија је постала прва хришћанка у Европи позната по имену. Из Филипа се апостол Павле са својим ученицима упутио кроз Амфипољ и Аполонију у Солун, одатле у Верију, а затим је још проповедао у Атини, Коринту и Кенхреји.

Маршрута његовог трећег путовања ишла је кроз исте македонске градове, које је посетио раније, а потом кроз Егину и Коринт. Својом ватреном вером он је запалио душу атинског Ареопагите Дионисија и стекао у Атини, Солуну, Филипима, Коринту много следбеника. На четвртном путовању апостол је посетио Крит. Двапут се обраћао посланицама Коринтској Цркви, двапут Солуњанима, такође је писао хришћанима македонског града Филипи.

У Јелади је Христа проповедао и апостол Андреј Првозвани, скончавши свој земаљски живот у Патри разапет на крсту.

Већ у другој половини I столећа од рођења Христовог у градовима Јеладе и Македоније постојале су хришћанске заједнице на челу са епископима, које су поставили апостол Павле и његови ученици. Сагласно Предању, ланац апостолског прејемства у Атини прошао је кроз епископско служење свештеномученика Јеротеја, Дионисија Ареопагита, Публија, Кодрата, за време чијег светитељства је атински философ Аристид представио императору Адријану своју апологију у заштиту хришћана. У II веку хришћанске заједнице постојале су не само у Атини, Коринту, Еги-

ни, Кенхреји, Верији, Солуну, Филипима, Никополу, него такође у критским градовима Кносу и Гортини, где су се појавили још у претходном столећу, у пелопонеској Спарти и солунској Лариси. У III столећу епископи су већ постојали, вероватно, у многим другим полисима Јеладе, и по уделу хришћана у њеним насељима ова земља је тада заостајала тек за азијским провинцијама, где се говорио грчки. На Никејском Сабору присуствовали су епископи Атине, Тива, Солуна, Еубеје, Стоба и Гефестије, која се налазила на острву Лемнос.

Да ли снагом давнашњих тесних веза са јелинским светом или такође услед особености националне религиозне психологије, тракијски народ се исто тако показао пријемчивим за прихватање благовести о Сину Човечијем, који је пролио крв на Крсту. Већ у I столећу Христови проповедници прелазили су из Јеладе и Македоније у Тракију и Мезију и налазили тамо благородне слушатеље. На западном приобаљу Понта, у Тракији и Доњој Мезији вршио је мисионарска путовања апостол Андреј Првозвани. С његовим именом предање повезује

оснивање Цркве у Византиону, чијим се првим предстојатељем сматра апостолов ученик Стахије. Иако је с тачке гледишта историјске критике веродостојност ове традиције сумњива, она налази подршку у апокрифним казивањима о апостолима, од којих најранији потичу с краја I и почетка II столећа. По предању, у Далмацији је Христово учење проповедао Андроник, ученик апостола Павла.

Касније, вероватно на размеђи II и III столећа, хришћанске заједнице појављују се у Илирику, Мезији, Дакији и Панонији. За време Диоклецијанових гоњења догодила се мученичка смрт епископа Сирмијумског Иринеја и Петавијског Викторина. За време овог императора у панонске камениломе је био послат епископ Антиохијски Кирил, који је обратио у веру тамошње искусне каменоресце, који су одбили да направе, по наређењу самог императора, статуу Ескулапа, за шта су их предали смрти. У Диоклецијановим гоњењима због одбијања да принесу жртву Ескулапу у Панонији су била кажњена четири војника, од којих је један носио грчко име Карпофор.

Први познат по имену епископ Томитански Евгеник подвизавао се крајем III столећа. На Никејс-

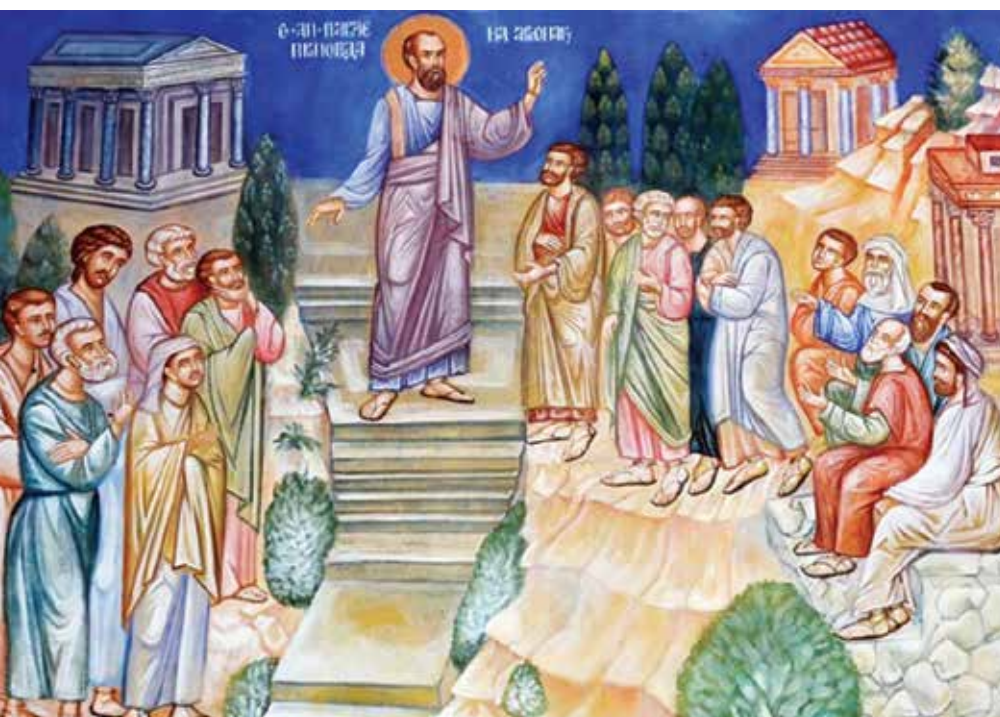

ком Сабору представљене су биле хришћанске заједнице Сердике, Тома, Хераклеје и Марцијанопоља, настале у овим градовима, вероватно, још у епохи гоњења.

Почетак јеванђељске проповеди на Криму води ка апостолу Андреји Првозваном. Његово житије приказано је у неколико древних апокрифних казивања, од којих су најранија била састављена неколико деценија после његовог распећа у Патри. Резимирајући податке који се налазе у овим казивањима, а односе се на апостолске проповеди у Црноморској области, историчар С. П. Петровски је писао: „Први проповедници хришћанства по северном и источном приобаљу Црног мора били су апостоли Андреј Првозвани, Матеј, Вартоломеј, Симон Зилот и Јуда. Понтско-тавридско предање води апостола Андреја најпре у Иверију... затим у Кардис... и на крају у Тавриду. Колхидо-меотичко предање гласи да је апостол Матеј кроз област Торота такође доспео до Тавридског полуострва, али се првенствено трудио међу кавказо-меотичким племенима у Колхиди... Босфорско предање... утврдило је мисију апостола Вартоломеја углавном према Босфорском царству, делимично према једној од његових покрајина – Синдији... Сва ова предања признају апостола Андреја Првозваног за руководиоца Црноморске мисије и усмеравају његов пут од југа на север, од Сирије према Тавричком полуострву”¹. На основу ових апокрифа (високог нивоа веродостојности коју признају многи историчари), са посетом апостола Андреја Скитији повезано је и учвршћено предање у Русији о путовању Андреја Првозваног узводним током Дњепра и његовим благосиљањем места где је касније израстао Кијев, који ће постати крстионица Руса.

Године 98. у Херсон је био послат епископ Рима, свештеноченик Климент, заједно са својим ученицима. По предању, њему се приписује обраћење чланова породице принцепса. По речима историчара Руске Цркве, митрополита Макарија (Булгакова), „он је нашао овде више од две хиљаде хришћана, који су се бавили, према наредби истог према хришћанству непријатељски настројеног владара, тесањем и обрадом камена за допремање у њихове унутрашње градове империје”². Ови каменоломи налазили су се у савременом Инкерману, близу Херсона. У житију свештеноченика, написаном од стране хагиографа Симеона Метафраста, речено је да је он изградио 75 цркава. С тачке гледишта историјске критике лако је ставити под питање веродостојност ових сведочења која се садрже у споменику написаном хиљаду година након живота светитеља. Уосталом, савремени археолог С. А. Бељајев примећује да се овај број може показати нереалним уколико пројектујемо представе савременог човека о спољашњем и унутрашњем изгледу цркве и њеним размерама у период с краја I века. По сведочанству Дела апостолских и уопште свих древних текстова, богослужење се у то време вршило у домовима, у посебним собама (горницама); један од таквих домаћих храмова био је пронађен приликом ископавања Везува у августу 1979. године. На тај начин, ако 75 цркава из житија папе Климента I не објашњавамо реалијама нашег живота, већ периодом I–II века, онда треба признати да се уређивање храмова у 75 домова од много стотина домова самог Херсона и од неколико хиљада домова, ако рачунамо град са најближом околином, неће показати као преувеличавање”³.

Реакција на мисионарске подвиге Светог Климента било је његово кажњавање. У 101. години, за време императора Трајана, утопили су га у мору, привезавши за мучениково тело сидро. Хришћани Херсона извукли су мошти свештеномученика из морских дубина и сахранили их на острвцу у херсонском заливу, које се сада назива Казачеј.

Нема никаквих документованих сведочанстава о животу хришћанске заједнице у Херсону у II и III столећу. Митрополит Макарије сматра да „ако овде хришћанство није било потпуно истребљено”, онда је, „у крајњој мери, снажно угушено од стране многобоштва”⁷⁴. Убрзо је свеједно било „угушено”.

Године 310. од стране Јерусалимског патријарха Јеронима у Таврију су упућена двојица епископа – Василије и Јефрем: први – због проповедања Христа у самом Херсону, други – ради мисионарења међу Тавроскитима. Убрзо су обојица предати смрти. Уместо њих, патријарх је послао тројицу архипастира: Евгенија, Елпидија и Агатодора – али су и ови свештеномученици били убијени. Затим су за време светог императора Константина у Херсону обављали богослужење епископ Етерије, упокојен у миру, и Капитон, кога су утопили варвари код ушћа Босфора, где га је бацила олуја за време пловидбе морем из Херсона у Византиону. Сва седморица епископа херсонских са почетка IV века, поштују се у Цркви као светитељи.

О постојању хришћанске заједнице у Босфору у II и III веку нема документованих сведочења из тог времена, али, полазећи од општих мишљења, нарочито услед присуства хришћана у близини, који су зависили од босфорских царева Херсона, а такође из неоспорно веродостојних сведочанстава са почетка IV столећа, разумно је закључити да је и у престоничкој Пантিকেјеи и у другим градовима царства било и хришћана. Крајем XIX века пронађен је најстарији хришћански споменик Босфора, из 304. године. То је надгробни натпис хришћанина Евтропија. У актима Никејског Сабора стоји потпис епископа Босфорског Кадма.

Италија, по чијој земљи су ступали ногама апостола Петар и Павле, и у чијем се срцу, Риму, сместила хришћанска заједница још за живота самих апостола

– овој заједници обраћао се апостол Павле посланицом која садржи квинтесенцију хришћанског богословља – била је најхришћанскија земља у латинској Западној империји.

Међутим, до III века као језик италијанске Цркве превасходно је служио грчки коини. На њему се обављала Литургија, на њему се проповедало Јеванђеље, на њему су се дописивали предстојатељи Црква и други писци Италије. Он је био матерњи за већи део обраћених, били то многобошци или Јудејци; осим тога био је доступан свим образованим носиоцима латинског језика и чак многим неуким грађанима Рима и других градова Италије.

У II столећу хришћанске заједнице постојале су већ у неколико градова јужне Италије, нарочито у Кому, Напуљу и у Путеолу, и на њиховом челу били су епископи. Другачија ситуација створена је на северу Италије. Иако Медиоланска Црква свој почетак изводи од апостола Варнаве, с тачке гледишта историјске критике ово локално предање изазива сумњу. Ипак, по предању, већ за време Нерона у Медиолану (Милану) су пострадали мученици Назарије, Гервасије, Протасије и Целс. У Равени је 75. године за Христа пострадао свештеномученик Аполинарије.

На време настајања епископских катедри у северној Италији на посредан начин указује списак отаца Сардијског Сабора 343. године, тако што нам даје увид у њихово место у низу претходника на катедрама. Тако је на Сабору учествовао дванаести епископ Равене, шести Вероне, пети Бриксије (Бреше). На још ранијем Арелатском Сабору 314. године присуствовао је седми епископ Медиолана, или Милана, и пети из Аквилеје. Осим тога, на овом Сабору већ су биле представљене хришћанске заједнице Пренесте, Центумцеле, Остија, Капује, Арпије. Од наведених сведочења, с обзиром на околност да у епохи гоњења боравак епископа на катедри није бивао нарочито дуг, можемо закључити да је од овде именованих градова само у Медиолану и Равени први епископ могао бити постављен већ у II столећу, али не раније. Уосталом, старост епископских катедри могла је и да се не поклапа са старошћу самих заједница. Позивајући се на истраживања Ј. Дишана, В. В. Болотов сматра да је црквено уређење северне Италије слично ономе које је образовано у Галији, где је „у стара времена епископа било веома мало, и зато су многим епархијама управљали презвитери и чак ђакони”⁷⁵, по упадљивом контрасту не само са Азијом, Сиријом, Африком, него и Јужном Италијом, где су у епохи гоњења епископе постављали чак и у малим градовима, ако су у њима постојале хришћанске заједнице. До извесног степена слична несразмера у расподели катедри сачувала се током целог средњовековља и преживела је до наших дана. На Сабору који је одржан у Риму у години издавања Миланског едикта под председништвом Мелкијада, учествовали су епископи Милана, Беневента, Капује, Остије, Волсиније, Тарацине, Лабика, Сене (Сијене), Пизе, Флорентине, Аримина (Риминија), Фавецције, Форум Клодије и града Три таверне.

О постојању хришћанских заједница на Сардинији и Корзици пре почетка IV века нема документованих сведочанстава, иако би претпоставка о потпуном одсуству хришћана у овој епохи противречила здравом историјском смислу. Проблем је у недостатку сведочанстава о раној историји ових острва, али је очигледно локалних хришћана било заиста мало. Ипак, на Арелатском Сабору 314. године учествовао је епископ главног града сардинијске провинције Каралеса (Каљарија).

На истом Сабору представљена је Црква сицилијанске престонице Сиракузе. На Сицилији су се хришћанске заједнице појавиле у исто време када и у континенталној Италији – већ у I столећу. Многи од верних следбеника Спаситеља пролили су своју крв за Њега у овој земљи. На Сицилији је најпоштованија мученица Агапија Катанска, која је постала покровитељка острва, мучена за време императора Деција у Панорми (Палерму), а уморена у Катани. Градски префект Квинтијан, пред чијим судом је стајала, на почетку је покушао да је наговори на одрицање од Христа, а затим је наредио да је ставе на муке. И док су мучили свету, на град се обрушио земљотрес, и земља је прогутала неколико Квинтијанових пријатеља. Уплашени грађани, уразумљени несрећом, затражили су од префекта да остави Агапију на миру. Бојећи се побуне, овај је наредио да прекину мучења и пошаљу Агапију поново у тамницу, где се она убрзо представила Господу. После њене мученичке кончине умножио се број хришћана у Катани. У III столећу на Сицилији је био посечени мачем римски грађанин Вавила, заједно са својим ученицима Тимотејем и Агапијем, због исповедања Христа.

Прве хришћанске заједнице у Шпанији формиране су вероватно још у I столећу. Апостол Павле у Посланици Римљанима изразио је намеру да посети Шпанију (в.: Рим. 15, 28). Тешко је рећи да ли се спремао да се сусретне са већ постојећим хришћанима у овој земљи или

да проповеда Јеванђеље тамошњим Јудејцима и многобошцима, који нису имали ослонаца за мисионарење од стране једновераца; непознато је и то да ли је апостол остварио свој план. У раном средњовековљу у Шпанији је створено – немамо документарних сведочанстава о томе – предање о оснивању помесне Цркве од стране апостола Јакова Заведјева; оно је послужило као темељ тога да у средњовековљу један од најпосећенијих центара ходочашћа на Западу постане град Сантијаго де Компостела, назван тако у част апостола Јакова, чије мошти почивају у њему.

У шпанским мариологијима IX века налази се списак седморице мужева који су претрпели мучеништво, које су апостоли Патар и Павле упутили у Шпанију ради проповеди Христа. То су епископи: Аквије (савременог Гаудикса) – Торкват, Абуле (Авиле) – Секунд, Урције (Арбуцене) – Индалеције, Бегија (Верхи) – Ктесифон, Елвире (Гранаде) – Цецилије, Карцесе (Казорле) – Исихије и Илитурге (Андухара) – Евфрасије. Тројица од епископа поменутих у мариологијуму: Ктесифон, Исихије и Евфрасије – носе грчка имена – ситуација карактеристична за хришћанске Цркве Запада у мањој мери до III столећа, што потврђује историјску веродостојност списка. Сви се слажу како није могуће да су сведочења која се налазе у мариологију о седам мужева у пуној мери веродостојна. Према основној верзији В. В. Болотова „касније предање сјединило је у једну групу имена првих епископа неколико градова. Они су могли деловати у различитим временима, али их је ипак предање померило, као прве епископе, ка временима апостолским”⁷⁶.

Неспорна сведочанства о постојању хришћанских заједница и епископа у Шпанији налазе се у посланици свештеномученика Кипријана и оца Картагинског Сабора клирицима шпанских градова Легиона (савременог Леона), Астурике (Асторге) и Емерите (Мериде), која је датирана под 1. септембром 256. године. Повод за ову посланицу било је одрицање од Христа за време Децијевих прогона двојице епископа – Марцијала и Василида, који су свргнути и замењени новима – Феликсом и Сабином. Приносећи покајање, Василид је молио само за то да га поново приме у црквену заједницу као лаика, али након неког времена почео је да тражи да му се врати епископско достојанство. С таквом молбом се обратио епископу Рима, Стефану, и овај га је подржао, али недуго затим шпански клирици су са своје стране упутили жалбу на Стефаново ометање Светом Кипријану Картагинском, из чијег отвореног писма је и постао

познат овај догађај. На страни клирика који су писали Светом Кипријану стајао је и епископ Цезареаугусте (Сарагосе) Феликс. На тај начин, ова преписка потпуно веродостојно објављује постојање у Шпанији четири заједнице: у Легиону, Астурици, Емериту и Цезареаугусте. Али такође је познато да је епископ Тараконе, Фруктуоз 11. јануара 259. године био подвргнут смртној казни спаљивањем.

У навечерје издавања Миланског едикта, који је даровао хришћанима слободу исповедања, 306. године у шпанској Елвири (савременој Гранади) био је сазван Сабор, у чијем раду је учествовало 19 епископа и 24 презвитера из све три шпанске провинције, али већином из Бетике. Тада је 17 презвитера пристигло у Елвиру заједно са својим епископима, остали су, вероватно, по тадашњој пракси представљали на Сабору своје епископе, тако да је на крају епохе гоњења у Шпанији постојало више од 20 катедре. Епископи Тараконе, Кордобе, Емерите, Цезареаугусте, Бастије, Урције и Бекуле учествовали су у Арелатском Сабору 314. године, који је одржан у Нарбонској Галији. Језик Сабора, дакле и шпанске Цркве ове епохе, био је латински.

Галија, вероватно, није заостајала за Шпанијом по ширењу хришћанства у њој током епохе гоњења. Најранији трагови хипотетичког присуства хришћана у Галији сежу до апостолског века. Апостол Павле је у Патосу обратио проконзула Сергија Павла (в.: Дап. 13, 7–12). Из надгробне епиграфике познато је да се род Павла Сергија наставио у нарбонској провинцији, из чега није тешко извести додатни закључак да је из диптиха познати епископ Нарбонски Павле самим тим био и проконзул којег је обратио апостол. Међутим сумњиво је постојање нарбонске кате-

дре тако рано; било би опрезније претпоставити, с једне стране, обраћење Христу неких проконзулових сродника и земљака који су живели у нарбонској провинцији, а с друге стране, припадност епископа Павла роду Павла Сергија. Постоји предање које поистовећује епископа Лутеције (Париза) Дионисија са Дионисијем Ареопагитом. Још једног галског епископа, Трофима Арелатског, присталице верзије о старости Галске Цркве поистовећују са Трофимом, сапутником апостола Павла. Али спомињући њихова имена упоредо са епископима Нарбонским Павлом, Турским Гатијаном, Тулуским Сатурнином, Арвернским Стремонијем и Лемовикским Марцијалом, писац VI века и даљни наследник катедре Гатијанове, Григорије Турски, време њиховог мисионарског служења не датира у апостолски век, већ на средину III столећа.

Уосталом, постоје неоспорна сведочанства ранијег присуства изузетног броја хришћана у Галији – у нарбонском граду Вијени и у близини престонице три Галије, Лиону – већ у другој половини II века. О овоме поуздано сведочи посланица написана на грчком језику „слугу Христових који живе у Вијени и Лиону, у Галији, браћи у Азији и Фригији”, коју је Јевсевије Кесаријски објавио у својој „Црквеној историји”. То је један од најупечатљивијих докумената хришћанског мучеништва. У њој је реч о мученицима пострадалим за Христа у Лиону за време императора-философа Марка Аурелија 177. године.

Непосредном покољу и кажњавању хришћана претходила је хајка на њих: „Не само да нас нису пуштали у куће, бање и на пијаци; било нам је забрањено да се појављујемо било где”⁷⁷. Затим је против исповедника извршено право насиље од стране градске светине: „На њих су викали, тукли их, пљачкали, на њих су бацали камење, затварали су их у тамницу, поступали као што помахнитала гомила воли да поступа са непријатељима”. По наредби трибуна и градских власти изводили су их на тргове и испитивали у присуству гомиле. Они су исповедали своју веру и били затварани у тамнице до доласка легата.

Затим је хришћане испитивао легат који је дошао у Лугдун. Желећи да говори у корист хришћана пред легата је желео да иступи Епаграф, којег аутори посланице називају „човеком познатим”, али „легат... је само питао да ли је он хришћанин. Епаграф је гласно и јасно исповедио своју веру и сам примио венац мученика”. „Овде се међу хришћанима”, продужава своју аутентичну и праведну причу онај који је остао жив од галских хришћана, „испољила разлика: једни су били спремни на мучеништво и добровољно изговарали исповедање вере. Међутим, појавили су се и они који нису спремни, без искуства, још слаби... Таквих који су отпали било је десеторо. Они су нам причинили велико огорчење... и сломили храбру одлучност код оних који још нису били ухваћени и који су, упркос великом страху, помагали мученицима и нису их остављали”. По наређењу легата хватали су не само хришћане, него и неке робове који су им припадали, и ови су се, „плашећи се мучења која су на њихове очи трпели свети, предавали споразумно војницима, клеветали нас и давали, према сплеткама сатанским, лажне доказе: код нас су Фијестове гозбе, Едипове везе и уопште такве ствари да се о њима нема шта говорити, чак се ни мислити не може; не може се поверовати да је тако нешто бивало код људи. Када су се ове гласине прошириле, сви су помахнитали, чак и они који су нам пре били благонаклони због пријатељских веза”.

Галски исповедници наводе у својим посланицама имена мученика који су издржали нарочито свирепе муке: ђакона из Вијене, новокршеног Матура, Пергамца Атала, петнаестогодишњег малишана Понтика, лекара Александра родом Фригијца, а такође робиње Бланине, која „се испунила таквом силом да су се целати, смењујући један другог, свакојако мучећи је од јутра до вечери, уморили и оставили је. Они су признавали да су побеђени и нису знали шта да чине; чудили су се како је Бланина још жива, иако јој је сво тело искидано и представља непрекидну зјапећу рану. По њиховом тврђењу, мучење једне врсте довољно је да човек испусти дах... Али блажена је црпила нове снаге у исповедању: она их је заустављала... понављајући: *Ја сам хришћанка, код нас се не чини ништа лоше*”. Санкт на питање, праћено мучењима, „није рекао ни своје име, ни националност, ни град рођења, није рекао да ли је роб или слободњак; на сва питања је одговарао на латинском: „Ја сам хришћанин”. Друге речи многобошци од њега нису чули. И легат и целати били су крајње раздражени и, не знајући шта да чине, почели су на крају да стављају растопљене бакарне плочице на најосетљивија места на његовом телу. Горело је тело, али Санкт је остајао непоколебљиво чврст у свом исповедању; жива вода, која је потицала из утробе Христове, натапала га је и давала му силу”. Када су испитивали деведесетогодишњег епископа Лиона Потина, он је „на питање легата шта је то Бог за хришћане... одговорио: *Ако будеш достојан – сазнаћеш*. Тада су га немилосрдно засипали ударцима. Они који су стајали поред тукли су га рукама и ударали ногама, они који су се налазили подаље гађали су га оним што им је пало под руку; мислили су да се на тај начин свете за своје богове. Потина, који једва дисао, бацише у тамницу, и након два дана је издахнуо”.

Неуобичајна црта у прогону лионских хришћана састојала се у томе што су, као што пишу исповедници својој браћи у Азији, мучитељи оне „које најпре ухватише и који су се одрекли, свеједно држали закључане и мучили их”. Њих су „држали као убице и развратнике... Када су мученике изводили, било их је могуће разликовати по изгледу. Исповедници су ишли весели; на њиховим лицима био је печат благодати и славе; они који су се одрекли, ишли су погнуто, понижени... ове су многобошци вређали као ништавне зечеве, оптужујући их за човекоубиство... Видећи ово и остали су се укрепљивали”.

Матура, Санкта, Бланину и Атала бацили су у амфитеатар зверима. Звери нису такле Бланину која је била везана за стуб. Поново су је подвргли мучењима. Затим су је сместили у нову корпу и везали за бика. Овај ју је дуго вукао, али је остала жива, и на крају су је заклали. Када је легат дознао да је Атал римски грађанин, обратио се писмом императору Марку Аурелију. Од императора-философа стигао је класичан одговор: „Исповеднике мучити; ко се одрекне, те отпустити”. Али већи део оних који су се раније одрекли од Христа, поново су Га исповедили. „Њих су питали сваког понаособ, обећавајући ослобођење, али они су исповедили своју веру и били приброджани мученицима”, другим речима предати су смрти. Када су Атала, који је остао жив и након што су га тукли у амфитеатру, „посадили на железни растопљени крст, и од његовог тела осетио се мирис печеног меса”, он је „обраћајући се гомили, рекао на латинском: *Ето, ово што ви чините јесте прождирање људи, а ми уопште не једемо људе и уопште не чинимо*

ништа погано”. Када су га питали за име Бога, одговорио је: „Бог нема име слично човеку”. Остатке мученика су шест дана оставили под отвореним небом, потом су их спалили и pepeo бацили у реку Родан.

Наследник свештеномученика Птина на Лионској катедри постао је Иринеј, који је „у младости... слушао Поликарпа”⁸. Свети Иринеј Лионски је најсјајнија звезда међу хришћанским епископима Галије и целог Запада у епохи гоњења Цркве. Његово грчко и малоазијско порекло је карактеристично за црквени живот Галије до средине III века.

У години издавања Миланског едикта на Сабору који је сазван у Риму, поред италијанских епископа, учествовали су епископи из галских градова Аугустодуна и Арелата, а на Сабору сазваном годину дана касније у Арелату, било је представљено 14 заједница из четири галске провинције.

Случајеви обраћења Германа у Христову веру, узевши у обзир њихово веома приметно присуство у легионима, у војним логорима и гарнизонима, разбацаним по читавој империји, поред осталог и у оним провинцијама где су се створиле хришћанске заједнице, по логици ствари требали би да су се дешавали већ у првом столећу. Али немамо поузданих података о њиховом броју. Хришћанске заједнице су, међутим, неоспорно постојале у Германији већ у III столећу. Испод аката Арелатског Сабора 314. године свој потпис ставио је епископ Колона (Келна) Агрипина.

Хришћанска проповед продрла је у Рецију и Норик, приближно у исто време када и у Швајцарску и Аустрију, не после II столећа. Број хришћана у овим провинцијама остаје незнатан до краја епохе гоњења, али у III веку. тамо су већ постојале хришћанске заједнице на челу са епископима. За време Диоклецијана у Рецији је предата смрти света мученица Афра Аугсбуршка.

У Британији је проповед стигла једва нешто касније него у остале провинције, а присуство хришћанских заједница на острву документовано је на минималан начин. Ипак је у Ебураку (Јорку) био пронађен камени саркофаг, у којем су похрањени остаци женског скелета, а на саркофагу је било написано: „*Soror ave vivas in deo*” („Живи у Богу, сестро”). Иако се у натпису не спомиње Христос, њен хришћански смисао, тон и стил не изазивају сумње. На Арелатском Сабору 314. године Британију су представљали епископи Камолодуна, Лондинија и Ебурака.

Превео са руског Горан Дабетић

напомене:

¹ Цит. по: Макариј (Булгаков), митрополит Московский и Коломенский. *История Русской Церкви*. Кн. 1. М., 1994. С. 49.

² Исто, С. 110.

³ Цитат из рада С. А. Бељајева, *История христианства на Руси до равноапостольного князя Владимира и современная историческая наука* наводи се према: Макариј, митрополит Московский и Коломенский. *История Русской Церкви*. Кн. 1. С. 54–55.

⁴ Исто, С. 110.

⁵ Болотов В.В. *Лекции по истории Древней Церкви*. Т. 2. М., 1994. С. 295.

⁶ Исто, С. 282–283.

⁷ Овде и даље цит. према: Евсевий Памфил. *Церковная история*. М., 1993. С. 158–165.

⁸ Исто, С. 172.

Лоренс Ферли, свештеник

ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ КРШТАВАЊА ДЕЦЕ

Из православних богослужбених текстова јасно се види да се крштење хришћана тиче преобраћења. Питања захтевају од кандидата да се одрекну сатане и да то одрицање запечате пљувањем на њега. Такође, питања траже потврду и изјашњавање за заједницу са Христом, што ће бити запечаћено поклоњеном Христу и исповедањем Nikeјског Символа вере. Дакле, крштење одраслих обраћеника јесте историјски доследно и то нико не оспорава. Питање је, може ли се овај поредак преобраћења применити на децу и оне који су исувише млади да би одговарали у своје име? Да ли је кумовима допуштено да дају тражене одговоре у дечије име? Хришћанска Црква не расте само тиме што добија преобраћенике, већ и тиме што они рађају своју децу. Шта је потребно урадити са малишаном, након његовог рођења? Ако Новозаветни текстови ретко говоре о крштењу беба, још мање текстова говори о посвећивању те деце – заправо, нема их уопште. Међутим, како Нови завет није књига правила која управља сваким сегментом живота Цркве (попут приручне књиге за монтажу намештаја), није изненађујуће одсуство прецизних упутстава о питању шта радити са бебама.

Очигледно је да Православна Црква крштава бебе сагласно апостолској пракси о крштењу обраћеника. Поједини људи се не слажу са овим (углавном они који Нови завет заиста поштују као неку врсту књиге правила) и осуђују, па и извргавају руглу овакво крштење деце као тековину времена после владарских интервенција цара Константина. Као што је свима познато, многе ствари су промењене доласком првог хришћанског владара, али пракса крштења није међу њима. Ако размишљамо о томе, јасно је да разлога за промену није било. Константин је спречио јуришнике да прогоне хришћане којима

почиње да буде наклоњен дозвољавајући им да слободно упражњавају своју веру. Зашто би хришћани правили суштинске промене у својој вери добијајући слободу? Ако су сачували веру по цену мучеништва и смрти пре цара Константина, зашто би је мењали у слободи? Како год било, ова питања ће бити од помоћи за сагледавање сачуваних историјских сведочанстава о томе како бисмо видели да ли су хришћани крштавали децу пре Константиновог мира или нису. За сада ћемо оставити по страни разговор о новозаветним текстовима о крштењу домова (Дап 11, 14; 16, 31), имајући у виду спор око јеврејске праксе прозелитског крштења домова (које је обухватало и бебе).

Међу првима који је отворио ово питање био је Тертулијан (+220), северноафрички адвокат и апологета. Он је био против праксе крштавања деце и био је изразито незадовољан када људи као аргумент наводе: *Пустите децу, и не браните им да долазе к мени* (Мт 19, 14). „Пустите их да долазе“, одговара он, „док одрастају, док уче, док сазнају зашто треба да иду. Пустите их да постану хришћани када су у моћи да спознају Христа“ (*О крштењу*, глава 18). Анабаптисти теже Тертулијану, али оно што се често заборавља јесте да је овај текст доказ постојања праксе крштавања деце у Северној Африци крајем другог века, а не доказ против ње. И зашто би се Тертулијан тако срчано противио нечему што нико није радио? Северноафрички хришћани су дозвољавали крштење деце и Тертулијан је расправљао због чега је то погрешно.

Сада ћемо се осврнути на сведочанство Оригена, првог (и контроверзног) систематичног теолога, који је радио у Александрији и Палестини и који је умро 254. године. Очигледно је да му је било познато крштавање деце и он је то дозвољавао. У једној од својих пропо-

веди на Јеванђеље по Луки каже да су „деца крштена ради опраштања греха“. Али, како се ово објашњење о крштењском чишћењу одржало у овом случају крштавања деце, а не у случају о ком смо говорили раније? „Ниједан човек није чист, чак иако је његов живот на земљи трајао само један дан. Из овог разлога, чак и мала деца су крштавана.“ Можемо се слагати или не са Оригеном око образложења за потребом крштавања деце, али нема сумње да је Црква у његово време заиста чинила то. За време његовог живота, та пракса није била новијег карактера. Ориген пише: „Црква је имала традицију да још од времена апостола крштење даје чак и деци“ (из његових *Коментара на Посланицу Римљанима*). Да ли је ова пракса заиста потекла од стране апостола (смаграм да јесте) или није, на крају крајева потекла је много пре Оригенових сећања, што је заиста рано.

Такође, можемо погледати документ познат као *Апостолско предање* који се приписује Светом Иполиту Римском (+235). Научници сада разматрају да ли је, заправо, служена Литургија у Риму у то време, али у сваком случају ово дело репрезентује дух тог доба. Свети Иполит категорички показује да је у то време, прво, највише било крштавања преобраћеника и друго, да мала деца могу бити крштавана. Битан део овог документа гласи: „Они (новокрштени) се свлаче и крштавају се прво деца. Они који могу одговарати за себе, они говоре (=одговарају). А за оне који то не могу, њихови родитељи говоре за њих или неко од њиховог рода (=фамилије, тј. кум). Затим се крштавају мушкарци, а потом жене“ (*Апостолско предање*, глава 21, превод владике Атанасија Јевтића у књизи *Дела апостолских ученика*, Врњачка Бања-Требње, 2002). Овде видимо да немогућност мале деце да говоре у своје име није проблем; родитељи или кумови одговарају уместо њих (баш као што се данас ради у Православљу).

Можемо се осврнути на још једно помињање крштавања деце у доба пре Константина, на глас Светог Кипријана Картагинског (+258). Његов пријатељ епископ Фидус је знао да се деца крштавају, али је мислио да би крштење требало одложити до осмог дана по рођењу детета, сходно јеврејском обрезању, можда зато што је Свети апостол Павле крштење називао *обрезањем за Христа* у посланици Колошанима (2, 11). Свети Кипријан се састао са шездест шест епископа Северне Африке на сабору на којем је разматрана Фидусова сугестија да је боље сачекати до осмог дана по рођењу и онда крштавати. Кипријан и сабор су јавно одбацили предлог и рекли да дете треба бити крштено одмах након рођења, другог или трећег дана. Ово указује на јако добро успостављену праксу у Северној Африци – толико добро утврђену да је, заправо, једина дебата на сабору била да ли крштавати бебе одмах након рођења или чекати осам дана.

Пракса и образложење за крштење деце варира од места до места (посебно на Истоку), али нико не може тврдити да је то било немогуће урадити.

Овај кратки преглед црквене историје открива да је из више различитих разлога Црква заиста дозвољавала да бебе буду крштене и пре него што је Константин дао слободу. Неко још увек може разматрати исправност ове праксе, али историјска основа не може бити доведена у питање.

Превео са енглеског Лазар Марјановић

СТАРАЦ ПОРФИРИЈЕ

Како одбацили пушење?

Сваки пут када ти дође жеља да запалиш, говори: „Господе, помилуј ме“. У молитви Христу решење је свих наших проблема. Видиш ли у мојој келији црвеног папагаја. Чак је и он научио да понавља: „Господе, помилуј ме“.

Средство против меланхолије

– Оче, често упадам у меланхолију. – Због чега вечно седиш кући? – Где да идем? – Провозај се у било каквом возу, шетај по планинама. Све то веома помаже.

Како се молити?

Не можеш спасити самог себе, ако се други не спасу. Неправилно је молити се само за себе, за своје властито спасење. Све треба да волимо. Сав свет волети и молити се да нико не погине. У томе је сав смисао.

О посту

Пост је правилан начин живота. Пост не представља ни за кога никакву опасност. Ништа се не дешава с онима који посте. Нико се због поста није разболео – то ја добро знам. Обољевају онда када се повезују или с неким личностима или делима.

О Цркви

Црква је нетварна. Због чега је Црква нетварна? Зато што је Богочовечанска. Она је Бог у историји. И ми – верујући – позвани смо да постанемо нетварни, како бисмо били учесници у божанственим енергијама, како бисмо могли да уђемо унутар Тајне Божанства, како бисмо победили у себи све што је од овог света, како бисмо постали надсветски.

Духовно рођење

Невидљиве везе духовне сродности повезивале су старца Порфирија с великим светитељем XX века – Светим Нектаријем Егинским. Свети Нектарије је веома често волео да борави на острву Евија код оца будућег старца. У дванаестогодишњем узрасту отац Порфирије отишао је на Свету Гору и свецело предао своју вољу на послушање тамошњим старцима. Једанпут после Светог Причешћа силно је састрадао Распетом Господу, и у пориву љубави ускликнуо: „Дај ми да се присајединим Твојим страдањима. Пошаљи ми болест, на пример, рак...“ Када је о овоме признао на исповести, тада му је духовни отац рекао да не треба искушавати Господа. Он боље зна шта нам треба.

Ипак је у дубокој старости отац Порфирије страдао од многих тешких недаћа, између осталог и од рака, и благодарио је Богу зато што је услишио његову молитву. Доживевши дубоку старост, временом се тако преображавао да је његов лик зрачио светлошћу, некаквим нежним, тихим, топлим сијањем. Неки су на његовом лицу налазили сличности са светим Нектаријем. То више није било лице земаљског човека, већ лик или икона.

Превео са руског Горан Дабетић

Георгије Великанов

„ТЕШКА” КАНОНИЗАЦИЈА

Живео је на земљи човек, муж гигантске силе духа (и тела), његово име је Силуан. Живео је аскетски. Међу монасима своје обитељи ничим посебним се није издвајао, иако су га многи волели. Био је ћутљив, али је волео и да општи, када питају – одговара, а посматра тако проницљиво својим светлим, јасним очима, и на души постаје лако.

Уопште, обичан, добар, чак образац светогорских монаха. Ето само због чега је посебно волео оца Силуана чувени српски епископ Николај (Велимировић); долазећи на Атон, увек је молио његове молитве. Изузетно је поштовао старца и владика Венијамин (Федченков), који је живео у то време у емиграцији у Паризу и чувао као светињу писма Светогорца.

Уопште се схимонах Силуан, што не чуди, дописивао са многима у Паризу (недавно је постало познато да је млади и још никоме познати лекар Андреј Блум почео свој монашки пут, између осталог, по благослову старца Силуана)¹. Писао је просто, без околишања.

„Радуј се, госпођо Надежда, што нас грешне воли Господ. Примео сам од вас долар и дао га да се моле за Вас и ваша имена записана су за спомињање... Реците Ефимији, раби Божијој, нек се усрдно моли за мужа и носи немоћи његове. Мислим да ће се он поправити. Моја душа га је веома заволела... молит се за мене да бих стекао Христово смирење и љубав, и тада ће смрт бити мила”².

Адресат старца – у будућности монахиња Пјухтичког манастира Силуана, а у моменту примања писма (1937) још проста мирјанка Надежда Андрејевна Собољева – већ је тада стремилa постригу, и ево отац Силуан је поучава: у манастир је већ улазак заказан.

„Ваша је обавеза да васпитате сина и представите га чистим Христу, а када он буде чист, Дух Свети у њему живеће, и он ће бити молитвеник за цео свет, а ако изгуби благодат, онда ће ридати, слично Адаму, изгнаном из раја. Адамове жалости описати је тешко, али ко је познао Господа и изгубио ову љубав, тај разуме... *Душа моја, Господе, жалости се због Тебе, што не видех Тебе. Како да се не жалостим. Твој тихи и кротки, Господе, поглед привукао је моју душу. Моје срце заволело је Тебе*”.

Данас нам је све то већ познато. Цео свет је сазнао и прочитао белешке преподобног, учињене невештом руком (јер је он ишао у школу „две зиме”), али талентовано обрађене од стране Старчевог животописца, оца Софронија (Сахарова). Тамо као моћан лајтмотив служи ова песма свег живота преподобног Силуана. Али ако помислите на „свежу” ситуацију преписке... Није слабо... Писати обичној мирској жени да јој је син позван да буде „молитвеник за цео свет”... Жалити што, Господе, ја не *видех* Тебе... Видимо да се из душе овог необичног монаха просто изливало његово стање, нехотице се пробијало у писмима. Толико да је отац Силуан дословно заборављао: пред њим су искрено верујући, ватрени, али обични људи... И као што је некада апостол Павле у писмима својим духовним „питомцима” нагомिलाо сложене књижевне конструкције, понављајући, кличући, враћајући се на једну те исту мисао, као да нема

снаге да је се засити – тако и руски монах Силуан чак и у писму не престаје да се диви и без краја созерцава једно те исто: милосрђе свог вољеног Господа и Његово смирење. Созерцавати и, премда се и радујући, туговати за Њим.

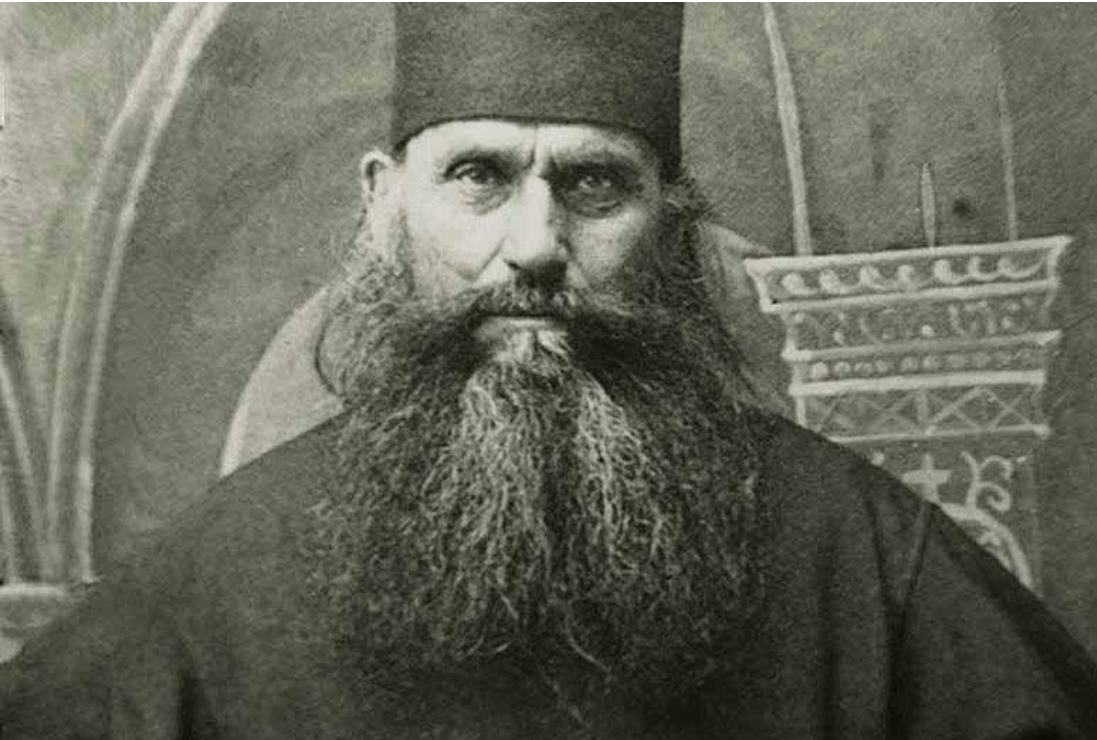
„Чека нас Господ на небу. Молићемо се и благодарити Господу. Он је милостив. Много нас грешне воли и чека нас са светима код Себе. Треба себе смирити ради Господа, и волећемо непријатеље... Потрпимо невоље ради Бога, а тамо када душа угледа Господа и од љубави Његове све невоље заборави, тамо се и сина не можемо сетити – тако је Пријатан и Кротак наш Господ. У сузама пишем ове редове Вашем Богољубљу. Схимонах Силуан грешни”.

Пише отац Силуан и плаче. И нема снаге да мудрује, да исприча својој адресатки „на прсте” сву духовну мудрост.

„Ах, кад бисмо знали како нас Господ воли грешне, даје нам Духа Светога. Њиме се познаје Господ и Његова љубав, али ми губимо благодат Светог Духа због гордости, и муче нас страсти, глупи пороци, али треба се с њима борити, и Господ помаже.

Хоћу да вам пишем због многих невоља, волећи вас, али је код мене много невоља. За њих сам сам крив, зато што се нисам научио Христовом смирењу, а без њега се губи благодат Светог Духа и душа се жалости због

благодати. Благодаћу Христовом душа је спокојна у болима, а ваше су недаће велике. Али су привремене. После смрти, ако се ко удостоји да види Господа, тада он од љубави не може да се сети рођених. Такав је наш Господ. Пишем, и дух се мој радује милосрђу Божијем, Слави Његовој. О, удостој нас, Господе, да Те видимо у слави лепоте Твоје неописиве. Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, што нас грешне тако много воли. Умро је за нас на крсту и дао Духа Светога апостолима, али ми Га губимо. Но Господ је дао покајање, и радује се грешнику који се каје, каже Свето Писмо”.

„Мене боли глава 40 година, и ја трпим, знам, болест је мени дата да се не преузнасим. Схватио сам: дан и ноћ треба се учити Христовом смирењу – и обрешћемо спокој. Ако би људи знали да је то Христово смирење, кротост и спокој, онда би људи одбацили све науке и научили би се кротости и смирењу. Кога је Дух Свети научио, он жели да се учи дан и ноћ Христовом смирењу, и то другима желим и ја. И мене помените у молитвама, да се научим Христовој кротости, смирењу, да их жели душа моја. Ја велим овај дар. Ко је познао Господа Духом Светим, тај пати за Њим дан и ноћ: `Зашто си ме оставио, Господе? Душа моја пати за Тобом дан и ноћ. Како да не патим за Тобом. Твој тихи и кротки поглед привукао је душу моју. Ја сам Те заволео срцем.` И тако, изгубивши благодат, патиће, слично Адаму, изгнаном из раја. Адам је дозивао: Господе, пати душа моја за Тобом, и у сузама Те иште. Тако и ја молим код свих свете молитве, да се науче Христовом смирењу, да не изгубе благодат Светог Духа...

Госпођо Надежда, будите мишљу у Богу и у Њега се уздајте. Он много воли нас грешне и не заповеда да се двоумите мишљу и да се премештате са места на место без потребе. Будите спокојни у Богу, и све земаљско заборављајте од љубави Божије. Он Сам заповедио је да Га тако волимо свом душом и мишљу, да бисмо ми заборавили земаљско. Седите кући и благодарите Господу од све душе. Који због жалости благодари Богу, код тога оне мале бивају, зато што се душа предала вољи Божијој и Дух Божији весели душу знањем у Богу. Сви људи, који

су положили наду у Бога, спокојни су у Богу на сваком месту, зато што их унутар душе весели Благодат. Али, ако ју је неко изгубио, онда је опет тражи покајањем, и Господ опет даје. Он нас много воли. Он каже у Јеванђељу: „Идем Оцу Мојем и Оцу вашем, идем Богу Моме и Богу вашем”. Видите како нас Он много воли. Ове речи су испуњене милошћу, љубављу и милосрђем. Помишљаћемо дан и ноћ да нас грешнике воли Господ и зове Себи. „Ходите к мени сви који сте уморни и обременјени, и ја ћу вас одморити”. Спокој у Богу јесте заборавити све земаљско, да ум не би заборавио Љубав, иако руке раде, али душа

заборавити Бога не може, зато што је душа заволела, и Дух Божији весели душу.

Жалости земаљских душа се не боји, али се боји да не изгуби љубав Божију, и тада ће после губитка у души бити унијније и жалости. Заблагодаримо Господу и Његовој Пречистој Матери, нашој молитвеници пред Богом, и замолимо свете да нас у Духу Светом воле онако, као што је и Господ њима дао Духа Светог да се моле за нас... Ко је порочан, сличан мени, нека чита Јеванђеље и каје се, и милостиви Господ дароваће му опроштај и мир душевни.

Слава Богу за све
Схимонах Силуан, јул
1938. године”.

Многи међу иноцима који су живели поред оца Силуана,

нису знали за писма, тим пре ни за келијске белешке свога брата. За већину од њих он је био пријатан саговорник, добар монах; неки, слично оцу Василију (Кривошеину, касније архиепископу и познатом патрологу), постављали су га у низ манастирских стараца „великог духовног живота”⁷³. Међутим, по речима једног од заслужних Светогораца, који је у младости добро познавао преподобног Силуана, „није било гласина о његовој прозорљивости”⁷⁴. Зар је у свести руског православног човека „старац” обавезно „прозорљив” – иначе какав је он старац? Старце и тражимо ради тога да би нас просветлили својим погледом, као рентгеном, цео наш живот по полицама разместили и све потребне одлуке дошапнули.

Старац Силуан није био такав. И чак ненамерно препричавши човеку цео његов живот, он није дошапнуо раније познате одлуке. Он се молио. Понекад је молио друге да се моле. И говорио је само оно што је „чуо” од Бога, не покушавајући да се разабере у лукавштинама живота, мисли, закључака или контрааргумената саговорника. О овоме сведочи поражавајућа историја католичког свештеника-језуите Давида Балфура, пренесена од њега речима монахиње Силуане (Соболјеве). Балфур је дошао на Атон, и посетио Свето-Пантелејмонов манастир ради изучавања међуconfесионалне полемике из „првоизвора”. На крају је настао изненадан (иако не и последњи) повратак у његов често буран и богат догађајима живот.

„Стигавши до манастира, ушао сам кроз отворену капију, обрео се у дворишту и застао, освртао сам се на све стране и никога нисам видео. Али отворило се прозор-

че, из којег је провирила глава старца који је питао шта је потребно ходочаснику. Одговорио сам да молим игуманову дозволу да се упознам са библиотеком. Старац рече да ће молити благослов од намесника. Вративши се, позвао ме је да га пратим. Спроводећи ме у библиотеку, зауставио се код врата једне келије и рекао: „Када завршите, свратићете код мене да поразговарамо?” У себи сам помислио – што да свратим: шта ми може занимљиво рећи овај највероватније неписмени, прости монах? Тачно, само ће да завлачи у Православље.

Провевши веома дуго времена у библиотеци, у повратку сам из знатижеље одлучио да свратим код овог старца. Посадио ме је на табурет, сам је сео наспрам и, не сачекавши моја питања, почео да ми прича сав мој живот, од двадесетогодишњег узраста, када сам почео да мислим о предстојећем духовном путу, сву моју борбу, и не само чињенице мојег живота, него и све моје помисли; он је обновио све, чак и оно што сам заборавио.

Овај први разговор трајао је три и по часа. Мени није било могуће да останем преко ноћи у манастиру, и наступајући мрак ме је приморао да пожурим, могао сам само да молим благослов да дођем следећег дана. Када је он наступио, ја сам, више се не бојећи тешког пута, „летео” ка старцу. После другог разговора питао сам:

– Шта да радим? Осећам да више не могу да останем католик.

Старац одговори:

– Молите се Господу Духу Светом, и Он ће вас упутити у истину.

– Хтео бих да се молим онако, како је прихваћено овде.

– Код нас је прихваћено – рече старац – да се молимо за разрешење тешког питања, постећи и затварајући се на три дана.

Три дана молитве открила су Балфуру пут у Православље. Он је помислио да је зато што је до ове одлуке дошао управо у руској обитељи, дужан да служи у Ру-

ској Цркви. Али какву јурисдикцију изабрати, јер се у то време емигранска црквена заједница поделила на три гране (представимо себи како је било енглеском лорду да се снађе у томе)? Аутору ових редова није се хтело да иступи као апологета једне од страна у тим давно минулим догађајима. Важан је и упадљив сам принцип, према којем је деловао преподобни Силуан и други старци манастира.

„На ово питање старац Силуан... је рекао да не сме одговорити без молитве, и додао:

– Замолићу још два старца да се помоле са мном о томе.

Кроз три дана ова два старца су одговорили:

– Ми смо пострижници митрополита Антонија (Храповицког)⁵, човечански смо с њим повезани, волимо га и поштујемо као оца, али истина није код њега, већ код митрополита Елефтерија⁶, којег ми уопште не знамо и о коме ништа нисмо чули”⁷.

Тако испада да су о духовним даровима старца Силуана боље знали „спољашњи”, него братија његовог властитог манастира. Само један од њих – јерођакон Софроније (Сахаров) – разабирало је у оцу Силуану поседника највишег духовног стања бестрашћа, савршеног наследника искуства древних отаца пустиње. И прославио га је у целом свету.

Књига „Старац Силуан”, приводећи мноштво људи православне вере, а неке монаштву, почела је од неочекиваног догађаја. Отац Софроније, у то време јеромонах, вратио се 1947. године са Атона у Париз и показао белешке преподобнога чувеном богослову руске емиграције – Владимиру Николајевичу Лоском. Овај је слегао раменима: и шта је нарочито у овим свескама неписменог, иако благочестивог монаха?

И тада, да би протумачио целокупно значење старчевих белешки и духовно стање које стоји иза њих, оцу Софронију је припало да напише обиман коментар, пун

философске и богословске лексике, окренут таквим ерудитама, као што је Лоски. Овај коментар излио се у књигу и постао антологија православне аскетике.

Али ево питања: да ли је преподобни хтео сва ова светска признања?

Схимонах Силуан се упокојио 1938. године, и тада почиње заиста детективска историја тајног поштовања његових моштију, која ће на крају крајева довести до званичне канонизације. Препустимо реч схиархиманд-

подвижници атонски. Када је чуо за такво поштовање старца Силуана међу ходочасницима, наредио је да ову главу униште, како не би било претпостављања [!]. Двојица монаха узела су главу старца Силуана и понели је, али је нису потопили, као што је благословио игуман, већ су је сместили у сандучић код себе у келији. Игуман Јустин се успокојио – главе нема... Али ови монаси су криомице дали некоме да целива главу и опет је сместили у сандучић.

Игуман Јустин умире, отац Илијан постаје игуман – најстарији монах, пострижен пре револуције, на Атону проживео шездесет лета, старац високог живота [!]. Он је био пун љубави, веома прост.

За његово време глава старца Силуана опет је изашла на видело.

Када је сазнао за то, наредио је да ископају дубоку јаму, закопају главу и поравњају место, да је нико не би нашао. Монаси, које је игуман послао да закопају главу, опет су је склонили. Била је склоњена много година, док је манастиром управљао Илијан... Умире старац Илијан, игуман постаје отац Гаврило (Легач), који је проживео на Атону шездесет година, Закарпатац. Опет су пронашли главу старца Силуана. Тада је игуман жестоко прогонио оне који су је скривали. И од њега су склонили главу у Покровску саборну цркву, у левом делу олтара... Тамо постоји жртвеник, и склонили су је старим ризама, прњама и у њима сакрили главу.

Игуман Гаврило био је старац високог живота [!], слуга Божији, сам је двориште чистио, кровове поправљао, аскета, бавио се Исусовом молитвом... Владика Никодим замолио га је да пође у мировину. Игуман је постао отац Авељ (Македонов)... Он сам је склонио главу од игумана Гаврила и давао је посетитељима да је целивају.

И када смо нас деветорица стигли 1976. године на Атон, он нас је дочекао... и показао чувану светињу.

Извадио сам побуђавелу главу, умио је... и осушио. Будући да сам био ризничар, нашао сам је у ризници... осмострани, кипарисов, необичне лепоте

[ковчег]... простро воздух, положио у њега главу, покрио је покровцем... Ковчег са главом старца Силуана стајао је [одвојено од моштију канонизованих светих] сам у паракосу, пред њим је горело кандило.

Игуман Гаврило, када је дошао на молитву у паракос и угледао овај ковчег... са великом жалошћу је изговорио, чак се потресао: `Шта је ово? Нарушаваате атонски устав`, али ништа више није могао учинити, пошто је већ био у мировини.

...Поштовањем ње [главе старца Силуана] изражавали смо нашу љубав према неканонизованом великом старцу...

У то време, када су грчки богослови... допутовали да би решили питање о канонизацији, на Атон је допуто-

риту Серафиму (Томину), који је 1970. године сакупио на Светој Гори приче оних који су још памтили старца Силуана. Његова сећања говоре сама за себе. Наводимо их скраћене.

„Лобања старца Силуана, као и све лобање, лежала је у костурници, и нико није обраћао на њу пажњу... [Међутим] књига о старцу Силуану оца Софронија брзо се ширила изван границе. На Атон су почели чешће да долазе страни ходочасници. Пристигну и траже: „Где је глава старца Силуана?“... Нико не пита: „Где је глава Пантелејмона и његове мошти?“, већ сви пристигли, прочитавши књигу о старцу, питају за његову главу.

У то време у манастиру... игуман је био Јустин, од старих предреволюционарних монаха, строг, као и сви

вао архиепископ Василије Бриселски... Он је почео доказивати [недопустивост канонизације] овако: `Ако канонизујете старца Силуана, онда све монахе савремене старцу Силуану такође морамо канонизовати... Ево, старец игуман Нифонт – његова лобања точи миро, и у паракосу лежи још много мироточивих глава старца. Или архимандрит Киријак, монах веома строгог уставног живота, имао је дар прозорљивости`. Архиепископ Василије није умањивао достојанство старца Силуана, поштовао је, уважавао га. `Ја`, говорио је владика, `сам сматрам њега светим, али не можемо остале ожалостити [!], сви су били високог духовног живота, чак вишег од његовог`... `Док сам ја жив`, казао је владика Василије, `не допуштам!`

И стварно, тек после кончине архиепископа Василија, старца Силуана су прибројали лику светих⁷⁸.

Таква је поражавајућа историја „гоњења” светих – за светог. Овде, стварно, не знаш да ли да плачеш или да се смејеш, читајући следеће: „Старец Н. је био високог духовног живота, љубвеобилан – почео је да прати главу старца Силуана...” Али не може бити да су се сви ови праведни људи показали непажљивим према светости свога сабрата! У чему је ствар? Споменути аутор схиархимандрит Серафим објашњава узрок на светогорски начин:

„По смрти подвижника у Русији тече народно прослављање, добијају се исцељења од мошти, од гроба његовог. На Атону тога нема. Тамо нико не иште славу и своју светост као да скривају јуродством и... суровошћу. Зато је прослављање старца Силуана и поклоњење њему било невероватан догађај за Атон... На Атону је својеврстан устав. Тамо светог тако прочисте да он заборава да је свети⁷⁹.”

Смешно да смешније не може бити, али духовну тачност овог исказа потврдио је једанпут... сам свети Силуан. Сведочанство о томе дошло је до нас од другог чувеног и недавно прослављеног атонита – преподоб-

ног Пајсија Светогорца. У закључку присећања на свог старца – руског подвижника јеромонаха Тохона (Голенкова), отац Пајсије каже:

„Само Бог зна духовну меру светих. Чак је сам свети није знао, пошто је вагао само своје грехе, а не своју духовну меру. Имајући у виду ово правило светих, који не воле човечије похвале, постарао сам се да се у описивању ограничим само на неопходно.

Верујем да се радује и отац Тихон и неће почети да се жали, као што се њему жалио други старец Силуан, када је отац Софроније први пут штампао његово житије. Тада се старец Силуан јавио оцу Тихону и рекао: „Овај благословени отац Софроније написао је мноштво похвала на моју адресу. Ја то не бих хтео⁸⁰.”

Као многи атонски и уопште истински подвижници, преподобни Силуан није хтео славе и чувености, чак ни после смрти. Као што за живота није хтео дар прозорљивости, тако није хтео дар чудотворства, још мање је хтео напредовање по јерархијској лествици, желећи само једно – да се научи смирењу Христовом и да плаче за цео свет као за самог себе. Код њега се примило.

Али Господ понекад испуњава жеље светих, а понекад не. То, какву је огромну улогу одиграла књига о Старцу у животу многих људи на Западу, показује да је постојала воља Божија за њено појављивање. Сходно томе, она је имала за последицу и свесветску популарност преподобног: светиљка се не држи скривена. Очигледно постоји у искуству преподобног Силуана нешто такво што га чини изузетно важним за људе нашег времена.

О њему су већ писали отац Софроније и многи други, они који су подвигом живота и ширином срца имали за то морално и духовно право. А нама остаје да верујемо да се преподобни сувише не љути на оне који се прихватају да пишу о њему, таквог права нисмо зарадили. Надајмо се да „отуда” он тек снисходљиво и са благим смешком посматра овакве покушаје као редован пут да га „прославе”. Такође је ван сваке сумње да се он више не „љути” на свог верног ученика – старца Софронија, већ скупа с њим ликује у светлости Лица Онога, спрам Кога је цео живот незасито туговао.

Превео са руског Горан Дабетић

напомене:

¹ Види: Ксения (Соломина-Минихен), монахиња. *Господ любит нас огненной любовью. О владыке Антонии, митрополите Сурожском.* М., 2015.

² Овде и даље писма преподобног Силуана цит. према: Силуан Афонский. *Письма Надежде Соболевой* (будућој монахињи Силуани).

³ Василий (Кривошеин), архиепископ Брюсельский и Белгийский. *Письма о горнем и дольнем.* Богословские труды, проповеди, воспоминания, письма. СПб., 2010. С. 57.

⁴ Цитирано према данас тешко доступном издању: *Запись воспоминаний схиархимандрита Серафима (Томина): Глава преподобного Силуана Афонского* // Христианос. Альманах. № 1. Рига, 1991. С. 77–86.

⁵ Предстојатељ РПЦЗ.

⁶ Митрополит Виленски и Литовски, егзарх Московског Патријархата у Западној Европи.

⁷ Цит. према: *Рассказы матушки Силуаны.*

⁸ Христианос. № 1. Рига, 1991. С. 77–86.

⁹ Исто.

¹⁰ Прича преподобног Пајсија Светогорца о старцу Тихону.

ЕПАРХИЈА ШУМАДИЈСКА СВЕЧАНО ПРОСЛАВИЛА ОСАМ ВЕКОВА САМОСТАЛНОСТИ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Свети Сава, рођен као Растко Немањић, најмлађи син великог жупана Стефана Немање, будући и принц и просветитељ, монах, дипломата, књижевник, стуб је наше духовности и културе. Савином заслугом у Никеји 1219. године од васељенског патријарха Манојла I и византијског цара Теодора I Српска црква добија самосталност, а Свети Сава постаје њен први архиепископ.

Поводом осамсто година самосталности Српске православне цркве, 1. октобра 2019. године, свештенство, монаштво и верни народ Епархије шумадијске, предвођен својим Архијерјем, у храму Светог великомученика Георгија на Опленцу, прославили су овај велики јубилеј.

Прослава је почела Светом архијерејском Литургијом којом је началствовао Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован уз саслужење свештенства и монаштва Епархије шумадијске, и уз присуство чланова Епархијског управног савета, председника градских општина, директора школа у Тополи и верног народа.

У својој беседи Преосвећени Владика Јован подсетио нас је на значај овог јубилеја, назвавши га даром Божијим: „Велики је ово дар Божији који је произашао из молитве према Богу и љубави Светога Саве према роду српском. Добијањем аутокефалности Цркве једнога народа, потврђује се да је тај народ дорастао и постао зрео да крене путем спасења, да крене путем Божијим и задобијањем Царства Божијега. Сабрани у овом светом храму ми смо испуњени неизрецивом радошћу и све-

тим осећањима, што је Господ удостојио баш нашу генерацију Срба да се окупимо око Светог Престола Божијега и да као народ Епархије шумадијске прославимо овај велики и свети јубилеј... Наше јубиларно сећање на Светог Саву, осам векова после добијања самосталности, представља доказ да наша генерација има толико духовног здравља, толико јасну призму за посматрање наше историје и толико етичке свести да се у њој лик Светог Саве може огледати као у чистом огледалу. Зато овај јубилеј говори не само о Светом Сави него и о нама који напрежемо све своје духовне снаге и сакупљамо их као светлост у сочиву да би што потпуније сагледали и доживели горостасну личност духовног родитеља српског народа“.

Након Свете Литургије на платоу испред храма Светог Георгија на Опленцу одржана је свечана академија на којој је на тему „Духовно наслеђе Српске Православне Цркве и српска култура данас“ говорио председник Матице српске проф. др Драган Станић. Одломке из књиге Светог владике Николаја Велимировића „Молитве на језеру“ говорио је управник позоришта „Јоаким Вујић“ из Крагујевца. Својим појањем свечаност су увеличали чланови хора „Успење Пресвете Богородице“ при Саборном храму у Крагујевцу и Културно-уметничко друштво „Опленац“ из Тополе.

Свечаност је завршена трпезом љубави у ресторану „Језеро“ у Тополи, где је Преосвећени Епископ Јован доделио архијерејске грамате захвалности покровитељима свечаног ручка.

Стеван Илић, ђакон

ОСВЕЋЕЊЕ ЦРКВЕ СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА У ВЕЛИКОМ БОРКУ

Кроз историју, једно од најчешће помињаних села у данашњем Архијерејском намесништву беланичком Српске православне Епархије шумадијске, јесте Велики Борак. Име је добило по манастиру Борак који се налазио се на локалитету Црквенац. Епитет Велики дописан је уз име пре два века због личности кнеза Симе Марковића и јунака Милисава Чамције који су били устаници у Првом српском устанку. То је допринело да у Великом Борку буде одржана 1805. године прва Народна скупштина устаничке Србије када је установљен Правитељствујући совјет српски, први орган извршне власти у Србији.

У историјском Великом Борку 8. септембра 2019. године збио се најзначајнији догађај у новијој историји села – освећење нове цркве. Најпре су верници са свештенством дочекали надлежног Архијереја, Његово преосвештенство Господина Јована, Епископа шумадијског и госта, умировљеног Епископа канадског, Његово преосвештенство Господина Георгија. Убрзо се време пролепшало, а верни народ је испунио новосаграђени храм и порту.

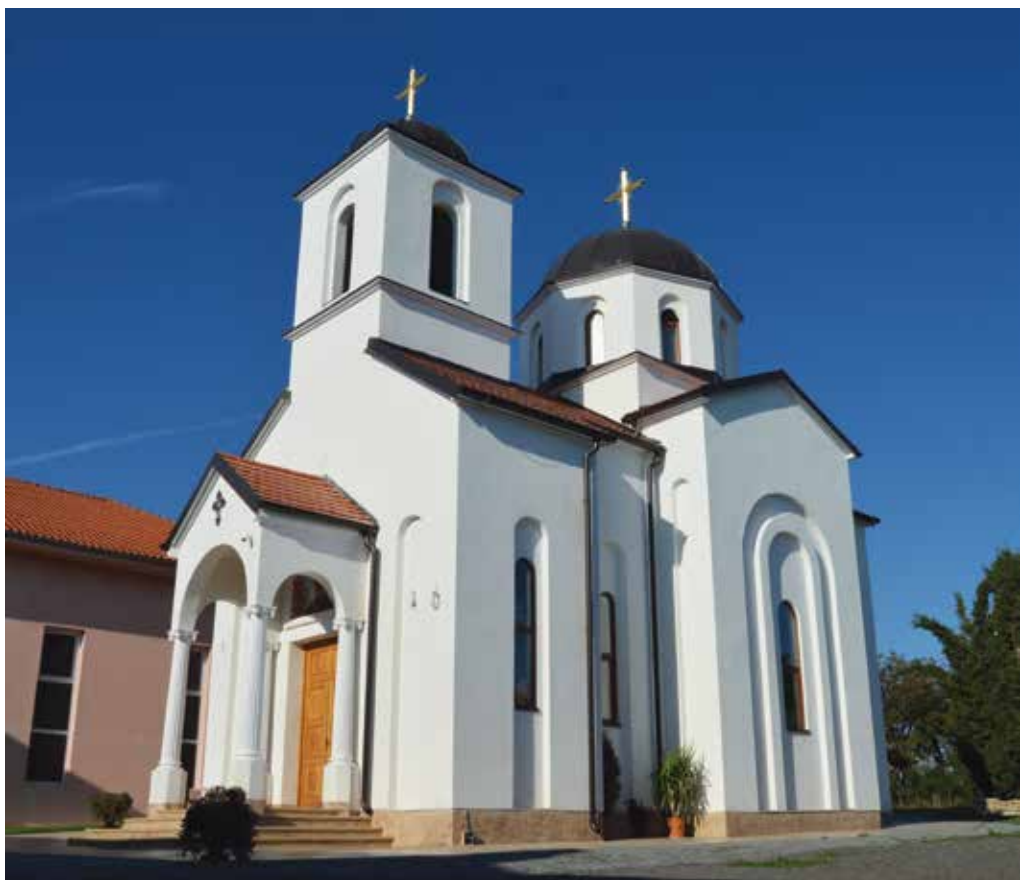
Уследило је архијерејско освећење нове цркве Светог великомученика Георгија уз саслужење свештеника Виде Милића, Драгана Ђокића, Горана Ракића, Саше Крстића и ђаконa Ивана Гашића, Зорана Станковића и Зорана Степачића. Благољепију богослужења допринели су и Србски православни појци који су песмом увеличали ово духовно сабрање.

После трократног опхода око храма, Епископ Јован је положио у Часну трпезу мошти Светог великомученика Лазара Косовског и том приликом истакао значај овог момента за све хришћане овог краја:

„Браћо и сестре, најсветији део храма јесте свети олтар и Жртвеник у њему, кога смо припремили и опрали за освећење. Још од првих времена хришћанства, у Свети престо су се постављале мошти светих мученика Христових, како би се тиме показало да је Црква Христова основана на њиховој крви. Данас у овај Престо полагамо део моштију Светог великомученика Косовског кнеза Лазара. Поред Светог великомученика Георгија, коме је овај храм посвећен, данас сте добили још једног заштитника – Светог кнеза Лазара и зато вас молим да када год улазите у овај храм, сетите се да су овде делови његовог тела. У времену у ком живимо, преко су нам потребне његове молитве. Ово време је слично његовом, када се он опредељивао за небеско или земаљско царство. Имена која сте дали биће заједно са моштима Светог кнеза и над њима ће се вршити Света Литургија

и приносити бескрвна жртва. Дакле, имена која сте написали, биће пред Богом, јер се над њима врши Света тајна Цркве – тајна Свете Литургије.“

Након освећења цркве, Архијереји су служили Свету Литургију у порти. На малом входу Епископ шумадијски Господин Јован рукопроизвео је надлежног свештеника Горана Ракића у чин протојереја. Новоодликованом проти владика је кроз своју беседу упутио следеће речи:

„Оче Горане, у овим молитвама смо чули да се молимо да живот свој завршиш у доброти, честитости и побожности. Када се каже прота, то подразумева озбиљног свештеника, који је и душом и телом у Цркви. Ово одликовање у Цркви се даје и за добра дела која је тај свештеник чинио. Но, у Цркви се одликовања дају другачије него у свету – дају се за већу побуду твоје вере, љубави и ревности свештеничке. Оно треба да побуди твоје мисионарство и да те благодат Духа Светога чува и мудри да научиш прво себе, па онда да учиш и друге. Дакле, одликовање у Цркви се не даје да се човек тиме горди. Нажалост, неким то служи на гордост, а теби то треба да служи на смирење, јер се кроз то задобијају све хришћанске врлине. Ако у целом нашем животу не поставимо на централно место смирење, онда и наша молитва није пријатна Богу; ако било шта учинимо у Цркви, а не чинимо то из смирења, већ из сујете и гордости људске, онда нам то неће бити на корист. Не тражи хвалу, па ће те и Бог и народ похвалити. Нека ти је срећно и Богом благословено!“

Најважније поуке о смислу подизања нових богомоља и о благодати које оне доносе, Његово преосвештенство Господин Јован, Епископ шумадијски, вернима је упутио након окончања Свете Литургије:

„Поштовани драги председниче општине Барајева, браћо свештеници, драга браћо и сестре, помаже вам Бог!

Данас смо призвали Духа Светога, како би кроз нас недостојне и грешне осветио овај храм посвећен Светом великомученику Георгију Победоносцу овде у историјском Борку. Браћо и сестре, данас је ово парче земље постало парче неба, јер сваки храм јесте парче неба на земљи. Зато и храм јесте светиња, јер у њему пребива Бог. У њему су светитељи и у њему се врши најсветија Тајна Цркве и Тајна Свете Литургије. Зато је сваки храм највеће уточиште сваког крштеног човека који тражи избављење и заштиту од видљивих и не-

колико сам храмова осветио као Владика шумадијски. Томе се радујем! Изградили смо доста храмова, али то није довољно и није све. Нама данас треба жива Црква и живи хришћанин који живи животом Цркве. Шта ће нам храмови, ако су они празни на Литургији? Које ово звоно звони, ако не вама да вас позива да се у храму врши светиња над светињама, то јест Света Литургија. Морам да вам кажем да ће нам ово звоно и свака одслужена Литургија, драги моји, бити сведоци када се појавимо пред Богом. Шта ћемо да кажемо када нас буде питао да ли смо се одазвали на звук звона и јеванђелске речи: *Ако не једете тело Сина Човечијег и не пијете крви његове, немате живота у себи* (Јован 6, 53).

Браћо и сестре, ми се оживљавамо Духом Светим и врлинама. Човек, макар он био владика, свештеник или монах, који угаси у себи страх Божији и Духа Божијега, он је духовни мртвац. Зато Свети апостол Павле каже:

Духа не гасите (Прва Солуњанима 5, 19). Браћо и сестре, нас Господ позива да тражимо оно што је најважније и најпотребније, а то смо чули из данашњег прочитаног Јеванђеља, када је онај младић питао Господа: *Које добро да учиним да имам живот вечни*, а Господ му одговара: *Ако хоћеш ући у живот, држи заповести* (Матеј 19, 17). Не вреди да тражимо да нас други поштује, ако ми сами не поштујемо друге. Човек који то зна исправља се и жели да постане икона Божија. Ономе који не жели, бескорисно је говорити ишта. Свети оци кажу да када дајемо савет човеку, а он не прима, онда немојмо ни давати. Ми смо дужни да иштемо Царство небеско, као што рече данашње Јеванђеље. Овај младић је одговорио да држи заповести,

али Господ му каже да прода своје богатство. Тада се овај младић ожалостио, јер је волео више богатство него Христа.

Данас имамо људе који су у стању да неку својину чувају по сваку цену, а не виде да због тога губе Царство небеско. Ако су нам отели, Бог ће нас наградити, ако то са вером прихватимо. Браћо и сестре, времена су озбиљна. Ни прошла нису била лака, али нас је Бог послао у овај свет да као хришћани посведочимо да је Христос са нама. Где је Спаситељ, тамо је спасење. Зато треба да сведочимо истину и живимо њоме, да се не служимо преварама и лажима, како то чине поједини. Истина је једна, а то је Христос: *Ја сам пут, истина и живот* (Јован 14, 6).

Нека нам Господ помогне и благодат Духа Божијег који је осветио овај храм. Господ хоће да нам помогне, ако ми дозволимо да нас Дух Свети води. Човек из своје гордости дозвољава да га води дух овога времена, а тај дух неће Бога. Он нам говори да је све на овоме свету коначно и да после овога нема ништа. Има, браћо и сестре, и то нам Господ говори. Немојмо да потрошимо време у свађама, отимањима, ружним говорима о дру-

видљивих непријатеља. Храм је сазидан да се у њему хвали Бог, а не човек. Човек се прославља кроз Бога, браћо и сестре. Зато кажем да је црква светиња и није чудо што народна песма о Марку Краљевићу, када га је отац јурио да га убије, говори: 'Бјеж' у цркву Краљевићу Марко'. Ово значи да када смо год у Цркви и са њом, можемо имати наду на спасење. Чим изађемо из Цркве, онда заиста не можемо бити спасени, јер се само у Цркви спасавамо.

Како се у њој живи? Послушношћу, богослужбено, молитвено и хришћански! Зато, као што морнару мирна и заштићена лука пружа сигурност, тако нам Црква Христова као Богочовечанско тело пружа уточиште, јер смо сви као лађа на мору. Када је мирно море, лађа плови и људи се у њој опусте. Но, одједном креће бура и лађа крене да тоне, а тада се људи пробуде. Неко се пробуди на време, а неко не. Црква је та која је стално будна и стално зове своје вернике да уђу у Цркву тела Христовог, а тако и у храм, који је символ неба.

Ви, који припадате историјском Борку, треба да будете захвални Богу и онима који су помогли да се овај храм сагради. Браћо и сестре, престао сам да бројим

гима. Бог је милостив, али зато треба да тражимо ту милост Његову кроз љубав, веру и рад на себи.

Желим да се захвалим свима вама који сте и најмање допринели да се овај храм освети. Знајте, свакога ко је помогао у славу Божију, а не у славу своју, овај храм ће чекати на небу у духовном смислу. Зато, радујте се ако сте допринели, јер за и једну циглу ће ваши унуци и прауници рећи да је њихов деда допринео да се ова црква сагради. Хвала свима! Потребно је да се водимо јеванђелском поуком *да не зна левица твоја шта чини десница твоја* (Матеј 6, 3). Бог је тај који зна наша добра. Хвала вашем надлежном свештенику Горану који је данас одликован. Нека му одликовање буде на спасење, а вама свима на радост и да вам Господ стоструко врати за оно што сте учинили овде на земљи. Бог вас благословио!“

Епископ Јован је пред окупљеним народом одликовао ктиторе новоосвећеног храма, Петра Миљковића и његову супругу Светлану Орденом Крагујевачких новомученика првог степена. Истим одликовањем награђен је и добротвор ове светиње умировљени Епископ канадски Господин Георгије. Владика је одликовао Орденом Војда Карађорђа и друга два добротвора, Дејана Миловановића, предузетника из Канаде и Сашу Јевтића, радника из Великог Борка. Бројни приложници су одликовани архијерејском граматом признања због љубави коју су исказали према Цркви приликом изградње ове светиње.

Иницијатива за изградњу храма у Великом Борку покренута је пре неколико година, али се тражило погодно локацијско место у центру села. После договора са општинским органима и са благословом епископа Јована, изградња је започета у јесен 2016. године. Владика је темеље храма осветио у пролеће 2017. године, а крсна знамења и звона у фебруару ове године. Храм је, дакле, подигнут за непуне три године.

Великоборачки свештеник прота Горан Ракић са својим парохијанима припремио је трпезу љубави за све окупљене, али и пригодне поклоне за Архијереје и надлежног архијерејског намесника на општу радост целог сабрања.

ПОУКЕ ПРЕПОДОБНОГ ГАВРИЛА УРГЕБАДЗЕА

Старац Гаврило (Ургебадзе), целог свог живота у тајности од људи творио је добро и чуда, настојећи да сакрије своју мудрост и јуродством понижавао себе пред људима. Међутим, они који су га окруживали осећали су обиље Божије благодати у њему и долазили му ради молитве и савета. Пре две године био је откривен његов гроб и обретење свете мошти. Овим се свршило његово пророштво, речено у шаљивој форми: „Видећете: доћи ће време и на откривеном Гавриловом гробу сабраће се половина Грузије...“ Православни из целе Грузије окупили су се код гроба неколико дана пре обретења мошти јуродивог оца Гаврила. Пристигла је паства и из многих других земаља. Новија историја Грузије на памти сличан догађај. Ликовао је сав грузијски народ када су 24. фебруара 2014. године свете мошти јуродивог оца Гаврила литијом пренете у саборну цркву Пресвете Тројице. Старцу Гаврилу долазе људи да се помолу и на дан његовог рођења – 26. августа.

Морамо волети све, али ако се за то нема снаге, макар бисмо могли да желимо свима добра.

Господ захтева од вас љубав према Богу и ближњем; ко сачува љубав, тај ће се и спасити.

Благодари Богу за то што си се родио као православан. Буди чврст у вери, не подлежи искушењима и не брини о томе хоће ли се спасити људи другог вероисповедања. То није наша ствар. Бог је милостив.

Сваки грех је непријатељство са Богом. Опамети се! С ким непријатељујеш?!

Ако су те оклеветали, на добро одговорили злом, не држи у срцу зла. Опрости и радуј се, што си се за неколико степеница приближио Богу.

Ако мрзиш макар једног човека, у његовом лику мрзиш Самог Христа. Тада си далеко од Царства Небеског.

Ко љуби доброту и правичност, тај воли Бога, и Бог ће га, као рођеног сина, заволети.

Не оставља Господ човека, већ човек оставља Бога. Ад је одвојеност од Бога.

У последње време људе спасава љубав, смирење и доброта. Доброта отвара врата Раја, смирење уводи у Рај, а који сачуваше љубав угледаће Бога.

Нека нико не мисли да је љубав урођени таленат. Љубави се можемо научити, и ви треба да стремите ка њој. Господ не воли раскошне речи, Бог воли дело. Добро дело и јесте љубав. Када твориш добро, подижеш се на један степен, а када грешаш – спушташ се доле. Сав наш живот представља такве узлете и падове.

Ако човек поседује све, али љубави нема – сматрај да не поседује ништа.

Превео са руског Горан Дабетић

ОСВЕЋЕЊЕ ХРАМА СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА У КРАГУЈЕВАЧКОМ НАСЕЉУ ШУМАРИЦЕ

У суботу, 28. септембра 2019. године, у крагујевачком насељу Шумарице, освећена је новоподигута црква Светог Великомученика Георгија.

Чин освећења, извршио је Преосвећени Епископ шумадијски Господин Јован, уз саслужење великог броја свештенослужитеља и свештенмонаха, како из Шумадијске епархије, тако и из других епархија наше Цркве.

За певницом су појали ученици Богословије „Светог Јована Златоуста“ у Крагујевцу, које је предводио професор црквеног појања Немања Старовлах.

По предању Цркве, Часна Трпеза освећује се полагањем дела Светих Моштију мученика. У ову Трпезу положене су мошти Светог Кнеза Лазара и имена парохијана ове цркве.

Преосвећени Епископ Јован се приликом полагања моштију у Свети престо обратио народу:

„Храм је светиња, јер се у њему савршавају најсветије тајне – тајне Цркве Божије и Свете Литургије. Најсветији део храма јесте олтар и света трпеза у њему, коју смо данас опрали и припремили за освећење. У њега се постављају мошти светих мученика у знак да је Црква Христова заснована на крви светих мученика. Овај свети храм, који је посвећен Светом великомученику Георгију, добија и частицу моштију Светог великомученика косовског Лазара. Сви који долазите у овај храм од данас сте под молитвеном заштитом Светог великомученика Лазара. Ви сте исписали имена ваших ближњих и положили их у свети престо заједно са светим моштима, над којима ће се, до краја света и века, савршавати Света Литургија. Нека вас молитве Светих великомученика Георгија и Лазара штите и чувају.“

Након трократног опхода око Храма, и освећења иконостаса и унутрашњости богослужбеног простора служена је Света архијерејска Литургија.

На малом входу, Преосвећени Владика Јован је протонамесника Срђана Тешића, пароха шумаричког, произвео у протопрезвитера, као награду за труд у изградњи Храма. У духовној поуци оцу Срђану, Владика је истакао разлику између световног и црквеног одликовања, нагласивши да му тек предстоји учење и развијање:

„Оче Срђане, Црква Божија те данас одликује високим звањем протопрезвитера Цркве Христове. Желим и молим се Богу да ти ово одликовање не послужи на гордост, него на служење, укрепљење и подстицање на још већу веру, јер ње не може бити превише. Одликујем те ради подстицања твог служења као свештеника у Цркви Божијој. У свету се дају разна одликовања и то ради награде, али Црква ти ово одликовање даје управо ради твог учвршћивања и мишљења да завршетак Цркве не означава и завршетак твог пастирског деловања. Оно тек сада предстоји. Ти, народ и други сте уложили труд око овога храма, али то никада не приписуј себи, већ дару и милости Божијој. Ти си био онај који је приносио жељу и вољу да се овај предивни храм сагради. Он

ће бити још лепши ако будеш сабирао народ ради молитве и благодарења Богу. Нека ти је срећно и Богом благословено!“

У наставку Свете Литургије становници овог насеља и присутни верни народ, као и многобројно монаштво више манастира, сјединили су се са Христом кроз Свето Причешће.

Након Свете Литургије Преосвећени Епископ Јован се обратио верном народу:

„Нека је благословено освећење овог новог храма, који је преко нас освећен Духом Светим. Нека би дао Бог да наша душа и мисли буду чисте као зидови овог храма. Освећењем је парче земље добило парче неба.

Изградња храма јесте, заправо, потврда наше вере и љубави према Богу. Као што је овај, али и сваки храм, симбол неба, он на тај начин представља и Тело Христово. Леп је овај храм, али нама је потребно да уместо храмова од цигле и камена, градимо живу Цркву, то јест да себе изграђујемо у њој. Свети апостол Петар каже: *И ви сами као живо камење зидајте се у дом духовни* (1 Саборна 2, 5). Овај храм, као што рекох, представља Тело Христово. Када улазимо у храм, знајмо да улазимо на небо – место где се Бог стално појављује. Потребна нам је потврда наше вере да нас управо овај храм побуђује на већу веру и љубав. Узалуд су нам храмови,

ако у њима нема народа Божијег. Овај храм је леп, али ће увек бити лепши када што више вас буде долазило у њега да се наслађујете самом вером и сједињујете са Богом кроз свету тајну причешћа.

Нека вам Господ помогне и благослови све који сте и најмање помогли да саградимо храм. Нека вам Господ узврати стоструко, јер Господ зна како да награди сваки наш корак. Нека Господ благослови све трудбенике и народ наше Шумадије, али и свакога од вас. Као што

не бива. Човек је благословен, јер га је Бог благословио тиме што га је створио по слици и прилици својој. Оно што Бог благосиља, нико не може да наруши. Чувајмо своју веру и сабирајмо се у храмове да би нас Господ сабрао у Царству небеском. Овај храм ће сведочити у дан нашег представљења да ли смо чули његово звано и дошли или смо остали у својим кућама. Јасно је да често не може цела породица да дође у Цркву, али бар једно чељаде може да узме благослов и пренесе га својим најближима. Благослов нам је потребан увек, а посебно у овом немирном и колебљивом времену. Молимо се да Бог благослови и време и људе. Бог вас благословио и сваким добром даровао!“

На крају, уприличен је културно-уметнички програм и послужење за све присутне.

Овај свети храм има и свој дечији хор, на чијем челу се налази Милица Тешић, супруга протојереја Срђана Тешића, па су својим извођењем улепшали данашњу духовну свечаност.

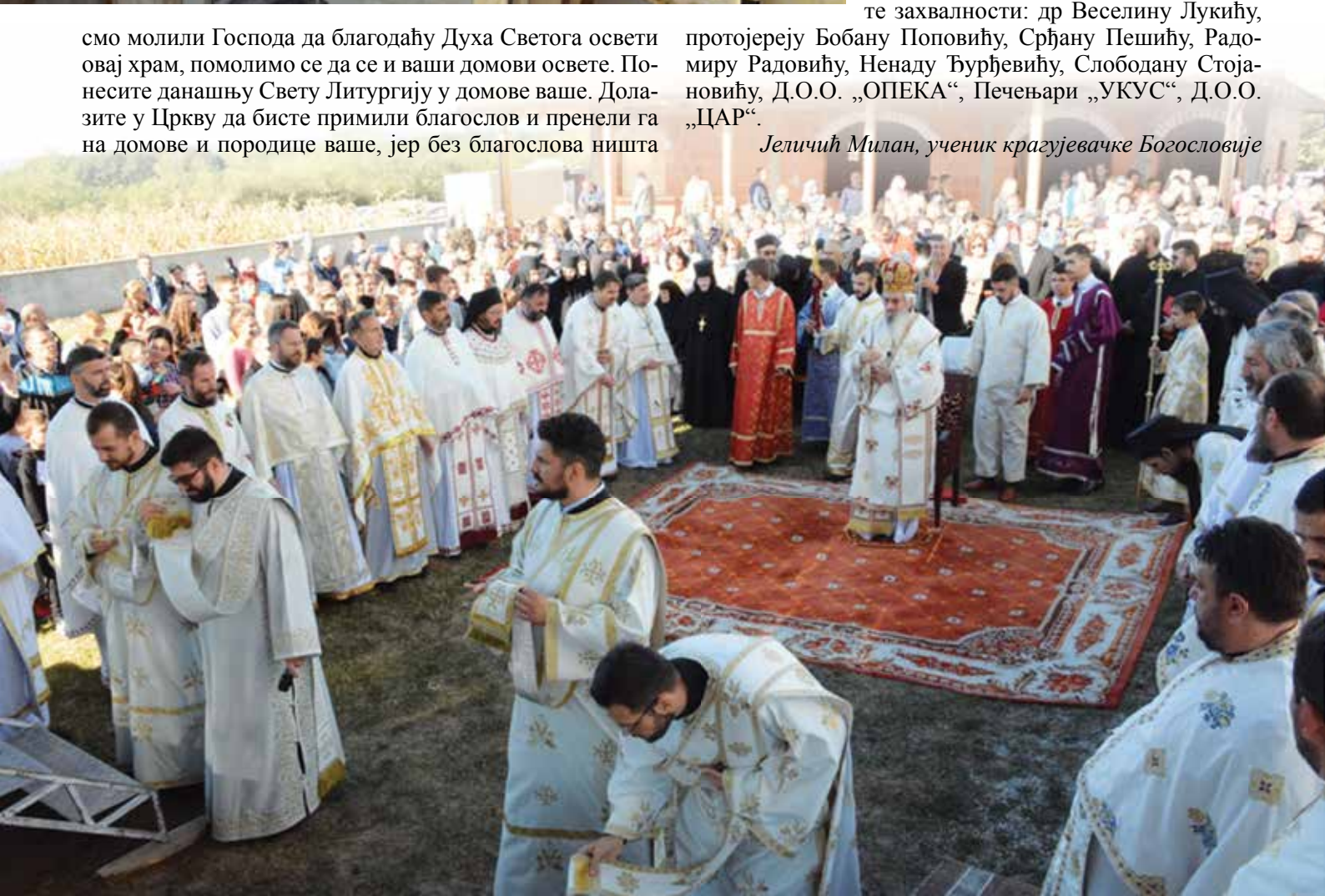
Завршна реч, припала је парохи шумаричком, протојереју Срђану Тешићу, који је захвалио Епископу Јовану и свима који су уложили и најмањи труд да ова светиња никне.

Свим приложницима, по устаљеном правилу, Преосвећени Владика Јован је доделио Архијерејске грама-те захвалности: др Веселину Лукићу,

протојереју Бобану Поповићу, Срђану Пешићу, Радомиру Радовићу, Ненаду Ђурђевићу, Слободану Стојановићу, Д.О.О. „ОПЕКА“, Печењари „УКУС“, Д.О.О. „ЦАР“.

Јеличић Милан, ученик крагујевачке Богословије

смо молили Господа да благодаћу Духа Светога освети овај храм, помолимо се да се и ваши домови освете. Понесите данашњу Свету Литургију у домове ваше. Долазите у Цркву да бисте примили благослов и пренели га на домове и породице ваше, јер без благослова ништа

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

ТРАДИЦИОНАЛНО САБРАЊЕ У МОНАСТИРУ ПАВЛОВАЦ

На дан Светог деспота Стефана Лазаревића, 1. августа, одржан је сабор у манастиру Павловац. У манастирској цркви посвећеној Преносу моштију Светог Николаја Мирликијског Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију уз саслужење свештенства Епархије шумадијске.

Мноштво народа испунило је манастирску порту од раног јутра и дочекавши свог Архијереја активно учествовало у богослужењу. На Литургији је крштен Теодор, син младе новачког ђакона Небојше Поповића и његове супруге Снежане.

Владика је у својој беседи говорио о значају делатне вере и молитве. Подсетио је верне на славни пример Светих Лазаревића, као и Свете Макрине и истакао да су њихови животи узор у времену када се породица свесно урушава и када јој се ускраћује важност и достојанство. Усрдна молитва поткрепљена делима сведочи о томе да смо заиста достојни хришћанског имена. Она је уздицање ума и срца Богу. Она и немогуће чини могућим, тешко чини лаким, неугодно претвара у угодно. Молитва је толико потребна човековој души, колико и ваздух дисању. Ко се не моли, тај је лишен разговора са Богом. Ко се моли и живи своју веру, мир који има у себи преноси на друге.

Након Причешћа, које је због великог броја причасника морало бити обављено на два места, и заамвоне молитве пресечен је славски колач. Домаћин је била Анита Блажић са породицом. Богат културно-уметнички програм извели су чланови Краљевског реда витезова, који су представили важне сегменте из живота Моравске Србије. Ансамбл Ренесанс је био задужен за музички део програма. Присутнима се обратио председник Градске општине Младеновац Владан Глишић. Након културно-уметничког програма заједничарење је настављено на трпези љубави у манастирској порти.

Марко Јефтић, јереј

МЕШТАНИ ТРНАВЕ ПРОСЛАВИЛИ ХРАМОВНУ СЛАВУ

На дан Светог пророка Илије, 2. августа, у Трнави је прослављена храмовна слава. Светом Литургијом начелствовао је архијерејски намесник опленачки протојереј ставрофор Миладин Михаиловић уз саслуживање свештеника опленачког намесништва.

Након светог причешћа беседио је свештеник Александар Петровић. Он је у беседи истакао важност личности Светог пророка Илије како у Старом, тако и у Новом Завету, али и његов велики утицај на данашње хришћане. Након заамвоне молитве уследила је литија око цркве испред које је пресечен славски колач.

Великим трудом домаћина славе Ненада Лазаревића и старешине храма протојереја ставрофора Слободана Богојевића уприличена је трпеза љубави на којој су сви добро дошли.

СЛАВА ХРАМА СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈЕ У ВРАНИЋУ

У петак, 2. августа, на дан Светог пророка Илије, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету архијерејску Литургију поводом храмовне славе у Вранићу. Владика је дочекао мноштво верног народа са децом. Епископу су саслуживали свештеници Шумадијске епархије.

Владика је после прочитаног Јеванђеља у првом делу беседе говорио о личности Светог пророка Илије, а потом је истакао: „Потребно је да се молимо једни за друге, јер имамо сви греха и зато смо духовни болесници. Сви имамо клице гордости, сујете, саможивости... Али имамо црквену заједницу кроз коју можемо да тражимо лек за себе и ближње. Свети пророк Илија је био најнеобичнији човег свога времена јер се телом вазнео на небо и није прошао капију смрти кроз коју сви ми пролазимо. Он је био пророк огњене вере. То је показатељ какву моћ даје Бог ономе ко има живу веру. Ми православни треба да се разликујемо од других, да будемо у заједници, у саборности. Позвани смо да Цркву питамо и у њој да тражимо одговоре на наша питања“. На крају је Владика честитао славу верном народу и братству светог храма и позвао да се молимо светом Илији и да Богу стално благодаримо.

После причешћа Епископа и свештенства, причестио се велики број деце и верника из Вранића и околине. На крају

богослужења био је опход око цркве и извршен је обред освећења жита и резања славског колача. Трпеза љубави послужена је трудом домаћина на челу са старешином вранићке цркве, свештеником Дарком Павловићем.

Епископ је посетио и цркву Светог Јована Крститеља у Мељаку где је осветио крсно знамење које ће красити ову новосаграђену светињу и том приликом похвалио труд верног народа и њиховог свештеника Огњена Козлину.

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У МНАСТИРУ ДРАЧА

На празник Свете Марије Магдалине, 4. августа, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Драча, поводом славе манастирског параклиса. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Након благосиљања кољива и славског колача, уследило је послужење и трпеза љубави коју су припремиле игуманија Јелена и сестре манастира Драче за све присутне.

СЛАВА МНАСТИРА ПЕТКОВИЦА

На дан када наша Црква прославља Свету преподобномученицу Параскеву, 8. августа, Његово Преосвештенство епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Петковица. Њему су саслуживали свештеници Епархије шумадијске.

Беседећи након прочитаног јеванђелског зачала, Владика је честитао славу игуманији манастира мати Февронији и свим данашњим свечарима. „Ми смо се данас окупили у овом светом манастиру да у част Свете мати Параскеве служимо Свету Литургију и да кроз свето причешће задобијемо оно што је најважније, а то је благодат Божија. Ми се у Цркви спасавамо милошћу и благодаћу Божијом“, рекао је владика Јован. У наставку беседе Владика је истакао да су сви хришћани сарадници Божији и да је дужност сваког хришћанина да кроз сарадњу са Богом стекне благодат Божију. Благодат Божија се добија од Бога и чува тако што се живи хришћански животом. „Та благодат Божија јесте Богочовек Господ наш Исус Христос који је сва пуноћа у нама и са нама. У благодати је и спасење и освећење и преображење и што је најважније у благодати је и наше обожење. Ми примамо благодат Божију кроз крштење и кроз све свете тајне, али та благодат може да не буде на корист примаоцу, и чак да буде бесплодна, јер за све је потребан труд од стране човека“, рекао је преосвећени Владика.

Након заамвоне молитве уследила је литија око храма и сечење славског колача. Трудом домаћина данашње славе Драгана Рилака и игуманије манастира мати Февроније уприличена је трпеза љубави у трпезарији ове свете обитељи.

Стеван Илић, ђакон

СЛАВА ХРАМА СВЕТОГ ПАНТЕЛЕЈМОНА У СТАНОВУ

Храм у Станову је прославио своју славу Светог Пантелејмона 9 августа. Светом Литургијом је началствовао протојереј ставрофор Живота Марковић уз саслужење свештеника Шумадијске епархије.

После прочитаног Јеванђеља, протојереј Сретко Петковић је у беседи између осталог позвао народ да се више окрене Богу и Цркви. Захваливши домаћину славе Слободану Перовићу и његовој породици, приложницима и свима који макар и имају жељу да учине нешто добро.

Након опхода око цркве пререзан је славски колач. По завршетку свете Литургије спрењена је трпеза љубави за све.

Недељко Дикић, ђакон

СЛАВА ЦРКВЕ У КЛОКИ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је 9. августа началствовао Светом архијерејском Литургијом у цркви посвећеној Светом великомученику и исцелитељу Пантелејмону у Клоки. Саслуживали су свештеници Шумадијске епархије.

Након прочитаног јеванђелског зачала Владика је честитао славу свима који су се данас окупили у овој светињи. „Требамо сви заједно да се помолимо Светом великомученику Пантелејмону јер су нам итекао потребне молитве светих. У данашњем тропару светом Пантелејмону, ми се молимо да нам Господ орости грехе. Јер наши грехови су узроци наших телесних патњи, невоља и болести. У светом Писму видимо да кад год је Господ лечио људе он им је прво лечио душу, јер у здравом духу увек је и здраво тело. Свети Пантелејмон је био неисцрпни сасуд милости и благодати Божије, а благодат јесте сам Господ наш Исус Христос.“

Литија око цркве уседила је након заамвоне молитве када је и пресечен славски колач. Домаћини данашње славе били су Милинко Живковић из Клоке и протонамесник Дејан Динић. Они су са својим породицама уприличили свечани ручак у парохиској сали овог Светог Храма и тиме продужили данашње евархистиско сабрање.

Стеван Илић, ђакон

ПРОСЛАВА 100 ГОДИНА ХРАМА СВЕТЕ ПАРАСКЕВЕ У ЛАПОВУ

Дана 11. августа, у недељу осму по Духовима, прослављен је јубилеј 100 година од освећења храма Свете Параскеве у Лапову. Том приликом Свету архијерејску Литургију је служио Епископ шумадијски Г. Јован са свештеницима Епархије шумадијске.

Мноштво народа је дочекало свога Епископа у порти, а затим је осветан фрескопис, који је осликао Драган Милојевић из Баточине.

На Светој Архијерејској Литургији одговарао је црквени хор „Опленац“ из Тополе под руководством диригенткиње Марије Ракоњац.

После прочитаног Јеванђеља Владика Јован је одржао пригодну беседу рекавши да пред Бога не можемо изаћи ако се нисмо сабирали у храму у име Божије. Наши преци у овоме храму су се сабирали годинама и упућивали своје молитве Господу. Христос каже да прво иштемо Царство Божије, а све остало ће нам се додати. Прво треба мислити о души, па о телу, јер обоје је од Бога. Данашње Јеванђеље нам сведочи о томе. Нити смо само душа нити смо само тело и обоје треба хранити, али треба знати чиме се храни једно, а чиме друго. Души не требају ни јело ни пиће, али зато то треба телу. Душа човека је боголика и богочежњива. Причешћем се хране и душа и тело и цело наше биће, а нашим причешћивањем ми подстичемо и друге да се причешћују. Сваком речју Христовом храни се цело човечанство, јер је Господ дошао да људе нахрани духовном храном. После Свете Литургије, на којој су се причестили присутни

свештеници као и велики број верника, уследила је свечана академија на којој су учествовали академик Матија Бећковић, КУД „Лапово“ под руководством Дејана Петровића, црквени хор при храму Свете Параскеве „Свети Јован Дамаскин“ којим диригује Дејана Банковић, књижевник Јовица Николић, као и етно састав „Ступови“. Академију је водила наставница српског језика Александра Шолевић. У оквиру прославе је организована и изложба старих црквених богослужбених књига и предмета, као и ликовни радови локалних уметника Лапова. Потребно је нагласити да је поводом овог великог јубилеја за Лапово и храм Свете Параскеве објављена Споменница коју су писали следећи аутори: мр Небојша Токић, др Момчило Исић, Оливера Думић, др Иван Бецић, протојереј Саша Антонијевић, протојереј Дејан Радисављевић и протонамесник Горан Живковић, а краће прилоге су написали и диригентка црквеног хора Дејана Банковић, протонамесник Дејан Шишковић и ђакон Марко Арсенић.

Епископ шумадијски Јован је за залагање који су уложили за лаповачки храм одликовао Архиепископском граматом признања Општину Лапово, Драгана Илића, Далибора Златковића, Виолету Солунац, Срђана Којића, Виолету Симеуновић, Гордану Којић, Сашу Крстића, Перицу Рачића, Горана Спасојевића, Миодрага Златковића, Зорана Јовановића и Зорана Томића. Архиепископском граматом захвалности одликовани су Гордана Петковић, Слободан Шишковић, Славиша Миличић, Милијада Гајчић, Драгослава Ивковић, Мирослава Николић, Зоран Стевановић, Ђорђе Томић, Ана Радић, ОИШ „Светозар Марковић“, Коло српских сестара у Лапову и удружење „Моравска шареница“.

Орденом светих крагујевачких новомученика првог степена одликован је председник општине Лапово Бобан Миличић за изузетно залагање око уређења порте и храма, као и око организовања прославе јубилеја 100 година храма.

На крају овог великог јубилеја је уследила трпеза љубави у шатору постављеном у дворишту основне школе „Светозар Марковић“ за све присутне, која је употпунила овај велики дан пун духовне радости у Лапову.

Горан Живковић, протонамесник

СЛАВА КАПЕЛЕ СТАРЕ МИЛОШЕВЕ ЦРКВЕ У КРАГУЈЕВЦУ

У среду 14. августа, првог дана Госпојинског поста, када наша Црква слави мученике Макавеје Авима, Антонина, Елеазара, Гурија, Евсевона, Алима и Маркела, Владика Јован је служио Свету архиепископску Литургију у Старој Милошевој цркви у Крагујевцу.

Повод за то била је слава капеле Старе Милошеве Цркве посвећене Изношењу Часнога Крста. Саслуживали су му свештеници Епархије шумадијске.

Беседио је по благослову Његовог Преосвештенства сабрат овога Светога Храма јереј Стефан Дамјановић.

Након причешћа верног народа, преосвећени Владика преломио је славски колач са овогодишњим колачарима вероучитељем Николом и његовом супругом Миљаном Љубисављевић. За све присутне постављена је трпеза љубави у парохијском дому Старе Милошеве цркве у Крагујевцу, коју су припремили овогодишњи колачари.

Никола Љубисављевић

ПРЕОСВЕЂЕНИ ВЛАДИКА ЈОВАН СЛУЖИО У НИКОЉУ

На дан када прослављамо пренос моштију Светог архиђакона и првомученика Стефана 15. августа, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архиепископску Литургију у манастиру Никоље. Владика су саслуживали свештеници Епархије шумадијске. Певали су чланови хора „Опленац“ из Тополе. Након прочитаног Јеванђељског зачала беседио је преосвећени владика Јован. На крају Свете Литургије пресечен је славски колач у име Светог архиђакона и првомученика Стефана, а у славу Божију. Игуманија манастира мати Евдокија заједно са својим сестринством угостила је у манастирској трпезарији све вернике који су данас дошли у ову свету обитељ.

Стеван Илић, ђакон

ПРЕОСВЕЂЕНИ ВЛАДИКА ЈОВАН ПРЕСЕКАО СЛАВСКИ КОЛАЧ У ВЛАКЧИ

На дан Успења Пресвете Богородице, 28. августа, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован у поподневним часовима посетио је цркву Успења Пресвете Богородице у Влакчи и том приликом пресекао славски колач.

Као и сваке године верни народ овог шумадијског села са великом радошћу дочекао је и угостио свог Епископа. Владика Јован је поделио свој архиепископски благослов и захвалио се на гостопримству које су му приредили парохијани овог села заједно са својим свештеником Слободаном Радивојевићем.

Стеван Илић, ђакон

ПРАЗНИК УСПЕЊА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ У САРАНОВУ

Благодарећи Богу Оцу, Сину и Светоме Духу свештенство, заједно са верним народом се окупило у храму посвећеном Успењу Пресвете Богородице у Саранову како би прославили храмовну славу. Свету Литургију је служио протојереј ставрофор Миладин Михаиловић, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске. Духовну радост увеличао је велики број верника који је активно узео учешћа у Евхаристији. Поучном беседом верном народу Саранова обратио се отац Влада, који је истакао важност не само данашњег празника Успења Пресвете Богородице него и важност целокупног црквеног живота за сваког појединца Цркве Христове додајући да је покајање оно што нас приводи Христу а грех оно што нас удаљује од Њега.

На крају је отац Влада захвалио колачару и оцу Велибору на веома лепо припремљеној храмовној слави. После беседе је уследила свечана литија да би радост Духа Светога била запечаћена трпезом љубави.

Јанко Јовановић

ДЕСЕТЕ ВЕЛИКОГСПОЈИНСКЕ СВЕЧАНОСТИ

Саборна црква у Крагујевцу је 28. августа прославила своју храмовну славу Успења Пресвете Богородице. Славска радост почела је свечаним бденијем које је служио Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован. На дан славе, Свету архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, уз саслужење

свештенства града Крагујевца. После прочитаног јеванђелског зачала, Преосвећени Владика Јован честитајући славу Саборном храму рекао је: „Данас је, драга браћо и сестре, велики празник. Празник Успенија Пресвете Богородице, мајке Божије и мајке наше, коме је Саборни храм ове епархије и посвећен. Поједини Свети Оци данашњи празник називају другим Васкрсењем. О догађају који представља суштину празника Успенија Пресвете Богородице у Јеванђељу немамо ни речи. Али оно што имамо о Пресветој Богородици у Јеванђељу, оно што је она тако кратко изговорила, довољно је да се назове другим Јеванђељем, како кажу Свети Оци. Јер управо са Пресветом Богородицом почело је Јеванђеље. Она са смирењем и послушношћу одговара Светом Архангелу Гаврилу који јој благовести да ће родити спаситеља света: *Ево слушкиње Господње, нека ми буде по речи твојој.* Она је речи свога сина, њеног и нашег Спаситеља, претварала у дело, да би тим својим делом показала и нама да треба да живимо од речи Божије, онако како се каже у Јеванђељу: *Не живи човек само о хлебу, него о свакој речи која излази из уста Божијих.* Дакле, видимо Пресвету Богородицу у оној пећини крај јасала са дететом, коме, по речима црквеног песника, није било места нигде под сунцем за

обиталиште. Затим је, браћо и сестре, видимо како доноси дете у храм да га посвети Господу и чује оне потресне речи Светог Симеона Богопримца који је примио Христа у своје наручје: *И теби самој мач пробоиће душу да се открију помисли многих срдаца.* И заиста се то открило приликом распећа Христовог. Тачно се видело и тачно се знало, шта ко мисли и како ко припада Господу нашем Исусу Христу. На крају видимо Пресвету Богородицу код крста приликом распећа Христовог, иако су се скоро сви били разбежали. Она стоји под крстом са страдајућим Спаситељем нашим Господом Исусом Христом и моли се да Господ чува род људски. То је тако дивно приказано у композицији распећа фреске у манастиру Студеници, како Мајка Божија, леву руку ставља на груди што изражава да је скрхана болом – Син јој се разапиње, а десном се окреће према Христу и моли Га да нас не заборави.“

После литије око Саборног храма коју је предводио Преосвећени Владика са свештенством и верним народом, пререзан је славски колач и освећено жито. Празнично славље је настављено послужењем за верни народ. Све ово је уприличено захваљујући домаћину ове храмовне Андреј Семикин и његовој супрузи Невени са породицом.

И ове године житељи града Крагујевца имали су прилике да посете „Смотру народног стваралаштва“, која је била приређена заслугом Градске туристичке организације, у порти Саборне цркве од 11 до 19 часова. У 17 часова служен је акатист Пресветој Богородици, а у 18 часова организована је Свечана академија у оквиру десетих Великогоспојинских свечаности. Академију је отворио протојереј Љубивоје Стојановић, професор на Академији Свети Василије Острошки у Фочи, беседом на тему *Свети Сава и Српска Црква у наручју Пресвете Богородице*, што је и овогодишњи мото Госпојинских свечаности.

Славље је настављено наступом хора Саборног храма у Крагујевцу, под диригентском палицом протојереја Драгослава Милована, и хора Свети Сава при цркви Свети Сава на Аеродрому, под вођством јереја Ивана Антонијевића. Беседа о „Правој вери“ Светог Саве, песме „Ходочашће Светом Сави“ и „Десет обраћања Пресветој Богородици“, изговорио је студент глуме Аврам Цветковић. Завршни сплет песама и игара извео је ЦНТК Абрашевић.

ВЕЛИКА ГОСПОЈИНА СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕНА У МЛАДЕНОВЦУ

У среду 28. августа, парохијани младеновачког храма Успења Пресвете Богородице прославили су храмовну славу. Евхаристијским сабрањем началствовао је Архијерејски намесник младеновачки протојереј ставрофор Жељко Ивковић уз саслуживање свештеника Епархије шумадијске.

Беседу о празнику произнео је отац Милутин Гашевић, посебно се осврнувши на велику послушност, која се огледала у сваком сегменту живота Пресвете Богородице. С обзиром

на то да је више стотина верника дошло на Литургију и да није било могуће да сви стану у храм, причешћивање је обављано на три места. Протојереј ставрофор Жељко Ивковић захвалио се свима на љубави и помоћи коју указују младеновачкој Цркви и подсетио на важност личног доприноса животу и узрастању наше литургијске заједнице.

Након евхаристијског сабрања, заједничарење је настављено на трпези љубави. Славском ручку у Свечаној сали парохијског дома присуствовали су уз верни народ и јавни и културни радници Младеновца. Домаћини овогодишње славе били су Момир и Сузана Димитријевић, а следеће године домаћини ће бити Милија Милојевић. Овогодишњу славу младеновачка Црква дочекује са комплетно фрескописаним храмом, уређеном звонаром, канцеларијом, палионицом и продавницом свећа, асфалтираним паркингом и поплочаним стазама око храма и парохијског дома.

Марко Јефтић, јереј

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У ЦРКВИ СВЕТОГ РОМАНА У МАЈУРУ

Дана 29. августа, у цркви Светог Романа у Мајуру крај Јагодине, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету архијерејску Литургију поводом храмовне славе. Преосвећеном Владика су саслуживали свештеници Шумадијске епархије.

Након прочитаног јеванђељског зачала, Преосвећени Владика је поучио своју паству говорећи о житију преподобног Романа. Владика је између осталог рекао: „Свети Роман је био боголики човек и он је својом боголикошћу зрачио и ни један човек није могао да прође поред њега, а да не осети светост. Бог је учинио да његово тело остане нетрулежно, цело, чудотворно и показао га светитељем; не светитељем локалне средине него Васељенске Православне Цркве. Јер, управо тамо где су мошти светих људи, или њихови храмови, они тамо и чудотворе.“

Светој чаши приступио је велики број верника, међу којима и велики број деце. Након примања светиња, народ је на челу са својим Архипастиром опходио око цркве и пререзао славски колач, а колачари су били Радојка Веселиновић и Славица Васић.

Старшина храма, јереј Немања Стефановић и чланови Црквеног одбора приредили су Трпезу љубави за сав благочестиви народ који се окупио око свог Епископа и око своје Цркве.

Младен Алексић, вероучитељ

ХРАМОВНА СЛАВА ПРОСЛАВЉЕНА У РЕКОВЦУ

Храм Преподобног Романа у Рековцу свечано је прославио своју славу. Велики број свештенства, монаштва и народа Божијег се окупио 29. августа да заблагодари Богу и свом

заштитнику Преподобном Роману. Светом Литургијом је началствовао протојереј ставрофор Живота Марковић уз саслужење свештеника Шумадијске епархије. Мноштво верника је узело активног учешћа у богослужењу својим појањем и учинили ово литургијско сабрање заиста свечаним.

Обраћајући се присутном народу свештеник Сретко Петковић је истако величину Светог Романа упућујући народ да му се стално обраћа и моли за заступништво пред престолом Творца. На крају Свете Литургије велики број деце и присутног народа се причестио, након чега су сви узели учешће у храмовној литији носећи иконе и узносећи молитве своје заштитнику. Након резања славског колача уследио је културно уметнички програм КУД „Левач“ из Рековца.

Ово радосно сабрање се завршило послужењем за све присутне у порти храма које је припремио Црквени одбор на челу са својим свештеницима: старешином храма протојерејем Драгославом Петровићем и јерејем Борисом Милосављевићем, и са колачарем Божидаром Николићем и његовом породицом.

Борис Милосављевић, јереј

МОЛИТВЕНИ ПОЧЕТАК НОВЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ НА АЕРОДРОМУ

У недељу, 1. септембра, у храму Светог Саве у крагујевачком насељу Аеродром поводом почетка нове школске године свето евхаристијско сабрање предводио је Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован. Епископу су саслуживали протојереј ставрофор др Зоран Крстић и свештеници Епархије шумадијске.

Молитвом да се „отвори ум, срца и уста слугу Твојих, да би усвајали силу закона Твога и са успехом схватили корисне науке које им се предају“, призван је Дух Утешитељ, Дух Свети који надахњује сву твар и изграђује Цркву.

По благослову Преосвећеног Владике, ректор је произнео беседу у којој је нагасио да се наш живот непрестано налази на неким почецима и завршецима. У образовном систему се ово потврђује јер нова генерација данас је први пут литургијски започела школовање. Ректор је у име епископа, професора, запослених и чланова црквене општине пожелео добродошлицу говорећи у наставку о циљу нашег живота. „Између почетка и краја налази се време које морамо искористити јер ће оно брзо проћи. Један од циљева нашег образовања јесте да спознамо све аспекте Божијег откривења. Хришћани верују у Бога кога познају, који је личност. Бог је са планом створио свет, што такође показује да постоји почетак и крај, и сви смо позвани да будемо сарадници у остварењу Божијег плана, и то је задатак нашег живота и школовања.“

Након причешћа, заједничарење је настављено трпезом љубави у трпезарији Богословије.

Милан Јеличић, ученик Богословије

ОСВЕЋЕЊЕ ТЕМЕЉА ЦРКВЕНОГ ДОМА У ВИШЕВЦУ

Село Вишевац, надомак Раче Крагујевачке, познато је по томе што је у њему рођен вожд Карађорђе. Блаженопочивши Епископ шумадјиски Сава је у овом селу 1994. године подигао своју задужбину, храм посвећен Светом великомученику Георгију.

Трудом надлежног пароха вишевачког, протонамесника Миломира Васиљевића, започета је градња црквеног дома, постављањем темеља поред вишевачког храма.

Његово Преосвештенство Епископ шумадјиски Г. Јован је 1. септембра, 11. недеље по Духовима, на празник Светог мученика Андреја Стратилата, освештао темељ овог црквеног дома. Епископа је дочекао велики број верника овог краја, а затим је почео чин освештања призивом Светога Духа. Епископу су саслуживали свештеници Епархије шумадјиске. После свештања Епископ Јован одржао је пригодну беседу, рекавши да је црквени дом као друга црква. „Радује се Свети великомученик Георгије, као и блаженопочивши владика Сава, који је ктитор вишевачког храма“, нагласио је Епископ. Затим се захвалио свима, који су уложили свој труд да се овај црквени дом започне, напоменувши да су они, који су учествовали прилозима, постали ктитори, као и да се изградњом овога дома изграђују и међусобно у слози и љубави, и да је потребно да забораве на сва међусобна неразумевања.

На крају сабрања уследила је вечера љубави коју је припремио верујући народ Вишевац на челу сасвојим парохом.

Горан Живковић, протонамесник

ОСВЕЋЕЊЕ ТРПЕЗАРА У ЦРНОМ КАЛУ

У недељу 8. септембра у поподневним часовима, Његово Преосвештенство Епископ шумадјиски Г. Јован посетио је храм Светог великомученика Георгија у Црном Калу и том приликом осветио трпезар при поменутом храму. Епископу су приликом освећења саслуживали свештеници Шумадјиске епархије.

У богонадахнутој беседи после освећења, Епископ је нагласио да трпезар по значају заузима место одмах после храма и да се у њему треба понашати исто као и у самоме храму. Епископ је присутнима пожелео да се у што већем броју окупљају у светом храму, а да заједничарење настављају у новоосвећеном трпезару.

За ревност и труд приликом изградње трпезара одликовани су Архијерејском грамагом захвалности: Скупштина Општине Баточина, протојереј Саша Антонијевић и Гордана Марковић из Црног Кала.

После освећења уприличено је послужење за све присутне и трпеза љубави трудом јереја Александра Ђорђевића и његових парохијана.

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У МАНАСТИРУ ЋЕЛИЈАМА

На дан када се у нашој Цркви празнују преподобни оци Мојсеј Мурин и Сава Псковски, 10. септембра, Његово Преосвештенство Епископ шумадјиски Г. Јован служио је Свету Литургију у манастиру Светог великомученика Георгија у Ћелијама. Епископу су саслуживали свештеници и свештенмонаси Епархије шумадјиске.

Епископ Јован је на малом входу јеромонаха Доситеја рукопроизвео у чин игумана у знак признања за унапређење живота у манастиру, али и као подстрек за још усрдније служење.

Након прочитаног јеванђелског зачала Епископ се беседом обратио сабранима и том приликом између осталог рекао: „Добар човек ће чинити добро, а зао човек ће чинити зло. Шта ће у срцу да победи, то зависи од тога шта ми тражимо и желимо. Како каже преподобни отац Јустин Ћелијски: Ако је икад човек христовски безграничан и дубок, онда је то када му је срце испуњено хришћанским добродетељима. Дакле, не зидинама ни храмовима, али кад је срце испуњено хришћанским добродетељима, то може изнедрити између осталог и грађевине. Тако треба да иде наш успон, а не обрнуто. Када је јеванђелска љубав у човековом срцу, такво срце смешта у себе и анђеле и људе и самога Бога љубави“. Светој Чаши приступио је сав верни народ који се сабрао око свог Првојерарха. Након Свете Литургије Епископ је извршио чин освећења новоископаног бунара на манастирском имању. После освећења, у манастирској трпезарији је настављено сабрање на трпези љубави. После трпезе, Епископ је обишао манастирско имање, упознао се са текућим грађевинским радовима, погледао нове парцеле које је манастир откупио од мештана чиме је знатно увећано манастирско имање и дао предлоге за будуће радове.

САБОР СРПСКИХ СВЕТИТЕЉА ПРОСЛАВЉЕН У МАНАСТИРУ ЈОШАНИЦА

Празник Сабора српских светитеља прослављен је свечано и ове године у беличком намесништву Епархије шумадјиске. У суботу, 14. септембра, одржана је литија од храма Светих архангела Михаила и Гаврила до манастира Јошанице. У литији су узели учешће монаси манастира Јошанице на челу са архимандритом Евтимијем, свештенство беличког намесништва, као и многобројни верни народ овог краја.

У недељу, 15. септембра, у манастиру Јошаница Свету архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство Епископ шумадјиски Г. Јован. Након прочитаног Јеванђеља, народу се надахнутом беседом обратио Преосвећени Владика, истакавши колико су за нас и за наше спасење значајни српски светитељи. „Иако су, као и сви људи, имали разне

слабости, они су их надвладали благодаћу Божијом и послушношћу Светом Јеванђељу. Научивши најпре себе, свети оци наши су просвећивали и свој народ”, рекао је Владика нагласивши да смо и ми дужни да постанемо светитељи, као и наши свети оци. „Само је Бог по природи свет, а ми смо свети по благодати Божијој. Од човека зависи да ли живи благодаћу Божијом, тј. да ли живи Христом. То што имамо свете претке је велики благослов за нас, али и велика одговорност. Ако ми учинимо први корак ка светом животу, онда ће нам и Господ помоћи да заиста будемо деца Светог Саве“, закључио је Епископ Јован.

Светом Причешћу је приступило доста верника, који су се овом приликом сабрали у манастиру Јошаница. После заамвоне молитве, Преосвећени Владика је пререзао славски колач у част српских светитеља.

Након Свете Литургије, трудом и љубављу архимандрита Евтимија, његовог братства и верног народа, уприличена је Трпеза љубави у манастирском конаку.

Милош Ђурић, јереј

ПРОСЛАВЉЕНА ХРАМОВНА СЛАВА У ЈУНКОВЦУ

Верни народ села Јунковца, чија је црква посвећена Сабору Српских Светитеља, прославио је 15. септембра своју храмовну славу. Свету Литургију служио је архијерејски намесник опленачки протојереј ставрофор Миладин Михаиловић. Саслуживали су свештеници Епархије шумадијске. После прочитаног одломка из Јеванђеља беседио је свештеник Никола Симић. Након заамвоне молитве уследила је литија око светог храма и сечење славског колача. Трудом домаћина славе Србољуба Радојевића у сали Ловачког друштва уприличена је трпеза љубави.

У поподневним часовима Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован у јунковачком храму крстио је Игњата, сина парохијског свештеника јунковачког Обрада и његове супруге Милке Видаковић. На крају крштења, прикладном беседом епископ Јован поучио је окупљени народ. На свечаном ручку свима се обратио свештеник Обрад Видаковић који се том приликом захвалио Епископу Јовану што је својим молитвеним присуством увеличао овај радосни тренутак.

ХРАМОВНА СЛАВА У ОРАШЦУ И ЛИТУРГИЈСКО КРШТЕЊЕ

У селу Орашац верни народ са својим свештенством у понедељак 16. септембра дочекао је свога архијереја Јована шумадијског на имању породице Карић, испред цркве брвнаре посвећене Светом Јоаникију, првом патријарху српском, чија се успомена на овај свети дан прославља.

Свету архијерејску Литургију служио је Преосвећени Епископ шумадијски Г. Јован уз саслуживање протојереја став-

рофора Миодрага Перића, госта из Сиднеја, и свештеника Епархије шумадијске.

У Склопу свете Литургије Епископ Јован је крстио малог Јосифа, сина протонамесника Дејана Тодоровића из Аранђеловца. У својој беседи Епископ Јован је честитао породици Тодоровић и пожелео да мали Јосиф постане добар и веран хришћанин и потом поучио окупљене вернике о значају свете тајне крштења и миропомазања, а потом је поучио и кума о његовим обавезама као духовног родитеља малог Јосифа. По заамвоној молитви, Епископ је пререзао славски колач и честитао славу храма вернима и домаћинима – породици Карић из Орашца.

Немања Искић, јереј

МОНАШЕЊЕ У РУДНИЧКОМ МАНАСТИРУ БЛАГОВЕШТЕЊЕ

Дана 19. септембра, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у манастиру Благовештење, поводом славе параклиса, који је посвећен Чуду Светог Архангела Михаила у Хони (Колоси) у Фригији. Саслуживали су свештеници Епархије шумадијске.

Верни народ, који се сабрао у овој светињи, молитвено је учествовао не само у Светој Литургији, већ и у монашењу искушенице Јелене Радовић, која се после три године живота у манастиру удостојила да прими монашки чин. При чину монашења, које је извршио Епископ Јован, искушеница Јелена добила је монашко име Михаила, по Светом Архангелу Михаилу.

Након прочитаног јеванђелског зачала беседио је Владика Јован. Обраћајући се свим сабраним верницима Владика је нагласио важност послушности за сваког хришћанина, а поготово за монаха, јер од послушности зависи и наше спасење. Наводећи речи Светог Јеванђеља које нам говоре о значају послушности: „Рече Господ својим ученицима: ко вас слуша мене слуша, ко се вас одриче мене се одриче, а ко се мене одриче, одриче се Онога који је мене послао“ (Лк. 10,16), Владика је истакао да од ових речи зависи наш живот на земљи, али и наш живот на небу, јер ко не слуша реч Божију на земљи и не извршује је, не треба да се нада Царству Небеском.

На крају Литургије владика је пресекао славски колач и пожелео срећну славу монахињама манастира и срећно монашење новозамонашеној монахињи Михаили.

У манастирском конаку, игуманија манастира монахиња Салафаила, заједно са својим сестринством припремила је свечани ручак, чиме је настављено данашње молитвено сабрање.

Стеван Илић, ђакон

КАРАЂОРЂЕВА ЦРКВА ПРОСЛАВИЛА ХРАМОВНУ СЛАВУ

Рођење Пресвете Богородице као храмовна слава свечано и радосно прослављено је у Тополи. Својим присуством и служењем Свете архијерејске Литургије славу је увељичао Преосвећени Епископ шумадијски Г. Јован. Саслуживали су свештеници Епархије шумадијске.

Пред окупљеним верним народом и славским званицама у својој беседи Владика је говорио о значају овог празника за сав људски род. Празник Рођења Пресвете Богородице је празник из кога су проистекли сви други празници јер нам је Пресвета Богомајка родила Спаситеља. „Од данас почиње Црква, јер је Црква у Христу, а Христос у Цркви“, рекао је владика и нагласио да је „Пресвета Богородица наша заштитница и наша молитвеница јер је Она Мајка Божија, али и мајка свих нас“.

Након Литургије Владика, свештеници и верни народ кренули су у литију улицама Тополе. Испред Општине пресечен је славски колач, а затим је код Споменика пострадалим војницима из Првог Светског рата служен мали помен. Испред Карађорђевог храма након тога пресечен је славски колач.

На Литургији владика Јован одликовао је Орденом Светих Новомученика крагујевачких Првог реда архијерејског намесника опленачког и в.д. намесника рачанског протојереја ставрофора Миладина Михаиловића, који је на данашњи дан прославио јубилеје – 50 година брака са супругом Гвозденијом, 50 година матуре у карловачкој Богословији, 50 година од рукоположења (на Малу Госпојину у Саборном храму у Крагујевцу 1969. године проту је у свештенички чин рукоположио Епископ шумадијски Валеријан). Поводом црквене славе и ових јубилеја прота Миладин је са својом породицом ове године био домаћин црквене славе и за све госте припремио свечани ручак у ресторану „Излет“ у Тополи.

Стеван Илић, ђакон

ХРАМОВНА СЛАВА У МАЛОМ КРЧМАРУ

Дан Рођења Пресвете Богородице је дан почетка нашега спасења. Она која је благословена међу женама је она чије је да спасло свет. Знајући то и осећајући мајчинску љубав Пресвете Богородице мештани Малог Крчмара су своју цркву посветили њој – Мајци свих нас.

Окупљени на Божанственој Литургији око Тела и Крви Сина њеног они принеше бескрвну жртву Богу у Тројици, а у част рођења Пресвете Богородице. Свету Литургију је служио свештеник лаповски протонамесник Горан Живковић и ђакон Марко Арсенић, а за певницом је појао домаћин свештеник Ивица Камберовић са супругом. Проповед је одржао ђакон говорећи о величини и значају празника. У проповеди је наглашено да је Мајка Божија врата кроз које је дошло спасење света и човека.

После трократног опхода око цркве и ломљења славског колача народ је наставио сабрање за трпезом љубави.

Марко Арсенић, ђакон

ХРАМОВНА СЛАВА У МЕЂУЛУЖЈУ

На дан када наша света Црква молитвено прославља Свете и праведне Јоакима и Ану, 22. септембра, прослављена је храмовна слава у Међулуужју надомак Младеновца. Свету Литургију служио је архијерејски намесник младеновачки протојереј ставрофор Жељко Ивковић уз саслужење свештеника Шумадијске епархије.

Обративши се мноштву верног народа, отац Зоран Алексић је пожелео срећну славу и подсетио све на значај и живот светих и праведних Јоакима и Ане који су кроз послушност и смиреност постали родитељи у позним годинама, а њихова Богом дарована кћерка, Пресвета Богородица, а кроз смирење, послушност и прихватање промисли Божје постала благословена међу женама, храм Духа Светога, олтар Бога Живога, кивот светиње Божје, слава људског рода, похвала рода женског, источник девства и чистоте.

На крају Свете Литургије извршен је чин освећења кољива и ломљења славског колача, испред црквене општине међулушке домаћин је био њен председник Милисав Петковић.

У име Епископа шумадијског Г. Јована, архијерејски намесник младеновачки отац Жељко уручио је архијерејске грамате и захвалнице људима који марљиво помажу своју светињу.

На крају Свете Литургије уследила је трпеза љубави коју су припремили свештеници уз помоћ црквеног одбора.

Милутин Гашевић, свештеник

ОСВЕЋЕЊЕ ЗВОНА И ЖИВОПИСА У КОРИЋАНИМА

У недељу по Воздвижењу Часног Крста, 29. септембра, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету архијерејску Литургију у цркви Силаска Светог Духа на апостоле у крагујевачком насељу Корићани, уз саслуживање свештенства Епархије шумадијске.

Пре почетка Свете Литургије, Епископ Јован је осветио фрескопис и звона храма, који представљају ктиторски плод верника ових парохија. Осликавање храма је започето 2017. године континуираним радом све до октобра ове године, када је у целости завршено. За велику ктиторску делатност и помоћ Црквеној општини Корићанској овом приликом је одликован Душан Мојсиловић орденом Светих новомученика крагујевачких Првог степена.

По прочитаном Јеванђељу, Владика је рекао да нас Господ и свети оци уче да осуђујемо грех а не човека, јер је он икона Божија: „Не судите да вам се не суди, проповедао је Господ. Када осуђујемо грех, ми често осудимо и човека“. Епископ се, између осталог, осврнуо и на законика из Јеванђеља који Христу долази ради искушавања, уместо поуке: „Браћо и сестре, камен нашег спотицања јесте то што више желимо да кушамо некога, него да тражимо савет или поуку. На питање која је највећа заповест, Господ одговара: *Љуби Господа Бога свога свим срцем својим, и свом душом својом, и свим умом својим, и свом снагом својом; и ближњег свога као самога себе* (Лк 10, 27). Врхунац ових заповести састоји се у речима: *О овим двама заповестима виси сав Закон и Пророци*. Човек који не живи овим заповестима не може донети доброг плода и све му бива јалово“, закључио је своју беседу Владика Јован.

Након Свете Литургије, Црквена општина Корићанска и њени свештеници протојереј-ставрофор Милорад Тимојевић и протонамесник Дејан Марјановић уприличили су трпезу љубави у оближњем ресторану „Крча“.

Лазар Марјановић

О. А. Родионов

СВЕТЕ ГОРЕ ВИЗАНТИЈСКОГ МОНАШТВА

Кратка сведочења о главним манастирским центрима Византије VI–XIII века

Витинија

Витинија (грч. Βιθυνία, лат. Bithunia) је историјска област, древна држава и римска провинција, која је постојала на северозападу Анадолије (Мале Азије) између мореуза Босфор и реке Сангаријус. Највећи градови Витиније били су Никомидија и Никеја. После поделе Римске империје 395. године на Источну и Западну, Витинија се обрела у власти Источне империје (Византије). Византијска владавина на овој територији била је дуга и стабилна.

У XIII веку Витинија је постала центар Никејске империје, која је у то време постала бедем грчке културе и Православља. После протеривања Латина из Константинопоља 1261. године и обнављања Византијске империје, Никеја је изгубила свој значај, њене територије су нападали Турци Османлије и до 1330. године коначно ју је прогутала млада Османлијска држава.

Витинијски Олимп

Планина Олимп у Витинији (сада – Улу Даг), 2327 метара надморске висине, је света планина југоисточно од Прусе, која је некада била један од најзначајнијих центара. Од VIII до IX века је период њеног нарочитог процвата. Витинијски Олимп понекад су чак називали „монашком гором”. Често су Олимпом називали не само

насеобине на самој планини, него и монашке заједнице у долини Прусе, пре свега на северу и западу, све до Мраморног мора. У првим вековима хришћанства на Олимпу су се подвизавали само малобројни пустињаци. Први манастир био је основан у V веку. Надаље ће тамо настати не мање од педесет обитељи, од којих је само једна (Перистерии), очигледно, била женска. Манастири нису били повезани један са другим (са изузетком Агаврског, који је имао четири или пет метоха – невеликих обитељи које су се налазиле у његовој потчињености и које су испуњавале функције предворја).

За разлику од Латра, Гана и Атона, овде није постојала заједница обитељи на челу са архимандритом или протосом.

Монаси Витнијског Олимпа прославили су се особитом чврстином у супротстављању иконоборству. Дела VII Васељенског Сабора садрже много потписа игумана манастира овог краја. Управо зато су се после обнављања иконоборства за време владавине императора Лава V Јерменина (813–820) на манастире обрушила гоњења и монаси многих обитељи беху принуђени да их напусте и, макар само привремено, оду у расејање.

Пошто су се манастири Олимпа налазили на извесној удаљености од насељених места и уз то су, како смо већ указали, били веома изоловани један од другог, они су током IX века често били изложени нападима Арапа. Неколико манастира наставило је да делује на гори Олимп још у X веку, и управо Олимп заузима прво место на списковима „светих гора”, које су састављали историчари тога времена (такви аутори као што су Јосиф Генесије и „Настављач Теофана”).

Олимп није само уживао добротина византијских императора, него је био и место њиховог ходочасништва (између осталих, гору су посећивали Лав VI и Константин VII). Пошто на падини горе постоје извори свеже воде, тамо су били подигнути терми, а такође и невелика палата, болница и црква у име Светог Арханђела Михаила. Управо овде су се заустављали императори приликом посета Олимпу.

У XI столећу чиновници удаљени из палате обично су управо на гори Олимп примали постриг. Продори Турака Селцука, с једне, и свенарастајући значај Горе Атон, с друге стране, довели су до опадања монаштва на Олимпу, међутим поједине обитељи постојале су тамо, према ономе што можемо видети и у XIV веку.

Најпознатији манастири Витинијског Олимпа били су Атројски, Мидикијски, Пелекитски, Хенолакски, Илију Вомон, Сакудион и лавра Символа. Многи преподобни подвизавали су се тамо – на пример, преподобни Јоаникије Велики († 846), или су провели макар део свог монашког живота – као што су преподобни Платон († 813) и Теодор († 826) Студити, свети Методије Константинопољски († 847), преподобни Никита Мидикијски († 824), Јевтимије Нови († 1028) и многи други. На Олимпу су се неко време подвизавали свети преподобни Кирило и Методије.

Гора Светог Авксентија

Света гора (сада – Кајишдаг), засејана скитовима и манастирима, смештена у близини Константинопоља, дванаест километара југоисточно од Халкидона. У старини се називала Скопа или Скопос. Своје византијско име примила је од сиријског светитеља V века, преподобног Авксентија Витинијског, који је провео последњих двадесет година свог живота у пећини недалеко од врха. У то време жељни пустиножителства, хришћани оба пола пристизаху на гору да би се населили тамо под духовним руковођењем Светог Авксентија. Око 460. године код подножја горе неки Елефтерије изградио је Трихинарејски манастир, где се обрело око седамдесет инокиња. Он је потрајао до краја XII века.

Ниједне мушке обитељи, очигледно, није било до VIII столећа, када је преподобни Стефан Нови изградио манастир у који је сместио око двадесет подвижника. Убрзо након оснивања ове обитељи, њен градитељ је заједно са братијом био протеран одатле од стране иконобораца, а сам манастир био је разрушен у периоду гоњења, које је на иконопоштоватеље подигао император Константин V.

Извори XI–XIII века саопштавају о многобројним манастирима на овом месту, између осталих спомињу се обитељи Светог Стефана, Светих Апостола, Арханђела Михаила и Свете Петорице (то јест пет јерменских мученика IV века: Евстратија, Авксентија и оних који су пострадали с њима). У последњем манастиру игуман је био чувени преводилац латинских текстова на грчки језик, Максим Плануд. Међутим, ових сведочења је недовољно да би се сачинила било каква потпуна представа о монашком насељавању горе Светог Авксентија у то време. Сасвим је могуће да у разним изворима имамо једну те исту обитељ, насталу у неком моменту под другим именом (чијим је ауторитетом саборни храм примио другачије посвећење). Тако, манастир Арханђела Михаила је био обновљен од стране императора Михаила VIII, и добија устав, чија је особеност била огра-

ничавање броја монаха обитељи: његова бројност није смела да буде изнад четрдесет људи. Овде се неко време подвизавао будући патријарх Константинопољски, Атанасије I.

Гора Кимин

Једна од монашких насебина у Витинији повезана је углавном са именом преподобног Михаила Малеина (око 894–961). Са осамнаест година се удаљио у манастир на гори Кимин, где је, после неког периода пустињског живота, а такође киновијског живљења у другој обитељи, на послетку постао игуман. Да ли је тамо постојала само једна обитељ или многе, како то примећујемо на другим горама, тешко је казати. У Житију се говори да се управо трудом Светог Михаила гора „покрила монашким обитељима”, али тешко да је то тако: византијски историчари овог периода већ називају Кимин једном од најчувенијих „святих гора” Православља. У манастиру на гори Кимин подвизавао се неко време преподобни Атанасије Атонски.

Карија

Карија је историјска област на југозападу Мале Азије (провинција Мугла, сада Турска), од II миленијума пре Рођења Христовог насељена прегрчким племенима, Каријцима, који су се населили овде са острва Егејског мора. Од 395. године до XI века територија Карије улазила је у састав Византије, затим је била освојена од стране Турака Селџука, од XIV века постала је део Османлијске империје.

Гора Латр

Латр, или Латрос, древни Латмос – то је монашки центар у Карији, северозападно од града Милета. Његове многобројне тврђаве, утврђени манастири и пећине пустињака биле су смештене на острвима Ираклијског језера (Бафа), а такође источније, на стенама горе Латр (тур. Башпармак). Имена великог дела ових обитељи нису нам позната. О раној историји овог монашког

Гора Латр

насеља не знамо много. Сагласно локалном предању, Латр је био насељен у VII веку монасима који су бежали после арапског продора на Синај. Латрски игуман Исидор присуствовао је на II Nikeјском (VII Всељенском) Сабору, који се одржао, као што је познато, 787. године. Када је почетком X века знаменити преподобни Павле Латрски дошао у ова места, приметио је да су тамо постојале три обитељи – Келиварска, Спаситеља и Каријска. Преподобни Павле је основао тамо манастир којем је дао име Стилос, то јест „Стуб”. Претпоставља се да је тако назван у част светог покровитеља овог места – апостола Павла, који се често назива „стубом Цркве”. Међутим, манастирска црква била је посвећена Пресветој Богородици. Император Лав VI Мудри даровао је овом манастиру низ поседа и земљишта.

У XI веку преподобни Христул Патмоски био је игуман манастира Патмос, а такође „протос” читаве заједнице манастира Латра, која је сачињавала својеврсну конгрегацију, очигледно, која је подсећала на средњовековну Атонску.

Латрске обитељи нарочито су процветале у годинама постојања такозване Nikeјске империје (византијске државе која је образована после заузимања Константинопоља 1204. године). Тако из докумената Васељенског патријарха дознајемо да је 1222. године једанаест латрских манастира било подређено катигуману и архимандриту, при чему су ову титулу оспоравали настојатељи две обитељи – Стилоса и Келиварске. Међутим, крајем XIII века Латр остварује поредак као резултат све већег ширења Турака у Малој Азији. У то време Келиварска обитељ, на пример, броји свега девет монаха. Од XIV века у изворима се више не спомињу Латрски манастири.

Ефес

Ефес је древни град на западној обали Мале Азије. Више пута се спомиње у Новом Завету (Дап. 18, 19–21, 24–26; 19. Посланца Ефесцима, Откр. 1, 11; 2, 1–7). У V–VI веку Ефес је улазио у број важнијих градова Византијске империје. До IV века већина Ефешана је, очигледно, прешла у хришћанство. Године 431. у Ефесу је одржан Трећи Васељенски Сабор, на којем је присуствовало 200 епископа. У VII–VIII веку, после арапских пљачкања, град је постепено почео да слаби, претворивши се у невелико село. У XII–XIII веку Византија је још држала контролу над овим простором, али у XIV столећу територија древног Ефеса коначно је ушла у састав Османске империје.

Гора Галисија

Гора Галисија (тур. Аламандаг) – то је познати монашки центар, смештен северно од Ефеса, на десној обали реке Каистар. Први монаси почињу да се окупљају овде, по свему видљивом, у XI столећу. Привукао их је подвиг

столпника – преподобног Лазара Галисијског (Галисиота). Преподобни Лазар родио се близу Магнезије око 973. године (по другим подацима – око 981), починуо је 7. новембра 1053. године на Галисијској гори. У младости је оставио свој дом и дошао у Аталију, где је примио монашки постриг, а затим у Лавру светог Саве Освећеног у Палестини. Вративши се отуда, изабрао је подвиг столпништва и у то време основао три манастира на Галисијској гори близу Ефеса, које су се налазиле под управом једног игумана, у оним местима где је живео на врху стуба. То су били манастир Спаситељ (где је требало, сагласно замисли градитеља, да се подвизава дванаест евнуха), манастир Богородице (који је бројао дванаест монаха) и Васкршњи манастир (за четрдесет монаха). Његова заједница није била општежитељна. Основна делатност монаха било је келијско бдење, а они који су се бавили рукодељем могли су да оставе зараду код себе.

Устав, написан за ова три манастира, био је укључен у Житије преподобног Лазара. Тамо је настао још један манастир, такође посвећен Богородици и био је императорски. Овај манастир имао је свог игумана. На почетку је имао веома бројну братију – триста монаха, али је убрзо дошло до опадања. Поред горе Галисије постојао је манастир Свете Евпраксије, где су се подвизавале сроднице галисијских монаха.

После кончине преподобног Лазара гора Галисија привремено ишчезава са страница изворника, али у XIII веку, после настанка Nikeјске империје, „Галисијски манастир” поново цвета. Двојица Константинопољских патријарха са краја XIII и почетка XIV века, Јосиф I и Атанасије I, некада су били галисиоти, а још један – чувени борац са унијом и латинумудрујућима, Григорије II Кипарски, написао је нову верзију Житија преподобног Лазара Галисијског.

Манастир је био чувен по својој библиотеци, а монаси су интензивно преписивали књиге. Крај његове славне историје поставили су турски освајачи, који су заузели Галисијску гору крајем XIV века.

Тракија

Тракија је историјска област на истоку Балкана, која је обухватала басене Мраморног, Егејског и Црног мора (сада је подељена између Бугарске, Грчке и Турске). У древности је била насељена углавном Трачанима, по чијем имену је и добила свој назив. На морској обали у античка времена ницале су грчке насеобине, од којих је највећа – на обали Босфора – добила назив Визант, најважнији трговачки пункт на путу из Црног мора у Средоземно и из Европе у Азију. Тракијске територије прелазе под контролу Старог Рима у I веку пре Рођења Христовог. Године 330. у Визант се преноси престоница Римске империје – Константинопољ. Тракија постаје стратешки значајан регион новообразоване Источне Римске империје.

Гора Ган (Ганос)

Једна од светих гора Тракије, смештена на западној обали Мраморног мора, приближно на петнаест километара југоисточно од Редеста, висока је 945 метара. Гора се налази близу невеликог градића Ган (Ганос, данас Газикеј). У X или XI столећу на овој гори постојало је неколико манастирских општина, обједињених у заједницу под управом „протоса” (као на гори Латр или на средњовековном Атону). Протоси Гана понекад су постајали и веома познати људи. Један од најпознатијих био је, без сумње, Јован Фурн (почетак XII века), који је помогао познатом богослову и тумачу Светог Писма, Јевтимију Зигабену у састављању опширног рада „Догматско Свеоружије (Пеноплија)”.

Манастири горе Ган више пута су подвргнути разарању: 1199. године огромну штету овој монашкој насеобини нанео је налет Бугара, 1203. године – крсташи, а почетком XIV века – каталонски најамници. Крајем XIII столећа будући светитељ и Константинопољски патријарх Атанасије I основао је на гори Ган манастир и борио се са епископом града Гана, који је био присталица Лионске уније (закључене под притиском императора Михаила VIII Палеолога 1275. године). Из Житија преподобног Максима Кавсокаливита дознајемо да је овај знаменити атонски подвижник XIV века положио почетак свог монашког подвига управо на гори Ган.

Гора Папикија

Налази се северозападно од Камотине, на јужним стенама Родопских планина. Гора Папикија у XIII–XIV веку постаје један од најславнијих монашких центара ове епохе. Овде примају монаштво византијске велможе и представници императорских породица.

По свој прилици, овде је такође постојала група обитељи, повезаних међусобно. Недавна ископавања показала су да је уређење храмова било веома богато, што се објашњава, несумњиво, покровитељством византијских

императора. С овим конгломератом обитељи био је тесно повезан градић Мосинупољ код подножја горе Папикије, пошто се у њему и у његовој околини налазио читав низ метоха и земљишта који су припадали манастирима Папикије. Тамо су се често заустављали византијски императори.

Атон

Такозвано „Атонско полуострво” представља крајњу источну област полуострва Халкидики. Оно се протеже од северозапада на југоисток – око 60 км, ширине – од 7 до 9 км, територије – око 360 км². Рељеф полуострва постепено се повећава ка југоистоку и прелази у стеновити планински ланац, који се завршава мермерном пирамидом Атон (висина – 2033 м; према другим подацима – 2042 м).

Не располажемо веродостојним сведочанствима о појављивањима првих монаха на Атону. Атонско предање, међутим, говори о томе да је насељавање полуострва отшелницима било изазвано масовном миграцијом монаха, који су напуштали земље освојене од стране Арапа у VII–VIII веку. Међутим није искључено да су се монаси устремили у ова пуста места да се спасу од прогона иконоборачких императора, који су злостављали Цркву средином VIII и прве половине IX века. Пре свега, монаси су почели да насељавају опустели, остављен од световног становништва Атон, крајем VIII века, иако су се поједини отшелници, могуће, скривали на овој шумовитој и кршевитој гори и у старијим временима. Најраније поуздано датирање спомена о атонском монаштву које се налази у хроници Јосифа Генесија (середина X века), приповеда о томе да су 843. године, у вези са обнављањем иконопоштовања, у Константинопољ пристигли монаси са Витинског Олимпа, Атона, Иде и Кимина. Ово сведочанство указује на то да је средином IX века на Атону живео већ значајан број монаха, а „нова” Света Гора била је већ веома позната у Византији.

Превео са руског Горан Дабетић

Гора Латр, манастир Келивар

ПУРПУРНИ РУКОПИСИ

О јединственим споменицима књишког стваралаштва

Опште је познат однос хришћана према Светом Писму. Читање Јеванђеља практично је од првих времена било део хришћанског богослужења. Само богослужење се временом усложњавало, додани су нови елементи. Нарочито од времена легализације хришћанства у Римској империји почела је да се пројављује велика раскошност црквене службе. У складу с тим, и књиге Светог Писма, које су коришћене за време богослужења, почеле су да се на различите начине украшавају како споља, тако и изнутра. Споља су кодекси светих књига задржавали раскошне окове, који су украшавани златом, инкрустирани драгоценим камењем, утискивани у металу, емајлу итд. Унутра је сам текст попраћен обојеним илустрацијама и вињетама, које су често израђиване веома скупим бојама, а такође су украшаване златним и сребрним листићима.

Уметност илустровања књига у хришћанској епохи достигла је највиши ниво. Естетски укуси епохе позне Римске

империје, ране Византије и варварских краљевстава, која су образована на руинама Западне Римске империје, захтевали су да најзначајнији сакрални предмети буду израђени од највреднијих материјала. Хришћани који су живели у епохи након многобожачких прогона, хтели су, чини се, да дарују најдрагоценије Богу. Тада је и настао такав феномен као што су пурпурни рукописи.

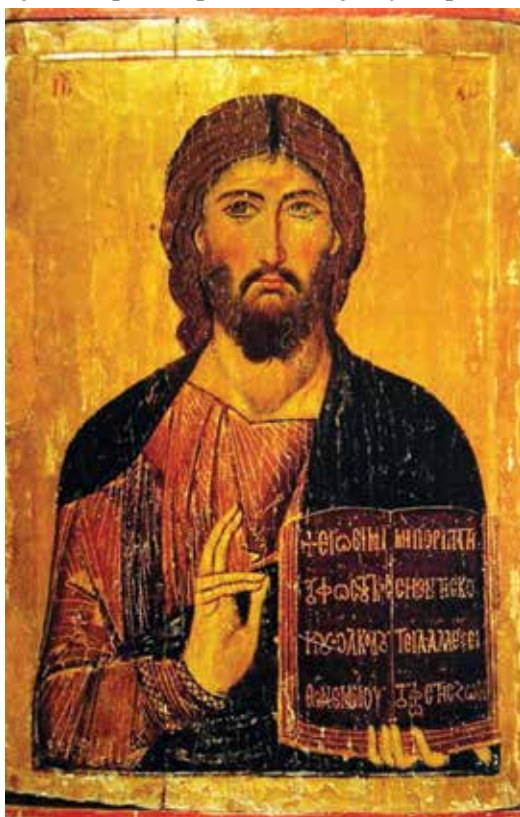
Пурпурна боја одвајкада је била једна од најскупљих, добијали су је од шкољки мекушаца, морских пужева мерок. Ова боја, без преувеличавања, цењена као злато. Јер да бисте припремили свега 200 грама пурпурног пигмента, морали сте да набавите око 30 хиљада шкољки морских пужева. Чини се да ништа није тако раскошно и скупочено осмишљено као пергаментни листићи украшени пурпуром и слова написана златом. Зато веома често можемо видети књиге, где пурпурни листићи сачињавају само део кодекса. Али ову раскош, иако је праћена делима милосрђа, осуђивали су хришћански писци тог времена. Тако блажени Јероним Стридонски у својој посланици Евстохију „О чувању девствености“, написаној 384. године, говори: „Украшен у пурпур

пергамент, злато које блиста у словима, повез урађен драгоценим камењем, а иза двери умире обнажени Христос“. Занимљиво је да се ово негативно истицање пурпурних рукописа појављује као њихово прво спомињање у литератури.

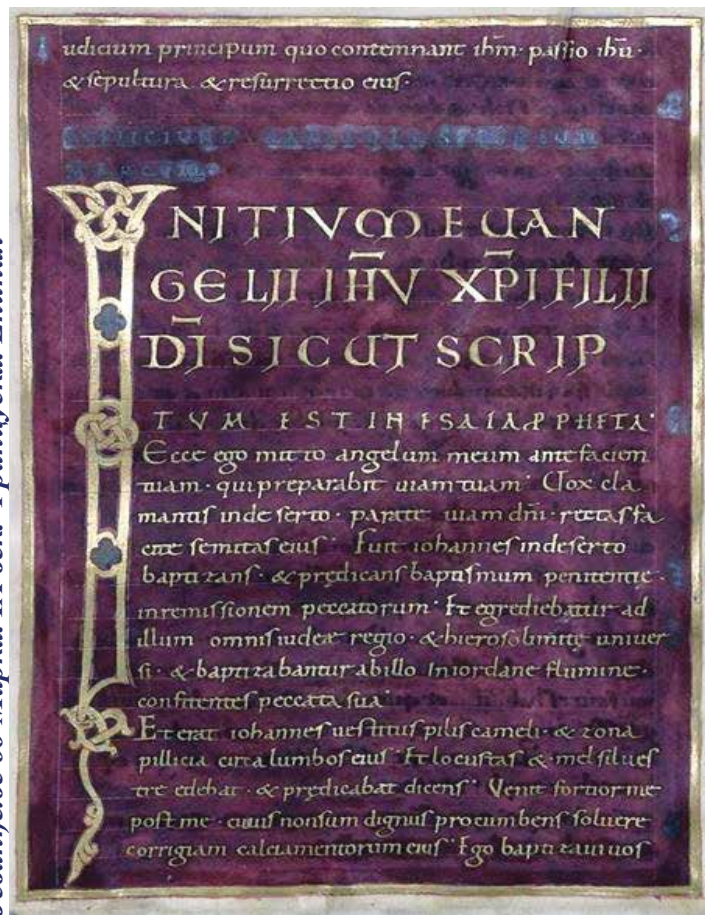
Али је пурпур и императорска боја. Зато је потпуно логично угледати ову боју у обликовању заповести Цара Небеског. Треба приметити да су рукописи на пурпурном пергаменту коришћени искључиво за формирање посебних императорских повеља или за књиге Светог Писма.

До нашег времена доспело је приближно двадесет пет примерака пурпурних рукописа. Они су израђени у периоду између VIII и X века. О изради сличних манускрипта у каснијој епохи немамо сведочанстава. Међутим, постоји у колекцији Синајског манастира Свете Катарине икона Христа Сведржитеља, која датира из XIII века, на којој Спаситељ држи отворено Јеванђеље, са речима из Јеванђеља по Јовану: „Ја сам светлост свету; ко иде за Мном неће ходити у тами, него ће имати светлост живота“ (Јн. 8, 12). И ово Јеванђеље (крајње редак случај у иконографији) изображено је управо с пурпурним страницама и златним словима.

Наравно, многа од њих сачувана су у оштећеном стању, боје су понегде избледеле, што ипак не смета да се оцени вредност ових дела хришћанске уметности.

*Христос Сведржитељ. XIII век.
Синај*

Јеванђеље од Марка. IX век. Француска. Епинал

Марина Нефедова

ЕГИПАТ: ХРИСТОС МЕЂУ ПИРАМИДАМА

Египат је земља у којој оживљава старозаветни текст, где видиш исти онај пејзаж што су га гледали пророци Мојсије и Илија, или младенац Христос. И данас Египат није само плаветно Црвено море, и није само земља минарета. Десети део становника Египта – а то је осам милиона – чине хришћани. И већ много векова они чувају своје хришћанство међу муслиманима.

Из Египта сам позвао Сина Мога

У Египту је обрадиво тек пет процената земље поред Нила и у неколико оаза. Све остало је пустиња. Престоница Каиро је највећи град у Африци и један од највећих у свету. На територији два пута мањој од Москве живи више од двадесет милиона људи.

У Каиру и његовој околини, где одмах иза града почиње пустињски плато са пирамидама, историја као да „излази на површину”. Између њих је библијска историја. Чак и гробнице и мумије Каирског музеја подсећају на старозаветна времена – ово су грађевине египатских градова, чије су развалине и данас најграндиозније у свету, на којима је претежно радио народ Израиља, а за време једног од „истих тих” фараона збио се велики излазак Израиља у обећану Земљу. Научници се споре – у време којег фараона се управо догодио. Два су главна претендента: Аменхотеп II (владао је овом облашћу 1450. године пре Христа) и Мернепта (управљао приближно 1230. године пре Христа, за време његовог претходника Рамзеса II могао се десети прогон Јевреја од стране Египћана).

Савремени Каиро називају градом контраста. Да је заиста тако уверавамо се после пет минута путовања по улицама. Ево низа од неколико џамија и некаквих источних замкова и, чини се, као да смо упали у бајку из „Хиљаду и једне ноћи”; такође пролазимо „градом мртвих” – многи житељи Каира не могу дозволити себи чак ни трошну учерицу, зато живе на муслиманским гробљима – у гробницама над хумкама. Ево лепих делова центра – Хелиополиса, а након десет минута кроз прозор аутомобила промицаће вишеспратнице, које изгледају као после бомбардовања, а између њих – брда

ђубрета. У неким сиромашним квартовима на куће су навучене разнобојне тракице – недавно је био Рамазан. Под њима седе мушкарци и пуше наргиле.

Вожња Каиром у аутомобилу је бесконачни екстрем, неизлупаних аутомобила овде практично нема. Вожња у јавном превозу је још већи екстрем: превозна средства се просто не заустављају на станицама, мора се улазити и излазити у ходу.

Циљ нашег путовања је подручје звано Стари или хришћански Каиро. То је стари коптски квартал, где се налази неколико хришћанских цркви. Већина хришћана Египта су Копти, монофизити; литургијско општење православних хришћана са њима прекинуто је после Халкидонског сабора 451. године, на којем је била осуђена јерес монофизитства. Али код нас постоје заједнички свети све до V века. Мноштво наших православних светитеља родом је из Египта: преподобни Антоније Велики, Павле Тивејски, Макарије Египатски, Пахомије Велики, Јован Лествичник, светитељи Кирил и Атанасије Александријски, великомученица Екатерина.

Осим Коптске цркве (сами Копти називају је, наиме, Коптска православна црква) на територији Египта канонски је присутна Грчка православна црква Александријске патријаршије, а манастир Свете Катарине на Синају припада Јерусалимској патријаршији.

У подручју старог Каира на невеликој територији су два грчка и шест коптских храмова. Овде смо се обрели у недељно јутро и сви коптски храмови били су пуни. У грчком је народа било знатно мање – знатан део грчке заједнице напустио је Египат 60-их година XX века; међу изворним Египћанима постоје православни, али их је веома мало.

Главним својим светињама Копти сматрају (и веома поштују!) места на којима се по предању заустављала Света породица за време свог трогодишњег лутања по Египту. На територији Каира шест је таквих места. Једно од њих је у старом граду, право испод олтара цркве Абу Серга (Светих Сергија и Вакха, овде се чувају њихове мошти). То је шпиља, где су неко време живели Јосиф, Дева Марија и Христос.

Свету породицу нису баш нежно дочекали у Египту. По легенди, у којем насељу нису примали младенца Христа, тамо су се рушили многобожачки храмови, и

ово се, наравно, није допадало локалним жрецима. Зато су Јосиф и Богородица са Младенцем често били принуђени да лутају, да живе по пећинама и шпиљама. Данас у шпиљу могу да се спусте само свештеници, али у самом храму народа је више него у осталим.

Храм Грчке цркве посвећен је светом Георгију, којег веома поштују и православни и Копти. Чак се и станица метроа, око које се налази овај каирски квартал, тако нази-

ва – „Мар Гиргис” („Свети Георгије”). Ово је зато што је, по предању, Светом Георгију војна служба трајала на територији савременог Каира и прва мучења за своје хришћанство претрпео је овде (а кажњавали су га још у Никомидији). У храму се чува његова чудотворна икона.

Осим Старог Каира, у граду постоји још неколико места вредних за хришћанина-ходошаника. Не можемо да не споменемо цркву изграђену на мсту још једног заустављања Свете породице, где посебно долазе ходошаници из других земаља. То је коптска црква Мајке Божије у Зејгуну, на периферији Каира. Ово место чувено је по томе што су од априла до септембра 1968. године хиљаде људи који су се налазили овде, изнад храма гледали појаву блиставе Жене у белом. Сматра се да је то било једно од најзнаменитијих јављања Мајке Божије, при чему ју је, за разлику од других јављања, овде видео сав народ (који је, чувши о чуду, навалио у гомилама – не само хришћани, него и муслимани). Појаву је, том приликом, прва уочила неколицина муслиманских радника. Закључили су да је то некаква жена која хоће да скочи са крова, и докикивали су јој: „Леди, немојте!” Сачувала се тада начињена фотографија. Крајем 1960-их година у штампи су много писали о томе (наравно,

не у СССР). Не само Копти, него и многи православни поштују ово место.

Године 1976. недалеко од цркве Богородице у Маади (подручје Каира, одакле је Јосиф са Маријом и Христом отпловио уз реку Нил у дубину Египта) била је пронађена Библија која плива реком, отворена на страници са пророштвом Исаије: „...благословен народ Мој – Египћани” (Ис. 19, 25). Данас је ова Библија поштована коптска светиња. Чува се у невеликој соби при цркви, где је могуће ући само изувши обућу. Није ли зато благословен египатски народ, што је друго место после Витлејемских јасли, које је примило маленог Спаситеља, била египатска земља?

Крст за цео живот

Свако јутро, док је још тама, сав Каиро се оглашава позивима са минарета. Овде не пију алкохол и не једу свињетину. У продавници је чак у летовалишној зони нормално када један продавац опслужује купце, а други поред њега у исто време обавља намаз клечећи на ћилимчићу. Слободан дан је петак. Жене муслиманке не могу да се појављују на улици без хиџаба. У метроу постоје специјални вагони само за жене; жене се могу возити и у другим вагонима, а мушкарцима је улаз у женске вагоне забрањен. Уопште, Египат живи према шеријату. Тачније, 90 процената Египћана. Остали су хришћани.

Копти могу носити на телу крст, али моги и да не носе – главни крст код њих је увек са собом у виду тетоваже на зглобу. Стављају га деци у шестој години (кажу да је веома болно). Зато више не можеш сакрити да си хришћанин. Али у ствари у Каиру одмах можеш познати и без крста на зглобу – коптске жене ходају улицама непокривене главе. Према тврђењу једне од њих, изворне Египћанке по имену Мерват (она је, узгред, удатат за Руса и недавно је прешла из коптске цркве у православље), муслимани се према овоме односе сасвим спокојно. „Ми смо, колико ја памтим, увек мирно живели са муслиманима. Није било никаквих конфликта. Чини ми се да данас неко посебно покушава да посвађа хришћане са муслиманима, и узроци овде нису религиозни, већ политички. Ово се чини због тога да би одвукли народ од политичких проблема у земљи. Многи кажу да су догађаји од 9. октобра, када је било пуцано на коптске демонстранте, били испровоцирани не од муслимана, већ од стране војске”.

Други хришћани Каира нису толико добродушно расположени. Један млади Копт испричао је како је муслиман у метроу плуноуо његов крст на зглобу. Отац Зосима, становник коптског манастира Антонија Великог, такође има негативно искуство општења са муслиманима: „Мој отац је свештеник у Каиру, служи у храму који су недавно запалили муслимани. Наравно, ми се бојимо да на власт у Египту дођу исламисти. Не зна се шта би тада било. Чак и данас одлуку за изградњу хришћанске цркве практично је немогуће добити”.

Наши у граду

Дмитриј је рођени Московљанин, живи у Каиру већ петнаест година. Он је овде један од главних „ходошаничких оператера”. Дмитриј је пришао вери овде, после општења са двојицом монаха из Русије, који су допуто-

вали на Синај. Он је данас парохијанин јединог храма Руске Православне Цркве у Каиру. „Чини ми се да у Каиру није опасније него у Москви или Реутову. По мени, сви конфликти између Копта и муслимана већином су животни конфликти. Нама су на цркву бацали камење, али то нису чинили муслимани, већ малишани из суседне школе. Иако ме плаши то што се у граду појављује све више младих људи са брадом без бркова – раније се нису виђали – то су представници радикалних исламских струја”.

Храм Великомученика Димитрија Солунског Руске Православне Цркве у Каиру улази у Представништво Патријарха Московског и целе Русије при Патријаршији у Александрији и целој Африци. Простор храма бесплатно се узима у закуп од Грка. Овде је сталних парохијана десет (Руса и Украјинаца), иако се Литургија посебно служи не у недељу, већ у петак, када је у Египту нерадан дан. На Васкрс и Божић сакупи се до 300 наших сународника – то су углавном сарадници дипломатске мисије. Прошлог Васкрса овај храм је био једини у целом Египту где се богослужење одвијало ноћу: због напете ситуације, која је владала тада у Каиру, и Грци и Копти служили су увече, само се у храму Димитрија Солунског нису уплашили да служе ноћу. „Слава Богу, све је прошло добро”, прича настојатељ храма, архимандрит Леонид (Горбачов), представник Московског Патријарха при Патријаршији Александријској, „али свеједно живимо овде као на бурету барута. Пре јануарске револуције нисмо осећали никакав притисак од стране муслимана. Али после као да су их подметнули. Постојале су претње, пуцали су по храму – неједном смо налазили метке у зидовима цркве, и уопште ситуација сваким месецом постаје све напетија. Не знам шта нас чека даље...”

Датуле и вода – шта је још потребно?

Изразитије од свега, вероватно, уноси живот библијска историја у Египту са друге стране од Каира, код Црвеног мора, на полуострву Синај. Овде се пре 35 векова појавио израиљски народ – троугаоно полуострво постало је место његовог четрдесетогодишњег лутања. Овде је био закључен завет између Бога и народа, који ће постати један од главних момената у историји чове-

чанства. Након шест векова овде се Бог јавио пророку Илији као „глас тих и танак” (3Цар. 19, 12). Осећању да се историја овде зауставила, по свој прилици виновник је синајски пејзаж, који се састоји од тамноплавог неба и наранчастих планина. Изгледа да се није уопште изменио ни за три и по хиљаде година.

Синај скрива у својим „марсовским” планинама мноштво места повезаних са библијском историјом. Научници нису дошли до јединственог мишљења, у какво је заправо место ступио израиљски народ на синајској земљи, прешавши „као по сувом” Црвено море (овом преласку данас покушавају да смисле различита објашњења, на пример, да су Јевреји прешли море по коралном спруду). Али постоји претпоставка да је након неколико дана после преласка, Мојсије довео људе ту, где се данас налази приобални градић Ел-Тур – у Библији се ово место назива Елим. Овде је уморни израиљски народ нашао 12 извора и 70 палми датула (в. Изл. 15, 27). Најнеобичније је да се и данас међу беживотним планинама налази неколико басена са минерал-

ном водом; називају их Мојсијеве Бање, и ту расу палме датула. Ова минерална вода сматра се веома корисном – овде је нешто налик невеликом локалном лечилишту.

Недалеко од Ел-Тура постоји активан грчки православни манастир Светог Георгија Победоносца – у старини се ово место називало Раифа, што значи „место воћа”. У манастиру живе двојица монаха, а стални парохијани су неколико православних породица које говоре арапски. У манастиру се чувају мошти савременог локалног Светог Григорија. Оне леже у стакленом сандуку, просто обучене у одежде, са отвореним лицем и рукама.

После Елима јеврејски народ је стигао у Рефидим, највећу оазу Синаја, који се данас назива Вади-Фрина (или Фаран). Сматра се да су Јевреји овде, предвођени Мојсијем, победили локалне становнике – Амаличане (в. Изл. 17). Библијски називи овде попримају реалне обресе.

А још је, по предању, негде у оази Фаран живела Агара са сином, након што ју је прогнао Авраам.

У овом месту од IV века по Христовом рођењу постоји, можда, први у свету женски манастир. Данас он припада Грчкој православној цркви. У њему је свега пет сестара: три из Грчке, две из Румуније. Сам манастиру је заправо оаза усред пустиње: цвеће, палме датула. Бедуини, који живе у околини, сакупљају датуле и продају ретким гостима по долар за паковање.

Као што је рекао један грчки монах, овде постоје да-туле и вода – све што је потребно подвижнику.

Град Свете Катарине

Пре свега, Синајско полуострво чувено је по грчком манастиру Свете Катарине са Несагоривом купином и Мојсијевом гором, на коју се сваке ноћи упућује на стотине путника из целог света.

У исто време када је Мојсије на гори Хорив примао од Бога Десет заповести, у подножју горе израиљски народ изградио је себи златно теле: данас се сматра да је једна од стена недалеко од манастира оно у шта се претворило златно теле после Мојсијевог гнева.

У околини манастира постоји град под називом Сант-Катрин. Његови насељеници (око 1500 житеља) су бедуини. Њихова основна зарада: код деце – „плиз, доларс!“, код одраслих – „мадам, камила!“. За 20 долара „мадам“ се може попети на врх Мојсијеве горе на овој чудној животињи.

Ахмед је један од многих који воде групе пешака. Скоро сваку ноћ пење се на Синај (полазак је у један сат ноћу, назад смо до седам-осам изјутра). За то он прима 20 долара. Често се с неким од ходочасника десе свакојаке невоље, скоро до срчаног напада. Понекад пратиоц мора да помогне у извлачењу неког од њих на себи. „Али ако две ноћи не пењете, још како је жалосно“, каже он. Код локалних камила такође постоји ноћна смена.

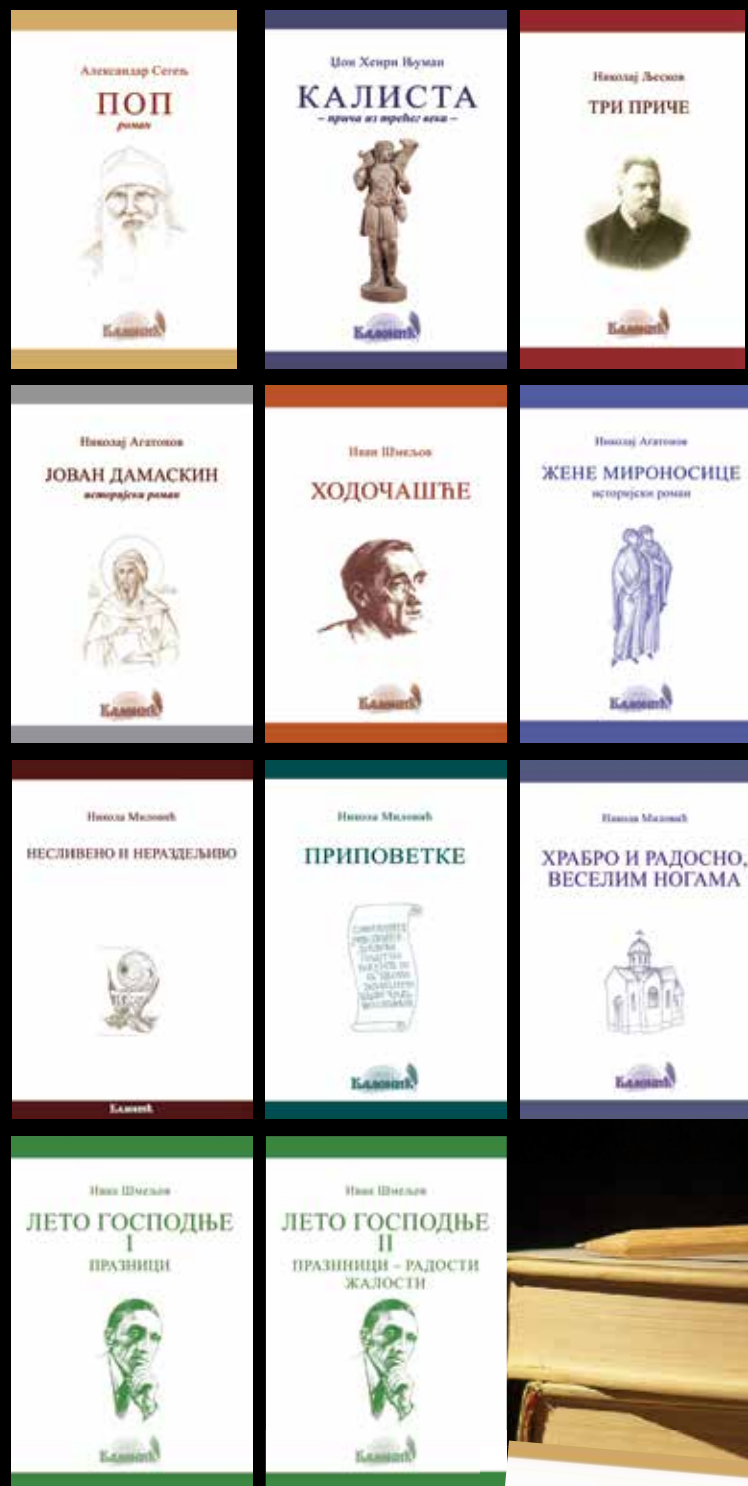
Бедуини су муслимани. Али то им не смета да одвајкада и до данашњег дана буду чувари и пријатељи православног манастира. Манастир је њихов „градски центар“. Они се редовно сусрећу са настојатељем, архиепископом Синајским Дамијаном, пију заједно чај, једном недељно монаси манастира и бедуини заједно пеку хлеб. И бедуини и египатски муслимани веома поштују Свету Катарину. На престони празник у манастир долази гувернер Јужног Синаја (такође муслиман). Причају, истина, да су једном бедуини признали архиепископу: „Ми вас веома волимо, ако буде нешто – нећемо мучити, одмах ћемо да закољемо“. Да ли је то истина или бајка – није познато.

На питање, зашто муслимани тако поштују Свету Катарину, јер она нема никакве везе са исламом, муслиман Акрам, водич, који редовно превози туристе у манастир, одговара: „Зато што је она била велики мудрац!“ Акрам заједно са руским ходочасницима за време Литургије стоји у храму, истина у предворју. У манастиру га многи монаси добро знају. „Овде ми дозвољавају да присуствујем за време службе“, поносито каже он. Због наше групе он је посебно наговорио монахе да отворе мошти Свете Катарине. „Људи су дошли из далека!“

Акрам је одрастао у предграђу Луксора, недалеко од Долине царева, целог детињства је улазио у древне гробнице, зато је пошао да учи за археолога. Он, по свој прилици, воли да ради као водич са православним ходочасницима. Акрам је уопште веома мирољубиво расположен: „Разлика међу народима није узалуд смишљена“, размишља он путем из Синајског манастира. „Код вас је хладно, код нас – вруће, код вас је један темперамент – код нас други. Зашто смо различити? Зато да бисмо нашли једни друге, као браћа и сестре“.

Превео са руског Горан Дабетић

Дела хришћанске књижевности у издању Шумадијске епархије

УСКОРО!

Николај Мировић
КРАТКА ПОВЕСТ О
ВОЈВОДИ ДОЉЧИНУ

Каленић

СЛУЖБЕНИ ДЕО - ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово преосвеиштво Господин Јован, Епископ шумадијски, благоизволео је у периоду од 1. августа 2019. године до 30. септембра 2019. године:

Осветити:

Крст за храм Светог Јована Крститеља у Мељаку, Архиепископско намесништво беланичко, 2. августа 2019. године;
 Живопис за храм Свете Петке у Лапову, Архиепископско намесништво рачанско, 11. августа 2019. године;
 Темеље за парохијски дом и црквену салу при храму Светог великомученика Георгија у Вишевцу, Архиепископско намесништво рачанско, 1. септембра 2019. године;
 Звоно за храм Рођења Светог Јована Крститеља у Поскурицама, Архиепископско намесништво крагујевачко, 2. септембра 2019. године;
 Новоподигнути храм Светог великомученика Георгија у Великом Борку, Архиепископско намесништво беланичко, 8. септембра 2019. године;
 Иконостас за новоподигнути храм Светог великомученика Георгија у Великом Борку, Архиепископско намесништво беланичко, 8. септембра 2019. године;
 Трpezар при храму Светог великомученика Георгија у Црном Калу, Архиепископско намесништво лепеничко, 8. септембра 2019. године;
 Нови извор при храму Светог великомученика Георгија у манастиру Ђелијама, Архиепископско намесништво колубарско-посавско, 10. септембра 2019. године;
 Темеље за палионицу свећа при храму Светих апостола Петра и Павла у Рачи, Архиепископско намесништво рачанско, 24. септембра 2019. године;
 Новоподигнути храм Светог великомученика Георгија у Шумарицама, Архиепископско намесништво крагујевачко, 28. септембра 2019. године;
 Иконостас за новоподигнути храм Светог великомученика Георгија у Шумарицама, Архиепископско намесништво крагујевачко, 28. септембра 2019. године;
 Живопис за храм Силаска Светог Духа на апостоле у Корићанима, Архиепископско намесништво лепеничко, 29. септембра 2019. године.

Рукоположити:

Мирољуба Блажића у чин ђакона 26. септембра 2019. године у храму Силаска Светог Духа на апостоле у Крагујевцу (Стара црква), а у чин свештеника 27. септембра 2019. године у Саборном храму Успења Пресвете Богородице у Крагујевцу;
 Марка Вуксановића у чин ђакона 24. септембра 2019. године у храму Светих апостола Петра и Павла у Рачи, а у чин свештеника 26. септембра 2019. године у храму Силаска Светог Духа на апостоле у Крагујевцу (Стара црква).

Рукопроизвести у чин чтеца:

Уроша Петковића из Крагујевца;
 Миодрага Матића из Петке.

Извршити регулацију:

Између прве и друге јагодинске парохије при храму Свете Петке у Јагодини, Архиепископско намесништво беличко.

Одликовати:

Правом ношења напрсног крста

Протојереја Радослава Сенића, пензионисаног пароха прве паланачке парохије при храму Преображења Господњег у Смедеревској Паланци, Архиепископско намесништво јасеничко;

Протојереја Драгишу Савића, привременог пароха треће паланачке парохије при храму Преображења Господњег у Смедеревској Паланци, Архиепископско намесништво јасеничко.

Чином игумана

Јеромонаха Доситеја (Радивојевића), настојатеља манастира Светог великомученика Георгија – Ђелија у Ђелијама.

Чином протојереја

Протонамесника Дејана Ђорђевића, привременог пароха прве јагодинске парохије при храму Покрова Пресвете Богородице у Јагодини, Архиепископско намесништво беличко;
 Протонамесника Горана Ракића, привременог пароха друге лесковачке парохије при храму Светог великомученика Димитрија у Лесковцу, Архиепископско намесништво беланичко;
 Протонамесника Срђана Тешића, привременог пароха шума-ричке парохије при храму Светог великомученика Георгија у Шумарицама, Архиепископско намесништво крагујевачко.

Орденом Светог Саве II степена

Витомира Димитријевића из Миросаљаца.

Орденом новомученика крагујевачких I степена

Скупштину општине Лапово;
 Петра и Светлану Маљковић из Београда;
 Умировљеног Епископа канадског Господина Георгија;
 Протојереја ставрофора Миладина Михаиловића из Тополе;
 Милорада Грчића из Обреновца;
 Душана Мојсиловића из Корићана;
 Дејана Димитријевића из Миросаљаца;
 Миодрага Ранковића из Миросаљаца.

Орденом новомученика крагујевачких II степена

Ненада Дилберовића из Београда;
 Мирослава Лечића из Зрењанина;
 Мишела Николића из Београда;
 Стојанку Вучковић из Београда;
 Ђорђа Јовичића из Лазаревца;
 Радослава Ристановића из Лазаревца;
 Витомира Димитријевића из Миросаљаца;
 Дејана Димитријевића из Миросаљаца;
 Драгана Ивковића из Шапца;
 Зорана Николића из Београда;
 Владана Бојића из Шушњара;
 Сашу Јакшића из Београда;
 Игора Милојевића из Београда;
 Душана Бајатовића из Новог Сада;
 Милуна Панћића из Крагујевца.

Орденом Војска Карађорђа

Дејана и Јелену Миловановић из Великог Борка;
 Сашу Јевтића из Великог Борка;
 Мирослава Милетића.

Архиепископском грамом признања

Драгана Илића из Лапова;
 Далибора Златковића из Лапова;
 Виолету Солунац из Лапова;
 Срђана Којића из Лапова;
 Виолету Симеуновић из Лапова;
 Гордану Којић из Лапова;
 Сашу Крстића из Лапова;
 Перицу Рачића из Лапова;
 Горана Спасојевића из Лапова;
 Миодрага Златковића из Лапова;
 Зорана Јовановића из Лапова;
 Зорана Томића из Лапова;
 Бобана Миличића из Лапова;

Мирелу Раденковић из Лапова;
 Слободана Адамовића из Барајева;
 Рада Чамчића из Великог Борка;
 Горана Максимовића из Великог Борка;
 Горана Јаковљевића из Шиљаковца;
 Владу Милановића из Великог Борка;
 Госпу Милановића из Козарске Дубице;
 Љубишу Миловановића из Великог Борка;
 Љиљану Драчу са Новог Зеланда;
 Братислава Николића из Великог Борка;
 Верославу Јелић из Вранића;
 Жељка Гарића из Растошнице;
 Милана Радовановића из Шиљаковца;
 Борка Лешовића из Великог Борка;
 Мирослава Трајковића из Великог Борка;
 Владана Петровића из Великог Борка;
 Дану Марић из Београда;
 Милана Рајковића из Великог Борка;
 Ратка Петровића из Бождаревца;
 Александра Миловановића из Великог Борка;
 Николу Пламенића из Великог Борка;
 Бранка Јанковића из Великог Борка;
 Владимира Скока из Београда;
 Драгана Стевановића из Београда;
 Драгослава Рабреновића из Београда;
 Борислава Матијашевића из Лазаревца;
 Милоша Јанковића из Жупањца;
 Милана Нешића из Ћелија;
 Боривоја Томановића из Петке;
 Зорана Јанковића из Петке;
 Владана Васиљевића из Шушњара;
 Зорана Филиповића из Петке;
 Савет Месне заједнице Петке у Петки;
 Стојана Радановића из Панчева;
 Милоша Пејића из Поскурица;
 Милана Ђорђевића из Барошевца;
 Миодрага Ранковића из Миросаљаца;
 Радослава Игњатовића из Барошевца;
 Радована Милојевића из Стојника;
 Драгана Јовановића из Аранђеловца;
 Бранка Спасојевића из Аранђеловца;
 Дејана Чоловића из Бање;
 Бојана Радовића из Аранђеловца;
 Дејана Димитријевића из Миросаљаца;
 Драгана Рељића из Тополе;
 Божидара Александровића из Винче;
 Витомира Димитријевића из Миросаљаца.
Архијерејском граматом захвалности
 Гордану Петковић из Лапова;
 Слободана Шишковића из Лапова;
 Славишу Миличића из Лапова;
 Милијаду Гајчић из Лапова;
 Драгослава Ивковића из Лапова;
 Мирославу Николић из Лапова;
 Зорана Стевановића из Лапова;
 Ђорђа Томића из Лапова;
 Ану Радић из Лапова;
 Осњовну школу *Светозар Марковић* из Лапова;
 Удружење *Моравска шареница* из Лапова;
 Скупштина општине Баточина;
 Протојереја Сашу Антонијевића из Крагујевца;
 Гордану Марковић из Лапова;
 Момира Илића из Петке;
 Радована Цвијетића из Лазаревца;
 Предузеће *Унипромет* из Међулужја;
 Винку Милановић из Београда;
 Срђана Стојановића из Међулужја;
 Божидара Стојановића из Међулужја;

Младена Миленковића из Међулужја;
 Стојана Јанковића из Међулужја;
 Часлава Симића из Међулужја;
 Радојка Петровића из Међулужја;
 Др Веселина Лукића из Шумарица;
 Протојереја Бобана Поповића из Обрежа;
 Радомира Радовића из Шумарица;
 Др Ненада Ђуровића из Шумарица;
 Слободана Стојановића из Шумарица;
 Предузеће *Опека* из Шумарица;
 Угоститељско предузеће *Укус* из Шумарица;
 Срђана Пешића из Шумарица;
 Предузеће *Чар* из Крагујевца;
 Александру Димитријевић из Јагодине;
 Бранислава Баговића из Београда;
 Драгана Милисављевића из Крушевца.

Архијерејском захвалницом

Сашу Петковића из Загорнице;
 Дејана Мирића из Међулужја;
 Дејана Вученовића из Београда;
 Радослава Дамњановића из Ковачевца;
 Лазара Дамњановића из Ковачевца;
 Милоша Радојковића из Међулужја.

Замонашити:

По чину мале схиме:

Искушеницу манастира Благовештења Јелену (Радовић), давши јој монашко име Михаила.

Поставити:

Протојереја Милана Радовића на дужност привременог пароха прве јагодинске парохије при храму Свете Петке у Јагодини, Архијерејско намесништво беличко.

Преместити:

Протојереја Срђана Кандића, привременог пароха прве јагодинске парохије при храму Свете Петке у Јагодини на дужност привременог пароха друге јагодинског при храму Покрова Пресвете Богородице у Јагодини, Архијерејско намесништво беличко.

Разрешити:

Протојереја Срђана Кандића, привременог пароха прве јагодинске парохије при храму Свете Петке у Јагодини даље дужности привременог пароха прве јагодинске парохије при храму Свете Петке у Јагодини, Архијерејско намесништво беличко.

Поделити канонски пријем:

Мирољубу Блажићу из свезе клира Архиепископије београдско-карловачке;
 Протојереју Милану Радовићу из свезе клира Епархије томоцке.

Поделити канонски отпуст:

Драгану Брестовцу за свезу клира Епархије зворничко-тузланске.

Пензионисати:

Протојереја Миодрага Матића, досадашњег привременог пароха друге јагодинске парохије при храму Свете Петке у Јагодини, Архијерејско намесништво беличко.

СЛУЖЕЊА ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДНЈСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. августа 2019. године до 30. септембра 2019. године

АВГУСТ 2019.

1. август 2019:

Служио Литургију у манастиру Павловцу на Космају и пререзао славски колач; крстио Теодора, сина младеновачког ђакона Небојше Поповића;
Присуствовао смотри средњовековних витешких обичаја;
У цркви Светих Јоакима и Ане у Међулужју утврдио програм живописања.

2. август 2019 – Свети пророк Илија:

Служио Литургију у цркви Светог Илије у Вранићу и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Освештао у Мељаку крст за цркву Светог Јована Крститеља;
Посетио винарију *Тришић* у Вранићу;
Посетио манастир Ђелије код Лазаревца ради надгледања текућих грађевинских радова.

3. август 2019:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Посетио манастир Каленић и присуствовао манифестацији *Проћох Левач, проћох Шумадију*.

4. август 2019 – Света Марија Магдалина:

Служио Литургију у манастиру Драчи и пререзао славски колач поводом славе манастирске капеле.

5. август 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром;
Рад у Синоду и Патријаршији СПЦ и састанак са Његовом светошћу Господином Иринејем, патријархом српским.

6. август 2019:

Рад у Синоду СПЦ.

7. август 2019:

Рад у Синоду СПЦ;
Служио код буковичке цркве у Аранђеловцу парастос књижевнику Данку Поповићу;
Присуствовао у Музеју у Аранђеловцу предавању професора Мила Ломпара о Милошу Црњанском.

8. август 2019 – Преподобномученица Параскева:

Служио Литургију у манастиру Петковици у Страгарима и пререзао славски колач поводом славе манастирског храма;
Служио бденије у цркви Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово.

9. август – Свети великомученик Пантелејмон:

Служио Литургију у цркви Светог Пантелејмона у Клоки и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Посетио протојереја ставрофора Љубишу Смиљковића у Сопоту и пререзао славски колач.

10. август 2019:

Служио Литургију у цркви Рођења Пресвете Богородице у Доњим Комарицама;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

11. август 2019:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Лапову и учествовао у манифестацијама поводом стогодишњице подизања овог храма.

12. август 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Теодора Тирона у Великим Пчелицама и пререзао славски колач поводом имендана кћерки месног пароха Слободана Савковића;
Служио у цркви у Селевцу опело Новици Јевтићу, ктитору цркве Светог Димитрија у Крагујевцу.

13. август 2019:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

14. август 2019 – Изношење Часног Крста, Свети мученици Макавеји:

Служио Литургију у цркви Часног Крста у Крагујевцу (Порта Старе крагујевачке цркве) и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

15. август 2019 – Пренос моштију Светог архијакона Стефана:

Служио Литургију у манастиру Никољу Рудничком и пререзао славски колач поводом славе манастирске капеле;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

16. август 2019:

Служио Литургију у задужбинској цркви Светог великомученика Георгија на Опленцу и парастос краљу Петру I Карађорђевићу поводом деведесет осам година од његове смрти.

17. Служио Литургију у цркви Покрова Пресвете Богородице у Јагодини;

Посетио оболелог проту Небојшу Младеновића, архијерејског намесника беличког.

18. август 2019:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Смедеревској Паланци; правом ношења напрсног крста одликовао протојереје Радослава Сенића и Драгишу Савића;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

19. август 2019 – Преображење Господње:

Служио Литургију у манастиру Благовештењу Рудничком; освештао грожђе.

20. август 2019:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

21. август 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

22. август 2019:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

23. август 2019:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

24. август 2019:

Служио Литургију у цркви Рођења Светог Јована Крститеља у Стојнику;
У цркви Светог деспота Стефана Лазаревића у Белосавцима одредио место за подизање црквене сале;
Посетио цркву Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром ради договора о постављању хороса и полијелеја.

25. август 2019:

Служио Литургију у цркви Рођења Пресвете Богородице у Ратарима;
Посетио професора др Александра Јовановића;
У манастиру Пиносави утврдио распоред живописања олтар манастирске цркве;
У Глоговцу одредио место за подизање палионице свећа.

26. август 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

27. август 2019:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви.

28. август 2019 – Велика Госпојина:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Презао славски колач у цркви Успења Пресвете Богородице у Влачки;
Учествовао у Великогоспојинским свечаностима Саборне крагујевачке цркве.

29. август 2019:

Служио Литургију у цркви Преподобног Романа у Мајуру и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Крстио у Старој крагујевачкој цркви Касију, кћерку свештеника Стефана Дамјановића.

30. август 2019:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

31. август 2019:

Служио Литургију у цркви Покрова Пресвете Богородице у Вучковици;
Посетио манастир Тресије ради надгледања радова на извођењу живописа; посетио оболелог игума архимандрита Јована;
Венчао у цркви Светих апостола Петра и Павла у Неменикућама Радослава Смиљанића, сина проте Љубише Смиљковића, са Милицом;
Посетио Вранић и винарију *Тришић*.

СЕПТЕМБАР 2019:

1. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром и молитве Призива Светог Духа поводом почетка школске године у Богословији Светог Јована Златоустог у Крагујевцу;
Освештао у Вишевцу код Цркве Светог великомученика Георгија темеље новог парохијског дома;
Присуствовао у Епархијском центру у Крагујевцу предавању *Српска Црква као чувар завета* Драгољуба Марковића и Немање Девића.

2. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог пророка Илије у Доњим Грбицама и крстио Виктора, сина свештеника Милана Петровића.

3. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Димитрија у Крагујевцу – Сушица;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Молитве Призива Светог Духа у јагодинском Средњошколском центру поводом почетка школске године.

4. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

5. септембар 2019:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Посетио цркву Покрова Пресвете Богородице у Барошевцу и утврдио програм живописања.

6. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

7. септембар 2019:

Саслуживао на Литургији и освештавању нове цркве манастира Светог Луке у Бошњанима (Крушевачка епархија).

8. септембар 2019:

Освештао новоподигнуту цркву Светог великомученика Георгија у Великом Борку у којој је служио Литургију;
Освештао трпезарију цркве Светог великомученика Георгија у Црном Калу.

9. септембар 2019:

Служио Литургију у манастиру Липару и пререзао славски колач;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
Одржао испит за кандидате за рукоположење у свештенички чин.

10. септембар 2019:

Служио Литургију у манастиру Ђелије код Лазаревца и освештао нови извор воде;
настојатеља манастира јеромонаха Доситеја рукопродукао у чин игумана;
У Лазаревцу разматрао места за подизање нове цркве.

11. септембар 2019:

Служио Литургију у манастиру Каленићу и крстио Јована, сина свештеника Александра Јаћимовића;
Служио у Брајиновцу парастос Љубинки Смиљковић, мајци проте Љубише Смиљковића из Сопота;
У цркви Преподобног Романа у Рековцу утврдио распоред живописања.

12. септембар 2019:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
У школи у Рачи Крагујевачкој одржао час духовности;
Посетио Вишевац ради надгледања радова на изградњи парохијског дома у Вишевцу;
Посетио Микицу Арсенијевића у Винчи.

13. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;
Рад и приједи у Епархијској канцеларији;
У школи Кнез Лазар у Аранђеловцу одржао час духовности;
Посетио археолошко налазиште у пећини Рисовача и компанију *Буковичка бања* у Аранђеловцу.

14. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Петки код Лазаревца и учествовао у манифестацијама поводом стодесетогодишњице од подизања ове цркве.

15. септембар 2019:

Служио Литургију у манастиру Јошаници и пререзао славски колач;

Крстио у цркви Светих Срба у Јунковцу код Тополе Игњата, сина свештеника Обрада Видаковића;

Присутвовао у Епархијском центру предавању Драгослав Бокана *Одбраном Цркве бранимо отаџбину*.

16. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија, патријарха српског у Орашцу и пререзао славски колач; крстио Јосифа, сина буковичког свештеника Дејана Тодоровића;

Учествовао у Патријаршији СПЦ у раду Одбора за прослављање осам векова аутокефалије Српске Цркве.

17. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог великомученика Пантелејмона у Крагујевцу – Станово;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

У крагујевачкој школи *Трећи крагујевачки батаљон* одржао час духовности;

У Духовном центру Свети Јован Златоусти присуствовао предавању професора Дарка Танасковића *Домети међурелигијског дијалога*.

18. октобар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Јоаникија Девичког у Крагујевцу – Бресница;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

У Другој крагујевачкој гимназији оржао час духовности;

Председавао састанку вероучитеља у Крагујевачкој богословији.

19. септембар 2019:

Служио Литургију у капели манастира Благовештења Рудничког посвећеној Чуду Светог архангела Михаила; искушеницу овог манастира Јелену замонашио давши јој монашко име Михаила.

20. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Свете Петке у Крагујевцу – Виногради;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

Служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви;

Учествовао у завршним приредбама Великогоспојинских свечаности; одликовао Милуна Пантића Орденом Новомученика крагујевачких.

21. септембар 2019 – Мала Госпојина:

Служио Литургију у тополској цркви Рођења Пресвете Богородице и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

предводио литију улицама Тополе поводом градске славе и пререзао славски колач у Скупштини општине Топола;

Освештао кућу проте Миладина Миахиловића и одликовао га Орденом Новомученика крагујевачких.

22. септембар 2019:

Саслуживао на свештању троолтарске цркве манастира Ћелија код Ваљева и на Литургији.

23. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији.

24. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светих апостола Петра и Павла у Рачи Крагујевачкој и у чин ђакона рукоположио Марка Вуксановића;

Учествовао у Духовном центру Светог Јована Златоустог у јавном представљању књиге архимандрита Алексеја Бोगићевића *Приче из незаборав*.

25. септембар 2019:

Учествовао у раду Патријаршијског управног одбора и Светог архијерејског синода СПЦ.

26. септембар 2019:

Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви и у чин презвитера рукоположио ђакона Марка Вуксановића, а у чин ђакона Милована Божића;

Посетио Тополу ради утврђивања програма прославе осам векова аутокефалије СПЦ у Епархији шумадијској.

27. септембар 2019 – Крстовдан:

Служио Литургију у Саборној крагујевачкој цркви и у чин презвитера рукоположио ђакона Мирољуба Блажића.

28. септембар 2019:

Освештао новоподигнуту цркву Светог великомученика Георгија у Шумарицама у којој је служио Литургију; надлежног свештеника Срђана Тешића оидликовао протојерејским чином;

У цркви Рођења Пресвете Богородице у Баточини крстио Вука и Веру, децу Андреја Петровића.

29. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Силаска Светог Духа у Корићанима и освештао живопис и звона;

Крстио у Саборној крагујевачкој цркви Милана и Јелену из Крагујевца.

30. септембар 2019:

Служио Литургију у цркви Светог Саве у Крагујевцу – Аеродром;

Рад и приједи у Епархијској канцеларији;

У Ремонтном заводу Крагујевац – Медни служио парастос Мирославу Перишићу и освештао крсно обележје.

**Продајни
центар
Епархије
шумадијске**

**Интернет продавница
црквених предмета за
цео свет**

www.eparhija.com

**Опрема за храмове
Опрема за свештенство
Иконе, крстови, тамјан
Филигрански програм
Јеванђеља, књиге
Црквени артикли**

www.eparhija.com

СЛУЖЕЊА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

ДЕЧИЈА СТРАНА

“КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕБЕ УБИ У ЊЕГА”

ПОКРОВ ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

Одувек је наша Света Црква прослављала Пресвету Богородицу и Увекдеву Марију као покровитељку и заштитницу хришћанског рода, која својим ходатајственим молитвама умиљивољубава Бога према нама грешним људима. Небројано много пута показала се веома јасно и очигледно помоћ Пресвете Богородице у невољама, како појединим људима, тако и читавим народима, како у временима мира, тако и током ратова, како у манастирима и монашким пустињама, тако и у многољудним градовима широм света.

Догађај који наша Света Црква спомиње и слави као празник Покрова Пресвете Богородице доказује то постојано покровитељство Мајке Божије над хришћанским родом. Наиме, 14. октобра по новом или 1. октобра по старом календару, у време византијског цара Лава Мудрог или Философа служено је свеноћно бдење у цариградској цркви Влахерни, која је посвећена Пресветој Богородици. Људи који су се молили било је веома много, тако да је црква те ноћи била препуна. Сасвим позади стајао је на молитви преподобни Андреј Јуродиви са својим учеником Епифанијем. У четврти сат ноћи појави се Пресвета Богородица изнад народа окупљеног у цркви, држећи распрострти омофор на својим рукама, као да њиме покрива и штити народ. Мајка Божија беше обучена у златоткану одежду и сва је билстала у неисказаном сјају. Окруживали су је свети апостоли, и са њима многи светитељи, мученици и мученице. Преподобни Андреј Јуродиви, видећи то јављање Пресвете Богородице, показа руком блаженом Епифанију и упита га: „Видиш ли, брате, Царицу Небеску и Госпођу над свима како се моли за сав свет?“ Блажени Епифаније му задивљено одговори: „Видим, оче, и ужасавам се!“

Због овог виђења светих људи, Црква установи празновање Покрова Пресвете Богородице, да би нас подсећала како на овај чудесан догађај, тако и на стално покровитељство и заступништво Мајке Божије према свим људима. Пресвета Богородица и свакоме од нас хита у помоћ и помаже у невољама када год то молитвено заиштемо од ње.

КАКО ЈЕ ЛЕПА НЕДЕЉА

Полазим према олтару наше цркве. Спремам се да примим Свето Причешће.

Верујем, Господе, и исповедам да си Ти ваистину Христос, Син Бога Живога... Још верујем да је ово само пречисто Тело Твоје и да је ово сама часна Крв Твоја... Стога Ти се молим помилуј ме и опрости ми сагрешења моја... И удостој ме да се неосуђено причестим Тјнама Твојим на отпуштење грехова и на живот вечни. Прими ме данас, Сине Божији, за причасника Тајне Вечере Твоје... Помени ме, Господе, у Царству Твоме. Нека ми причешћивање Светим Тајнама Твојим, Господе, не буде на суд или на осуду, већ на исцељење душе и тела. Амин.

Говорећи ове молитве, нисам ни приметио када су се царске двери отвориле и када је кроз њих изашао свештеник.

Лице му је блистало.

У рукама је држао самога Христа.

Позвао нас је дубоким и озбиљним гласом:

Са страхом Божијим, вером и љубављу приступите!

Позвао нас је да се причестимо са страхом Божијим, са живом љубављу према Богу и према свим људима.

Преда мном је Свети путир. Приступиће му сви верни. Из њега ће се сви причестити. То је најзвешћенији тренутак службе Божије и свог нашег живота.

Нисам журио и нисам се гурао. Нисам желео да будем први. Стајао сам на свом месту, слушајући појце како поју. Начинивши свако по један поклон и прекрстивши се, сви прилазимо да постанемо једно са нашим Господом.

Појци певају Псалам осми:

Из уста деце и одојчади начинио си хвалу... Када погледам небеса, дела прстију Твојих; месеци и звезде, које Ти основа... Шта је човек да га се сећаш, или син човечији да га походиш? Учинио си га замало мањим од анђела, славом и чашћу овенчао си га. И поставио си га над делима руку Твојих, све си потчинио под ноге његове, овце и све волове, а још и животиње пољске; птице небеске и рибе морске, које проходе стазе морске. Господе, Господе наш, како је дивно име Твоје по свој земљи!

Причестио сам се рекавши при том свештенику своје име, име које сам добио на Светом крштењу, име које ћу имати у вечности. Њиме сам постао син Божији, син Оца небескога. Иако ми

је свештеник пружио Свето Причешће, нисам се причестио из свештеникове руке; то је била Христова рука. Причестио сам се на здравље и спасење, „на отпуштење грехова и на живот вечни“. Господа мога и Бога мога примио сам у себе. Он је пристао да обитава у мени, Он коме су небеса дом. Његов и мој ум постали су једно. Његово и моје тело сада су једно. Његова и моја крв сјединиле су се. Господ Исус Христос, Бог мој, и ја, сада смо једно.

Безмерно срећан, певам са свом својом браћом, са свима вернима, са појцима:

Видесмо светлост истинску; примисмо Духа небескога; нађосмо веру истиниту, клањајући се неразделивој Тројици, јер нас је она спасла.

Певам срећан јер сам и ја видео истиниту светлост која је, у ствари, Христос. Примио сам Духа

„Изиђимо из цркве с миром у срцу“, опет се моли ђакон.

Чим свештеник почне да говори отпуст: „Молитвама Светих отаца наших...“, ја станем у ред да примим антидор или нафору. Озбиљан, целивам свештенику руку и, осенивши се крсним знаком, крећем ка излазу из цркве.

„Благодарим Ти, Боже“, говорим Господу Сведржитељу, који ме гледа са висине, из главне куполе цркве. Пресвета Богородица као да ми се осмехује. Светитељи ликују, а радост им блиста у очима. „Благодарим Ти јер сам и ја упознао истиниту веру.

То је такође дар од Тебе“, шапућем Христу.

Када изађем из цркве, гледам у небо. Чак и кад је облачно, недеља ми изгледа другачија од осталих дана у седмици, јер је небо у мом срцу

Светога и нашао истиниту веру. Клањам се са захвалношћу Светотројичном Богу, који је спасао мене и све.

А сада сви смерно стојте!

„Сви ми које је Бог удостојио Светог Причешћа, захвалимо му за то“, говори ђакон а ја се заједно с њим молим да нам Бог подари дан свет, миран и без греха.

пречисто. Обасјано најсјајнијим сунцем. Чак и ако угледам птицу на дрвету, то ми сада не привлачи пажњу. У мом срцу слатко певају хиљаде птица. И ваздух је другачији. Све око мене одише светошћу. Свеколика творевина шапуће ми на уво: *Како је лепа недеља!* О, када би такав био сваки дан мога живота. Боже мој, помислих, како је уистину лепа недеља.

НАШИ ДАРОВИ БОГУ

Да ли сте икада имали проблем да купите поклон некоме за кога вам се чинило да има све? Понекад имамо такав проблем када покушавамо да смислимо леп поклон за нашу мајку или оца. Не само да нам се чини да они имају све што им је потребно, већ нам они дају све што имамо – чак и новац да им њиме купимо поклон. Понекад је једино решење да им дамо нешто што можемо сами да направимо, нешто што захтева наше време, труд и љубав. Најважније од свега је то што ми желимо да знају да смо им поклон дали да бисмо им показали колико их стварно волимо.

Већи проблем од тога имамо када желимо да покажемо љубав према Богу. Чини се да је најлакши начин да то изразимо ако му поклонимо нешто. Али, коју врсту поклона можемо дати Богу? Сам Бог нам је дао све што имамо, чак и наше животе и способност да волимо! Не постоји ни једна ствар коју можемо пожелети да поклонимо Богу а да је Он већ није поклонио нама.

Али, Бог од нас не жели ништа осим наше љубави. Најбољи дар који можемо понудити Богу јесмо ми сами. Можемо дати Богу нашу потпуну послушност и љубав, можемо му дати оно најбоље у нама, наше мисли и наша дела, користећи ум и руке на добар начин.

На светој Евхаристији приносимо нашу захвалност Богу. Долазимо да захвалимо Богу за све што нам је дао и да му пружимо наше животе кроз љубав. Шта користимо као знак наше захвалности? Понекад су најједноставније ствари најбоље, и ми користимо нешто сасвим обично – хлеб, вино и воду.

Можда ти се може учинити да су ови дарови сасвим безначајни, али они то нису. Постоје веома важни разлози због којих су хлеб и вино изабрани да буду знаци нашег дара Богу. Да ли знате како се праве хлеб и вино? Узмимо хлеб као пример.

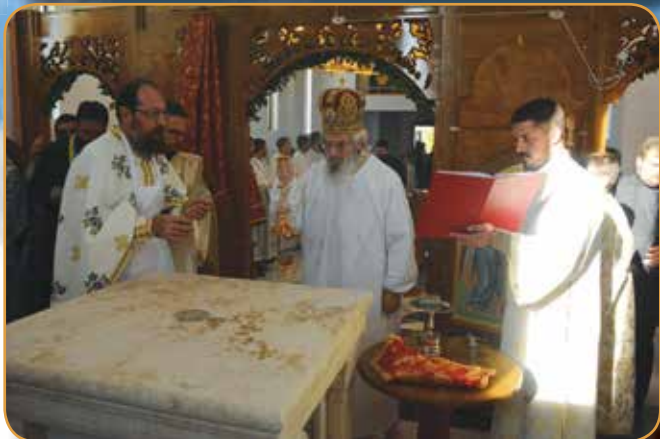
Пре него што умесимо хлеб потребни су нам многи састојци: брашно, со, вода, неке масноће, итд. у зависности од тога какав хлеб хоћемо да умесимо. За брашно су нам потребна зрна жита која треба да самелјемо веома ситно. Тада се помешају сви ови састојци и дода се квасац који учини да сви ови састојци у тесту нарасту и постану хлеб када се испеку. Ми не знамо тачно ни шта се дешава када шећер у соку од грозђа проузрокује ферментацију и претвори га у вино. У оба случаја дешавају се необичне промене које можемо само делимично да објаснимо.

Сада, када једемо хлеб и пијемо вино, дешава се друга врста промена. Храна коју једемо улази у наше тело и претвара се у наше тело и нашу крв. Без овакве врсте промене не бисмо могли да растемо нити да живимо.

Можда сада полако почињеш да увиђаш како храну, а посебно хлеб и вино, користимо као знак нашег даривања Богу, јер они касније постају храна новог живота који нам се даје Исусом Христом. Храна је знак живота. Када дајемо храну ми дајемо живот – наше животе дајемо Богу. Ова једноставна храна која постаје наше тело и наша крв мења се Светим Духом у Тело и Крв Исуса Христа. Када примамо Свето Причешће примамо нову врсту хране. Примамо Исуса Христа и постајемо део Његовог Тела – Цркве. Кроз Исуса Христа примамо храну за вечни живот.

фото репортажа

Освештана црква Светог великомученика Георгија у Шумарицама

www.kalenic.rs

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

Каленик

Н О В А И З Д А Њ А

СПОМЕНИЦА
ДВА ВЕКА
СТАРЕ ЦРКВЕ
У КРАГУЈЕВЦУ
(1818 – 2018)

